

پنجشنبه

۱۴۰۲/۱۲/۲۴

پاسخنامه آزمون الکترونیکی دوازدهم انسانی – مرحله ۱۳

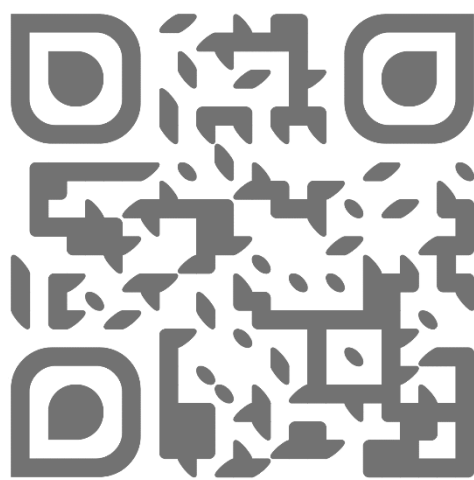
درس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	محمد نوربخش	امیرحسین ابومحسوب - نرجس تیمناک علی زیبا
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - افشین محی الدین علی امیرسلیمانی - مجتبی بلاغتی - ابوالفضل غلامی مهران قندی - علیرضا بدیع	اعظم نوری نیا - فاطمه عباسی محمد رزمی - علی زیبا
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	آزاده میرزایی - فروغ تیموریان	فاطمه صفری
زبان عربی	هاله کریمی	کاظم غلامی - کیارش پورمهدی محمدعلی کاظمی نصرآبادی - محمدعلی تابانفر	مریم آقاییاری - علی زیبا
تاریخ	علی رضا کاهیدوند	علی رضا کاهیدوند	سعید بهروزی فر - سارا خداوردیان محمد رسایی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - مصطفوی دهنوی	زهرا فروغی - فرشید مشعریپور
فلسفه و منطق	امیرمحمد نصیری	امیرمحمد نصیری - سیاوش خداشناس فیروز نژادنجف - مجید پیرحسینلو	کیمیا طهماسبی - حسن صدری ساناز نامداری
مدیر آزمون: رسول خنجری			

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

دوست مازی من، سلام!

برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی.
برای شرکت در نظرسنجی فقط کافیست روی لینک زیر بزنی یا QR کد زیر رو اسکن کنی تا صفحه
نظرسنجی برات باز بشه!
ممنون که نظرت رو به ما میگی و بهمون برای بهتر شدن آزمون ها کمک می کنی (:

<https://B2n.ir/k54830>

مازی ها؛ میدونین که جلوی هر سوال ما براتون ویژگی و آدرس اون سوال رو میذاریم، حالا
واسه اینکه کامل یادش بگیرید میخوام براتون بگم که چجوری اینا رو براتون چیدیم:

(سطح سوال - سبک سوال - آدرس سوال)

آسان - متوسط - دشوار مفهومی - مساله و ... مثلاً: ۱۱۰ یعنی فصل ۱ پایه یازدهم

در کنکور سراسری هر سال بیش از یک میلیون نفر شرکت کرده و برای به دست آوردن صندلی دانشگاه‌های برتر با هم رقابت می‌کنند.

یکی از وظایف کنکور، متمایز کردن این افراد از هم می‌باشد. متمایز کردن به این معناست که کنکور باید طوری طراحی شود که تا جای ممکن، دو نفر از داوطلبان رتبه یکسانی کسب نکنند. همین ماجرا باعث می‌شود که طراحان کنکور سراسری مجبور شوند هر سال سؤالات خود را از سال گذشته سخت‌تر طراحی کنند. به همین دلیل هست که هر سال شاهد نوآوری‌های جدیدی در کنکور هستیم.

یکی از ویژگی‌های ثابت کنکور در سالیان اخیر، سخت شدن یک دفعه‌ای بعضی درس‌هاست. به این معنی که در هر سال به صورت تصادفی، تعدادی از دروس سخت‌تر از حد معمول طراحی می‌شوند.

ما در آزمون‌های ماز نیز تا کنکور همین کار را خواهیم کرد و روند طراحی سؤالات ما دقیقاً به همین صورت خواهد بود. در هر آزمون به صورت تصادفی چند درس سخت‌تر از حد معمول طراحی خواهند شد تا بتوانیم شما را به چالش بکشیم و کنکور را دقیق‌تر از هر جای دیگری، برای شما شبیه‌سازی کنیم.

در این آزمون درس‌های **جامعه‌شناسی و تاریخ و جغرافیا** سخت‌تر طراحی شدند.

۱- مجموع ریشه پنجم عدد ۳۲ و ریشه مثبت چهارم عدد ۲۵۶ کدام است؟

(۴) $4 + 2\sqrt{2}$

(۳) $2 + 4\sqrt{2}$

(۲) ۶

(۱) ۱۲

(آسان - مفهومی - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

نکته: ۱: اگر n زوج باشد، عدد مثبت a دارای دو ریشه قرینه n ام است که به صورت $\sqrt[n]{a}$ و $-\sqrt[n]{a}$ تعریف می شود. مثال:

ریشه های ۱۶ ام عدد ۶۴ $\rightarrow \pm \sqrt[4]{64} = \pm \sqrt[4]{2^6} = \pm 2$

نکته: ۲: اگر n فرد باشد، هر عدد حقیقی a دارای یک ریشه n ام است که به صورت $\sqrt[n]{a}$ تعریف می شود. مثال:

ریشه سوم -۸ $\rightarrow \sqrt[3]{-8} = -2$

پاسخ تشریحی:

ریشه پنجم ۳۲ $\rightarrow 2$ $32 = 2^5$

ریشه مثبت چهارم ۲۵۶ $\rightarrow 4$ $256 = 4^4$

مجموع خواسته شده $= 2 + 4 = 6$

گروه آموزشی ماز

۲- کدام تساوی زیر نادرست است؟

(۲) $27^{\frac{2}{3}} = \left(\frac{1}{3}\right)^{-2}$

(۱) $(-8)^{\frac{1}{3}} = -2$

(۴) $216^{-\frac{1}{3}} = \frac{1}{6}$

(۳) $\left(\frac{1}{125}\right)^{-2} = 5^6$

(آسان - محاسباتی - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۱

نکته: عدد توان دار با توان گویا فقط برای اعداد مثبت تعریف شده است.

بررسی گزینه ها:

۱) توان گویا فقط برای اعداد بزرگ تر یا مساوی صفر تعریف می شود، پس $(-8)^{\frac{1}{3}}$ تعریف نشده است. پس این تساوی نادرست است.

۲) $27^{\frac{2}{3}} = (3^3)^{\frac{2}{3}} = 3^2 = \left(\frac{1}{3}\right)^{-2}$ ✓

۳) $\left(\frac{1}{125}\right)^{-2} = 125^2 = (5^3)^2 = 5^6$ ✓

۴) $(216)^{-\frac{1}{3}} = \left(\frac{1}{216}\right)^{\frac{1}{3}} = \sqrt[3]{\frac{1}{216}} = \frac{1}{6}$ ✓

گروه آموزشی ماز

۳- کدام تساوی نادرست است؟

(۲) $\frac{1}{4} \times \frac{1}{7^2} = \sqrt[4]{7^3}$

(۱) $3^{\frac{2}{3}} \times 9^{\frac{1}{3}} = \sqrt[3]{3^5}$

(۴) $\frac{1}{5^3} \times \frac{1}{5^2} = \sqrt[6]{5^5}$

(۳) $\frac{1}{25} \times \frac{1}{4^3} = \sqrt[15]{2^{11}}$

(آسان - محاسباتی - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

نکته: برای تبدیل عدد توان دار با توان گویا داریم:

$\frac{m}{a^n} = (a^m)^{\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{a^m}$, $(a > 0)$

پاسخ تشریحی:

به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم:

$$1) \quad 3^{\frac{2}{3}} \times 9^{\frac{1}{3}} = 3^{\frac{2}{3}} \times 3^1 = 3^{\frac{5}{3}} = \sqrt[3]{3^5}$$

$$2) \quad 7^{\frac{1}{4}} \times 7^{\frac{1}{2}} = 7^{\frac{3}{4}} = \sqrt[4]{7^3}$$

$$3) \quad 2^{\frac{1}{5}} \times 4^{\frac{1}{3}} = 2^{\frac{1}{5}} \times 2^{\frac{2}{3}} = 2^{\frac{13}{15}} = \sqrt[15]{2^{13}} \neq \sqrt[15]{2^{11}}$$

$$4) \quad 5^{\frac{1}{3}} \times 5^{\frac{1}{2}} = 5^{\frac{5}{6}} = \sqrt[6]{5^5}$$

گروه آموزشی ماز

۴- حجم کره به شعاع r از رابطه $V = \frac{4}{3} \pi r^3$ محاسبه می‌شود. اگر حجم کره‌ای برابر $\frac{64}{3} \pi$ باشد، شعاع کره کدام است؟

$$2\sqrt[3]{4} \quad (4)$$

$$2\sqrt[3]{2} \quad (3)$$

$$\sqrt[3]{6} \quad (2)$$

$$2\sqrt[3]{6} \quad (1)$$

(متوسط - محاسباتی / کاربردی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

نکته ۱: حجم کره به شعاع r :

$$V = \frac{4}{3} \pi r^3$$

نکته ۲: به دست آوردن شعاع کره‌ای که حجم آن داده شده است:

$$V = \frac{4}{3} \pi r^3 \Rightarrow 3V = 4\pi r^3 \Rightarrow r^3 = \frac{3V}{4\pi} \Rightarrow r = \sqrt[3]{\frac{3V}{4\pi}}$$

پاسخ تشریحی:

$$\frac{64\pi}{3} = \frac{4}{3} \pi r^3 \Rightarrow 64 = 4r^3 \Rightarrow r^3 = 16$$

$$\Rightarrow r = \sqrt[3]{16} = \sqrt[3]{8 \times 2} = 2\sqrt[3]{2}$$

گروه آموزشی ماز

۵- حاصل عبارت $A = \frac{2\sqrt[3]{54} + 3\sqrt[3]{24} + 6\sqrt[3]{(\sqrt[3]{2} - \sqrt[3]{3})^3}}{\sqrt{(\sqrt[3]{2} - \sqrt[3]{3})^2} + \sqrt{8} - \sqrt[3]{27}}$ کدام است؟

$$\frac{11\sqrt[3]{3}}{\sqrt[3]{2} - 2\sqrt[3]{3}} \quad (4)$$

$$\frac{11\sqrt[3]{2}}{2\sqrt[3]{2} + 3\sqrt[3]{3}} \quad (3)$$

$$\frac{12\sqrt[3]{3}}{3\sqrt[3]{2} - 2\sqrt[3]{3}} \quad (2)$$

$$\frac{12\sqrt[3]{2}}{\sqrt[3]{2} - 2\sqrt[3]{3}} \quad (1)$$

(دشوار - محاسباتی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۱

ساده کردن رادیکال‌ها:

برای ساده کردن یک عدد رادیکالی با فرجه ۳ مانند $\sqrt[3]{a}$ عدد a را به صورت حاصل ضرب دو عدد طوری می‌نویسیم که یکی از آن‌ها ریشه سوم داشته باشد سپس با

توجه به رابطه $\sqrt[3]{c^3 b} = \sqrt[3]{c^3} \times \sqrt[3]{b}$ آن را به صورت $c\sqrt[3]{b}$ می‌نویسیم.

در ساده کردن رادیکال‌ها با فرجه ۲ مانند \sqrt{a} به طور مشابه a را به صورت حاصل ضرب دو عدد که یکی جذر کامل داشته باشد، می‌نویسیم.

پاسخ تشریحی:

$$\sqrt[3]{54} = \sqrt[3]{27 \times 2} = 3\sqrt[3]{2}$$

$$\sqrt[3]{24} = \sqrt[3]{8 \times 3} = 2\sqrt[3]{3}$$

$$\sqrt[3]{8} = \sqrt[3]{4 \times 2} = 2\sqrt[3]{2}, \quad \sqrt[3]{27} = \sqrt[3]{9 \times 3} = 3\sqrt[3]{3}$$

$$\Rightarrow A = \frac{6\sqrt[3]{2} + 6\sqrt[3]{3} + 6(\sqrt[3]{2} - \sqrt[3]{3})}{\underbrace{\sqrt{2} - \sqrt{3}}_{\sqrt{3} - \sqrt{2}}} + 2\sqrt{2} - 3\sqrt{3} = \frac{12\sqrt[3]{2}}{\sqrt{2} - 2\sqrt{3}}$$

حاصل عبارت $\sqrt[3]{3} \times \sqrt[3]{72} + \sqrt{3}(\sqrt{96} - \sqrt{12}) - \sqrt{162}$ ، کدام است؟

(۴) $\sqrt{6}$

(۳✓) $\sqrt{18}$

(۲) $\sqrt{2}$

(۱) $\sqrt{3}$

(کنکور داخل ۱۴۰۱)

گروه آموزشی ماز

۶- در تساوی $4^{x+1} + 3\sqrt{0.9} = 73/6$ مقدار x کدام است؟

(۴) $\frac{3}{2}$

(۳) $\frac{2}{3}$

(۲) ۲

(۱) ۱

(دشوار - محاسباتی - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

معادله توانی:

برای حل معادله توانی دو طرف تساوی را طوری ساده می‌کنیم که دو طرف تساوی به عددی توان‌دار با پایه مساوی باشند، سپس معادله حاصل از برابری توان‌ها را حل می‌کنیم.

پاسخ تشریحی:

$$4^{x+1} = 4 \times 4^x, \quad \sqrt{0.9} = 0.3$$

$$\Rightarrow 3 \times 0.3 \times 4 \times 4^x + 4^x = 73/6$$

$$\Rightarrow 3/6 \times 4^x + 4^x = 73/6 \Rightarrow 4/6 \times 4^x = 73/6$$

$$\Rightarrow 4^x = \frac{73/6}{4/6} = 16 \Rightarrow 4^x = 4^2 \Rightarrow x = 2$$

از تساوی $5^{x+1} + 9\sqrt{0.4} = 170$ مقدار x کدام است؟

(۴) $1/5$

(۳✓) ۲

(۲) $3/5$

(۱) ۴

(کنکور مجدد آذرماه ۱۴۰۱)

گروه آموزشی ماز

۷- عدد $(0.4)^{-\frac{3}{4}}$ بین کدام دو عدد زیر قرار دارد؟

(۴) ۱ و ۲

(۳) صفر و یک

(۲) ۱۱ و ۱۲

(۱) ۱۰ و ۱۱

(متوسط - محاسباتی / مفهومی - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

نکته: برای آن‌که بدانیم یک عدد توان‌دار بین کدام دو عدد متوالی قرار دارد ابتدا عدد را ساده می‌کنیم به طوری که برابر یک عدد رادیکالی شود، سپس تعیین می‌کنیم بین کدام دو عدد رادیکالی قرار دارد به طوری که دو عدد رادیکالی برابر با دو عدد صحیح متوالی باشد.

پاسخ تشریحی:

$$(0.4)^{-\frac{3}{4}} = \left(\frac{4}{10}\right)^{-\frac{3}{4}} = \left(\frac{1}{2.5}\right)^{-\frac{3}{4}} = (2.5)^{\frac{3}{4}} = 5^{\frac{3}{2}} = 5\sqrt{5} = \sqrt{25 \times 5} = \sqrt{125}$$

$$\sqrt{121} < \sqrt{125} < \sqrt{144} \Rightarrow 11 < \sqrt{125} < 12$$

گروه آموزشی ماز

۸- اگر $A = \sqrt[5]{125^2 \sqrt{625}} \left(\frac{1}{25}\right)^{-\frac{1}{4}}$ باشد، حاصل $A \times \left(\frac{1}{5}\right)^{-\frac{19}{20}}$ کدام است؟

(۴) صفر

(۳) ۲۵

(۲) ۱

(۱) ۵

(متوسط - محاسباتی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

نکته ۱: هرگاه $a > 0$ ، برای دو عدد طبیعی m و n ، $a^{\frac{m}{n}}$ را به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

$$a^{\frac{m}{n}} = \sqrt[n]{a^m}$$

همچنین داریم:

$$a^{-\frac{m}{n}} = \frac{1}{a^{\frac{m}{n}}} = \left(\frac{1}{a}\right)^{\frac{m}{n}}$$

نکته ۲: برای عدد مثبت a و اعداد حقیقی m و n داریم:

$$a^m \times a^n = a^{m+n}$$

پاسخ تشریحی:

$$\begin{aligned} A &= \sqrt[5]{125^2 \sqrt{625}} \left(\frac{1}{25}\right)^{-\frac{1}{4}} = \sqrt[5]{5^3 \cdot 5^2 \sqrt{5^4}} \left(\frac{1}{5}\right)^{-\frac{1}{4}} \\ &= \sqrt[5]{5^3 \times 5^2 \times 5^2} \left(\frac{1}{5}\right)^{-\frac{1}{4}} = \sqrt[5]{5^7} \times 5^{\frac{1}{4}} = 5^{\frac{7}{5}} \times 5^{\frac{1}{4}} = 5^{\frac{13}{20}} \times 5^{\frac{1}{4}} = 5^{\frac{41}{20}} \\ \Rightarrow A \times \left(\frac{1}{5}\right)^{-\frac{19}{20}} &= 5^{\frac{41}{20}} \times 5^{\frac{19}{20}} = 5^2 = 25 \end{aligned}$$

اگر $A = \sqrt[5]{27^2 \sqrt{243}} \left(\frac{1}{3}\right)^{-\frac{7}{2}}$ باشد، حاصل $(5+A)^{-\frac{1}{5}}$ کدام است؟

۳ (۴)

۲ (۳)

$\frac{1}{3}$ (۲)

$\frac{1}{2}$ (۱) ✓

(کنکور داخل ۱۴۰۲ - تیرماه)

گروه آموزشی ماز

۹- اگر $\left(\frac{1}{5}\right)^{x+y} \times 8 = 2^{-7}$ و $25^{x+1} \times \left(\frac{1}{5}\right)^y = \left(\frac{1}{125}\right)^{-2}$ باشد، مقدار $\frac{x}{y}$ کدام است؟

۲ (۴)

$\frac{2}{3}$ (۳)

$\frac{3}{2}$ (۲)

۳ (۱)

(دشواری - محاسباتی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

معادله توانی:

برای حل معادله توانی دو طرف تساوی را طوری ساده می‌کنیم که دو طرف تساوی به صورت عددی توان‌دار با پایه مساوی باشند، سپس معادله حاصل از برابری توان‌ها را حل می‌کنیم.

پاسخ تشریحی:

$$\begin{aligned} 25^{x+1} \times \left(\frac{1}{5}\right)^y &= \left(\frac{1}{125}\right)^{-2} \Rightarrow 5^{2x+2} \times 5^{-y} = 5^6 \Rightarrow 2x+2-y=6 \\ \left(\frac{1}{4}\right)^{x+y} \times 8 &= 2^{-7} \Rightarrow 2^{-2x-2y} \times 2^3 = 2^{-7} \Rightarrow -2x-2y+3=-7 \\ \Rightarrow \begin{cases} 2x-y=4 \\ -2x-2y=-10 \end{cases} &\Rightarrow -3y=-6 \Rightarrow y=2 \Rightarrow x=3 \\ \Rightarrow \frac{x}{y} &= \frac{3}{2} \end{aligned}$$

گروه آموزشی ماز

۱۰- حاصل عبارت $A = \left(m^{\frac{2}{5}} \times n^{\frac{2}{6}} \right)^{20} \times \left(m^{-\frac{1}{2}} \times n^{-\frac{1}{3}} \right)^{12} \times mn$ کدام است؟

(۴) $(mn^4)^3$

(۳) mn^{12}

(۲) $m^3 n^8$

(۱) $(mn^3)^4$

(آسان - محاسباتی - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

قواعد توان:

(m و n اعداد حقیقی و a و b اعداد حقیقی مثبت هستند.)

$$a^m \cdot a^n = a^{m+n}, \quad \frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}$$

$$a^m \cdot b^m = (ab)^m, \quad \frac{a^m}{b^m} = \left(\frac{a}{b}\right)^m$$

$$(a^m)^n = a^{mn}$$

پاسخ تشریحی:

با توجه به قواعد توان داریم:

$$A = \left(m^{\frac{2}{5} \times 20} \times n^{\frac{2}{6} \times 20} \right) \times \left(m^{-\frac{1}{2} \times 12} \times n^{-\frac{1}{3} \times 12} \right) \times mn$$

$$= m^8 \times n^{15} \times m^{-6} \times n^{-4} \times mn = m^3 \times n^{12} = (mn^4)^3$$

گروه آموزشی ماز

۱۱- اگر نمودار تابع $f(x) = \left(\frac{3a+1}{2}\right)^x$ کاهشی باشد (با افزایش مقدار X مقدار y کاهش یابد)، حدود a کدام است؟

(۴) $a > 1$

(۳) $-1 < a < 1$

(۲) $-\frac{1}{3} < a < \frac{1}{3}$

(۱) $0 < a < 1$

(آسان - محاسباتی - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

نکته: نمودار تابع نمایی $f(x) = k^x$ به ازای $0 < k < 1$ کاهشی است، یعنی به ازای افزایش مقدار X مقدار y کاهش می‌یابد. و نمودار آن به صورت زیر است:

پاسخ تشریحی:

تابع f کاهشی است. پس داریم:

$$0 < \frac{3a+1}{2} < 1 \Rightarrow 0 < 3a+1 < 2$$

$$\Rightarrow -1 < 3a < 1 \Rightarrow -\frac{1}{3} < a < \frac{1}{3}$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- اگر در نمودار تابع $f(x) = \left(\frac{3}{-3a+1}\right)^{-x+1}$ با افزایش مقدار X مقدار y نیز افزایش یابد، محدوده a کدام است؟

(۴) $a < 0$

(۳) $a > -1$

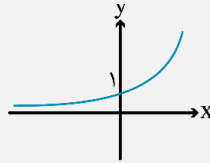
(۲) $a > 2$

(۱) $a < -1$

(متوسط - محاسباتی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۱

نکته: تابع نمایی $f(x) = k^x$ به ازای $k > 1$ افزایشی است، یعنی با افزایش مقدار x مقدار y نیز افزایش می‌یابد و نمودار آن به صورت زیر است:

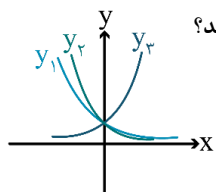

پاسخ شریعی:

$$f(x) = \left(\frac{3}{-2a+1}\right)^{-x+1} = \left(\frac{-2a+1}{3}\right)^{x-1}$$

تابع f افزایشی است $\rightarrow \frac{-2a+1}{3} > 1 \Rightarrow -2a+1 > 3$
 $\Rightarrow -2a > 2 \Rightarrow a < -1$

گروه آموزشی ماز

۱۳- با توجه به نمودار تابع $y_1 = a^x$ ، $y_2 = b^x$ و $y_3 = c^x$ در شکل زیر، مقدارهای a ، b و c در کدام گزینه می‌تواند درست باشد؟

(۲) $a = \frac{1}{5}$ و $b = \frac{1}{4}$ و $c = 2$

(۱) $a = \frac{1}{3}$ و $b = \frac{1}{4}$ و $c = 2$

(۴) $a = 3$ و $b = 2$ و $c = \frac{1}{3}$

(۳) $a = 2$ و $b = 3$ و $c = \frac{1}{3}$

(متوسط - مفهومی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ شریعی:

با توجه به آن که y_3 تابعی افزایشی است پس $c > 1$ است.

در مقایسه y_1 و y_2 چون به ازای $x < 0$ نمودار y_2 بالاتر از نمودار y_1 است، پس $b < a$ و از طرفی چون تابع‌های y_1 و y_2 کاهشی است، پس $0 < a, b < 1$ است.

گروه آموزشی ماز

۱۴- نمودار تابع نمایی $f(x) = \left(\frac{1}{3}\right)^{ax+b} + k$ محورهای مختصات را در نقاطی به طول ۱ و عرض ۲ قطع می‌کند. اگر برد تابع مجموعه $\{y | y > -1\}$ باشد، مقدار $f(a-b)$ کدام است؟

(۴) $-\frac{1}{3}$

(۳) $\frac{2}{3}$

(۲) $\frac{1}{3}$

(۱) $-\frac{2}{3}$

(دشوار - محاسباتی / پارامتری - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۱

نکته: هر نقطه به طول a روی محور طول‌ها به صورت $(a, 0)$ است که اگر روی تابع f قرار داشته باشد، نتیجه می‌گیریم $f(a) = 0$ است و اگر نقطه‌ای به عرض b روی محور y ها باشد، به صورت $(0, b)$ است و اگر این نقطه روی تابع f باشد، نتیجه می‌گیریم $f(0) = b$ است.

پاسخ شریعی:

چون برد تابع $y > -1$ است، پس مقدار $k = -1$ است، در نتیجه:

نقطه به طول ۱ روی محور x ها $\rightarrow 0 = \left(\frac{1}{3}\right)^{a+b} - 1 \Rightarrow \left(\frac{1}{3}\right)^{a+b} = 1 \Rightarrow a+b = 0$ (*)

نقطه به عرض ۲ روی محور y ها $\rightarrow 2 = \left(\frac{1}{3}\right)^b - 1 \Rightarrow \left(\frac{1}{3}\right)^b = 3 \Rightarrow b = -1$

بهره (*) $\rightarrow a - 1 = 0 \Rightarrow a = 1 \Rightarrow f(x) = \left(\frac{1}{3}\right)^{x-1} - 1$

$$\Rightarrow f(a-b) = f\left(\frac{1}{3}\right) = \left(\frac{1}{3}\right)^{2-1} - 1 = \frac{1}{3} - 1 = -\frac{2}{3}$$

نمودار تابع نمایی $f(x) = k + 4^{ax-b}$ محورهای طول و عرض را در نقاطی به فاصله ۲ واحدی از مبدأ مختصات قطع می‌کند. مقدار bk کدام است؟

۱ (۴)

۲ (۳✓)

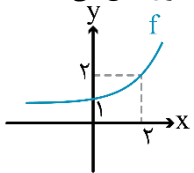
۴ (۲)

۶ (۱)

(کنکور داخل ۱۴۰۲ - تیرماه)

گروه آموزشی ماز

۱۵- شکل زیر نمودار تابع $f(x) = a^x$ را نشان می‌دهد. اگر $g(x) = \left(\frac{1}{a^2+1}\right)^{-x+2}$ باشد، تابع g ، خط $y = 9$ را در نقطه‌ای با کدام طول قطع می‌کنند؟

-۲ (۱)

۳ (۲)

۵ (۳)

۴ (۴)

(دشوار - محاسباتی / نموداری - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

نکته: برای به‌دست آوردن محل برخورد تابع نمایی g و خط $y = k$ کافی است که معادله $g(x) = k$ را حل کنیم، پس ابتدا با توجه به نمودار داده شده f و نقاط مشخص شده مقدار a را به‌دست می‌آوریم.

پاسخ تشریحی:

با توجه به آن که نمودار تابع f از نقطه $(2, 2)$ می‌گذرد، داریم:

$$f(2) = 2 \Rightarrow 2 = a^2 \xrightarrow{a > 0} a = \sqrt{2}$$

حال تابع g را بازنویسی می‌کنیم و ساده‌تر می‌کنیم:

$$\Rightarrow g(x) = \left(\frac{1}{a^2+1}\right)^{-x+2} \xrightarrow{a=\sqrt{2}} g(x) = \left(\frac{1}{2+1}\right)^{-x+2} = \left(\frac{1}{3}\right)^{-x+2}$$

$$\Rightarrow g(x) = 3^{x-2}$$

$$\xrightarrow{g(x)=9} 3^{x-2} = 9 = 3^2 \Rightarrow x-2=2 \Rightarrow x=4$$

گروه آموزشی ماز

۱۶- محمد مبلغ دویست میلیون تومان در یک بانک سرمایه‌گذاری کرده است. اگر بانک سالانه ۳۰ درصد به‌طور ثابت به سرمایه او اضافه کند، پس از دو سال بانک چند میلیون تومان به سرمایه او اضافه می‌کند؟

۱۳۸ (۴)

۱۱۸ (۳)

۱۲۰ (۲)

۶۰ (۱)

(متوسط - کاربردی - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

معادله کلی رشد نمایی، به‌صورت $f(t) = c(1+r)^t$ است که در آن $f(t)$ بیانگر مقدار نهایی، c مقدار اولیه، t بیانگر زمان سپری شده و r بیانگر میزان رشد (تغییرات) برحسب اعشار) است.

پاسخ تشریحی:

$$f(t) = c(1+r)^t$$

$$\xrightarrow{c=200,000,000, t=2, r=0.3} f(2) = 200,000,000(1+0.3)^2$$

$$= 1/69 \times 200,000,000 = 338,000,000$$

بنابراین $(338 - 200 = 138)$ میلیون تومان به سرمایه او اضافه می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۱۷- فرض کنیم جرم یک باکتری در هر ساعت ۸ برابر می‌شود. اگر در ابتدا جرم باکتری‌ها ۴ گرم باشد، پس از پانزده دقیقه جرم باکتری‌ها چند گرم می‌شود؟

$2^{3/75}$ (۴)

$2^{2/75}$ (۳)

$2^{2/5}$ (۲)

$2^{2/25}$ (۱)

(متوسط - کاربردی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

اگر فرض کنیم جرم باکتری‌ها در هر واحد زمان a برابر شود پس از n واحد زمان جرم آن a^n برابر می‌شود. حال اگر بخواهیم جرم آن‌ها را در نصف واحد زمان به دست آوریم فرض می‌کنیم که در نصف واحد زمان b برابر شود، پس $b \times b = a$ و $b^2 = a$ پس $b = \sqrt{a}$ می‌شود.

پاسخ شریقی:

اگر هر پانزده دقیقه جرم باکتری‌ها a برابر شود، پس در یک ساعت جرم باکتری‌ها $a^4 = a \times a \times a \times a$ برابر می‌شود، پس در یک ساعت داریم:

$$a^4 = 8 \Rightarrow a = \sqrt[4]{8} = 2^{\frac{3}{4}}$$

بنابراین اگر هر ساعت جرم باکتری ۸ برابر شود، پس از $\frac{1}{4}$ ساعت (پانزده دقیقه)، جرم باکتری $2^{3/4}$ برابر می‌شود.

بنابراین جرم باکتری‌ها برابر است با:

$$4 \times 2^{3/4} = 2^2 \times 2^{3/4} = 2^{2+3/4} = 2^{11/4}$$

گروه آموزشی ماز

۱۸- جمعیت یک روستا در سال ۱۳۹۰ برابر ۲۰۰۰ نفر بوده است. جمعیت این روستا تا ۳ سال یعنی سال ۱۳۹۳ به طور ثابت سالانه ۱۰ درصد کم می‌شود. سپس جمعیت این روستا با نرخ ثابت ۵ درصد شروع به رشد می‌کند. جمعیت این روستا در سال ۱۳۹۴ تقریباً چند نفر است؟

۱۵۸۰ (۴)

۱۵۱۰ (۳)

۱۵۳۰ (۲)

۱۵۷۰ (۱)

(متوسط - محاسباتی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

تابع رشد:

اگر جمعیت با نرخ ثابت r سالانه رشد کند و مقدار اولیه جمعیت C باشد، پس از سپری شدن t سال داریم:

$$f(t) = C(1+r)^t$$

تابع زوال:

اگر جمعیت با نرخ ثابت r سالانه کاهش پیدا کند و مقدار اولیه جمعیت C باشد، پس از سپری شدن t سال داریم:

$$f(t) = C(1-r)^t$$

پاسخ شریقی:

$$r = \frac{10}{100} = 0.1$$

$$t = 3, C = 2000 \Rightarrow f(3) = 2000(1-0.1)^3 = 2000 \times 0.729 = 1458$$

$$\frac{t'=1, r'=0.05}{C'=1458} \rightarrow f(1) = 1458(1+0.05) = 1458 \times 1.05 = 1530.9 \approx 1530$$

گروه آموزشی ماز

۱۹- اگر $f(x) = 3^x$ و $g(x) = 9^{-x}$ باشند، کدام گزینه یک تابع نمایشی کاهشی است؟

$$y = \left(\frac{f}{g}\right)(x) \quad (2)$$

$$y = \frac{g(-x)}{f(x)} \quad (1)$$

$$y = (f \times g)(x) \quad (4)$$

$$y = \frac{g^2(-x)}{f^2(x)} \quad (3)$$

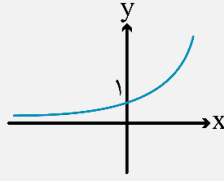
(دشوار - مفهومی - ۱۴۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

نکته: نمودار تابع نمایشی $f(x) = k^x$ به ازای $0 < k < 1$ کاهشی است، یعنی به ازای افزایش مقدار x مقدار y کاهش می‌یابد و نمودار آن به صورت زیر است:

نکته: تابع نمایی $f(x) = k^x$ به ازای $k > 1$ افزایشی است، یعنی با افزایش مقدار x مقدار y نیز افزایش می‌یابد و نمودار آن به صورت زیر است:

پاسخ شریعی:

$$g(x) = 9^{-x} = \left(\frac{1}{9}\right)^x, \quad g(-x) = 9^x, \quad g^2(-x) = 81^x, \quad f^2(x) = 9^x$$

حال به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم:

① $y = \frac{g(-x)}{f(x)} = \frac{9^x}{3^x} = 3^x$ افزایشی

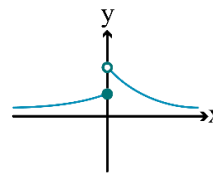
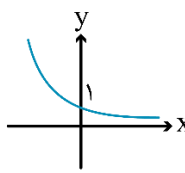
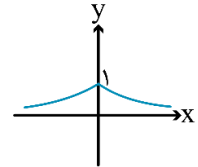
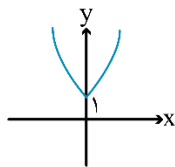
② $y = \left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{3^x}{\left(\frac{1}{9}\right)^x} = 27^x$ افزایشی

③ $y = \frac{g^2(-x)}{f^2(x)} = \frac{81^x}{9^x} = 9^x$ افزایشی

④ $y = (f \times g)(x) = f(x) \times g(x) = 3^x \times \left(\frac{1}{9}\right)^x = \left(\frac{1}{3}\right)^x$ کاهشی

گروه آموزشی ماز

۲۰- نمودار تابع $f(x) = \begin{cases} \left(\frac{1}{4}\right)^{-x}, & x > 0 \\ 4^{-x}, & x \leq 0 \end{cases}$ کدام است؟

(آسان - نموداری - ۱۲۰۳)

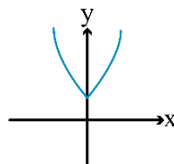
پاسخ: گزینه ۲

پاسخ شریعی:

ابتدا ضابطه تابع را ساده‌تر می‌کنیم:

$$f(x) = \begin{cases} \left(\frac{1}{4}\right)^{-x}, & x > 0 \\ 4^{-x}, & x \leq 0 \end{cases} = \begin{cases} 4^x, & x > 0 \\ \left(\frac{1}{4}\right)^x, & x \leq 0 \end{cases}$$

بنابراین نمودار تابع f برای $x > 0$ افزایشی و برای $x \leq 0$ کاهشی است و نمودار آن به صورت زیر است:

۲۱- در همهٔ گزینه‌ها، به «ویژگی‌های فکری شعر معاصر تا انقلاب اسلامی» اشاره شده است، به جز:

- (۱) معشوق در ادبیات معاصر مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی زمینی است.
- (۲) مدح، ذم و هجو در شعر این دوره بسیار کم است و لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است.
- (۳) صور خیال جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره‌های قبل نیستند.
- (۴) تفکر شاعر بیش‌تر زمینی و پیرامون امور دنیوی است و مخاطب شعر عامهٔ مردم هستند.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

جرقه ذهنی:

برخی از واژه‌ها به‌طور مشخصی به یک قلمرو خاصی اشاره می‌کنند؛ «صور خیال» که به تصویرسازی و آرایه‌پردازی موجود در ادبیات اطلاق می‌شود، فقط مربوط به «قلمرو» یا «سطح» ادبی هر سبک است. از طریق توجه به برخی از این واژگان، امکان تشخیص درست قلمرو وجود دارد.

پاسخ تشریحی:

موضوع «جدید بودن صور خیال» از ویژگی‌های «ادبی» این دوره است.

سبک‌شناسی شعر معاصر		
سطح فکری	سطح ادبی	سطح زبانی
<ul style="list-style-type: none"> - معشوق زمینی - مخاطب: عامهٔ مردم - تفکر شاعر: زمینی و پیرامون امور دنیوی - تنوع موضوعی و آزادی عمل شاعر در انتخاب موضوع - توجه به مفاهیم خصوصی، سیاسی، اجتماعی - لحن صمیمانه و متواضعانه - کاهش مدح و ذم و هجو 	<ul style="list-style-type: none"> - تغییر در قالب‌ها مشهود است؛ رواج شعر نیمایی و سنت‌شکنی - در قالب، موسیقی و قافیهٔ شعر - واحد شعر بند است، نه بیت. - استفادهٔ طبیعی از آرایه‌های بدیعی و بیانی. - کاربرد قالب‌های سنتی علاوه‌بر قالب‌های نیمایی و سپید - رعایت‌نشدن تعداد پایه‌های آوایی - پسندیده بودن ابهام؛ معنی‌گریزی - صور خیال جدید و نو - گرایش به نماد - انتخاب وزن متناسب با لحن طبیعی گفتار 	<ul style="list-style-type: none"> - ورود لغات و ترکیبات تازه - امکان استفاده از هر نوع واژه‌ای در شعر - سادگی و روانی زبان شعر - جمله‌بندی‌های ساده

گروه آموزشی ماز

۲۲- با توجه به ابیات زیر کدام گزینه به «ویژگی فکری» شعر دورهٔ انقلاب اسلامی اشاره دارد؟

«باز می‌خواند کسی در شبیهٔ اسبان مرا	منتظر استاده در خون، چشم این میدان مرا
خون خورشید است با زخم جبین عاشقان	می‌نشانند این‌چنین در آتش سوزان مرا
بسته بودم در ازل عهدی و اینک شوق دار	می‌کشد تا آخرین منزلگه پیمان مرا
غرق خون، بسیار دیدی عاشقان را صف‌به‌صف	هان بین اینک به خون خویشتن رقصان مرا»

- (۱) توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در شعر این دوره عینی، کوتاه، بیرونی و مشخص است.
- (۲) مفاهیم خصوصی، سیاسی و اجتماعی بسیار مورد توجه شاعران قرار گرفته‌اند.
- (۳) روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است و تلفیق این دو را در غزل حماسی انقلاب می‌توان دید.
- (۴) واژگان متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت، ایثار و وطن‌دوستی در شعر و نثر این دوره بیش‌تر شد.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

پیوند حماسه و عرفان در این غزل که سرودهٔ شاعران دفاع مقدس است، مهم‌ترین ویژگی فکری آن است؛ شاعر در این شعر شهیدان را عاشقان در راه حق می‌داند که در دفاع از مرزبوم و دین و آیین خود در میدان کارزار به شهادت رسیده‌اند و اکنون میدانی از خونشان رنگین شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ به ویژگی ادبی نثر دورهٔ معاصر اشاره دارد.
- ۲ به ویژگی‌های فکری شعر دورهٔ معاصر اشاره کرده است.
- ۴ به ویژگی زبانی شعر اشاره کرده است.

گروه آموزشی ماز

۲۳- شاعر در همه ابیات زیر، از تمثیل و نماد بهره گرفته است، به جز:

- (۱) ای مگس عرصه سیمرغ نه جولانگه توست
 - (۲) شهرت این خاک با دریای خون سیراب نیست
 - (۳) چه گفته‌ای به مناجات سرخ با لب عشق
 - (۴) آفتاب است این که می‌بینی فراز کوهسار
- عرض خود می‌بری و زحمت ما می‌داری
آفتاب اینجا به خون غلتید و از خاور گذشت
که در تمامت هفت آسمان چنین غوغاست
گاه میدان‌داری خفاش‌ها دیگر گذشت

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

در این بیت واژه‌ای در معنای نمادین به کار نرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «سیمرغ» از نمادهای اسطوره‌ای شعر فارسی است که در این بیت در مفهوم پادشاه بلند مرتبه و متعالی به کاررفته است و همچنین مفهوم مقابل آن را می‌توان از «مگس» دریافت که در این بیت نماد «پستی» و «بی‌ارزشی» است.
- ۲ شاعر «آفتاب» را نماد شهید، حقیقت و روشنی می‌داند.
- ۴ در این شعر «خفاش» نماد دشمن است؛ خفاش از نمادهای منفی ادبیات به شمار می‌رود؛ زیرا که نابودگر زندگی و زایل‌کننده نور است.

نکته: کاربرد تمثیل و نماد

در سال‌های نخستین انقلاب اسلامی، شعر از تمثیل و نمادگرایی کمتر بهره گرفته است و شاعران به صراحت بیان روی آورده‌اند، اما به تدریج با الهام از فرهنگ اسلامی، تمثیل و نماد در ادبیات راه پیدا کرد.

گروه آموزشی ماز

۲۴- با توجه به ویژگی‌های قلمروهای سه‌گانه شعر در سبک انقلاب اسلامی، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه‌های کهن در زبان شعر این دوره محسوس است. (قلمرو زبانی)
- (۲) گرایش به خیال‌بندی، شعر برخی شاعران این دوره را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است. (قلمرو فکری)
- (۳) با الهام از فرهنگ اسلامی، تمثیل و نماد در ادبیات راه پیدا کرده است. (قلمرو ادبی)
- (۴) روی آوردن به مفاهیم انتزاعی در شعر این دوره آشکار است. (قلمرو فکری)

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

گرایش به خیال‌بندی، از ویژگی‌های سطح ادبی شعر دوره انقلاب اسلامی است.

گروه آموزشی ماز

۲۵- از دیدگاه «تاریخ ادبیات»، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده، نادرست است؟

- «زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است. در دهه‌های چهل و پنجاه، شعر نیمایی مورد توجه روشن‌فکران بود؛ اما بعد از پیروزی انقلاب، قالب‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت. با این حال، شیوه نیمایی به‌ویژه در میان جوانان و انقلابیون رونق داشت.»

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

در دهه‌های چهل و پنجاه، شعر نیمایی مورد توجه روشن‌فکران بود، اما بعد از پیروزی انقلاب، قالب‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت و شیوه نیمایی به‌ویژه در میان جوانان و انقلابیون تا حدودی از رونق افتاد و قالب‌های قصیده و غزل رایج شدند.

گروه آموزشی ماز

۲۶- عبارات کدام گزینه درباره شعر و نثر دوره انقلاب نادرست است؟

- الف: اندیشه‌های اومانیسم که در آثار قبل از انقلاب وجود نداشت، به آثار بعد از انقلاب به صورت کم‌رنگ راه یافت.
 - ب: در ادبیات بعد از انقلاب چهره دین و دین‌داری در داستان‌ها بسیار مطلوب منعکس شد.
 - ج: زبان داستان‌ها به ویژه در زمان جنگ بیش‌تر ادبی است.
 - د: در دهه نخست انقلاب، دوری از سبک‌های جدید داستان دیده می‌شود.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «ج» (۳) «د» و «ب» (۴) «د» و «ج»

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بررسی سایر موارد:

الف: تفکر انسان‌گرایانه (اومانیزم) در آثار قبل از انقلاب نیز وجود داشت.

ج: زبان داستان‌ها به‌ویژه در زمان جنگ بیش‌تر عامیانه است.

مقایسه شعر و نثر انقلاب اسلامی در یک نگاه!					
سطح فکری		سطح ادبی		سطح زبانی	
نثر	شعر	نثر	شعر	نثر	شعر
- تنوع موضوعات	- توجه فراوان به مفاهیم و مضامین اسلامی (به‌ویژه فرهنگ عاشورایی)	- توجه به ماهیت و ذات اثر	- توجه به قالب‌های سنتی	- ورود واژگان مربوط به فرهنگ ایثار، شهادت و مبارزه	- نزدیکی واژگان شعر به سبک خراسانی
- مقاومت هشت‌ساله در جنگ و استکبارستیزی ← منبع و سرچشمه تازه فکری	- آشکار شدن روح حماسه و عرفان:	- قرارگیری هنری پیام داستان در جای خود	- کاهش رونق شیوه نیمایی	- ارتباط واژه‌ها با موضوع جنگ	- افزایش واژگان متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت، ایثار و وطن‌دوستی
- اندیشه‌های حاکم بر داستان:	- (۱) غلبه بعد زمینی در حماسه	- گرایش به داستان‌های بلند و رمان ← از پایان دهه پنجاه تا پایان دهه شصت	- رواج قالب‌های قصیده و غزل	- زبان داستان ← عامیانه	- استفاده از واژگان کهن و باستان‌گرایی
- (۲) سیاسی	- (۲) غلبه بعد آسمانی در عرفان	- گرایش به داستان کوتاه ← دهه هفتاد	- تقلید از سبک عراقی و خراسانی	- ادامه جریان سادهنویسی	- روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه ←
- (۳) اجتماعی	- تلفیق بعد آسمانی و زمینی	- گرایش به سادهنویسی، دوری از فرم‌های جدید ← سال‌های اول انقلاب	- خیال‌بندی ← نزدیکی به شعر صائب و بیدل	-	- روی آوردن به مفاهیم انتزاعی
- بی‌توجهی به مادیات، دعوت به اخلاقیات	- در غزل حماسی	- گرایش به سبک‌های جدید، مثل جریان سیال ذهن ← سال‌های بعد از جنگ	- سال‌های آغازین ← پرهیز از نمادگرایی	-	- آشنایی‌زدایی زبانی
- استکبارستیزی	- فرهنگ دفاع مقدس	- ظهور داستانک و مدرن‌نویسی ← دهه هشتاد	- سال‌های بعد ← راه‌یابی تدریجی تمثیل و نماد با الهام از فرهنگ اسلامی	-	-
- مبارزه با بی‌عدالتی	-	- گرایش به سایر قالب‌های ادبی: سفرنامه، شرح حال و ...	-	-	-
- استقبال از شهادت و ایثار	-	-	-	-	-
- انعکاس مطلوب چهره دین و دین‌داری (برخلاف گذشته)	-	-	-	-	-
- کم‌رنگ شدن تفکر اومانیزمی	-	-	-	-	-

گروه آموزشی ماز

۲۷- کدام موارد، از «ویژگی‌های فکری» نثر معاصر پیش از انقلاب نیست؟

الف: در نثر این دوره سبک‌های متفاوتی در داستان‌نویسی وجود دارد؛ برای نمونه، بر اساس نام نویسنده: سبک جمال‌زاده و سبک آل‌احمد.

ب: اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری رد پای آشکاری در داستان‌نویسی معاصر دارند.

ج: نثر داستانی در این دوره به‌شدت تحت تأثیر گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران است.

د: نثر داستانی این دوره تنوع مضمون دارد؛ مانند داستان‌های اقلیمی، شهری، کودکانه، زنانه و ...

(۴) «ب» و «د»

(۳) «ب» و «ج»

(۲) «الف» و «د»

(۱) «الف» و «ج»

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بررسی سایر موارد:

الف: از ویژگی‌های ادبی نثر دوره معاصر است.

ج: از ویژگی‌های زبانی نثر دوره معاصر است.

گروه آموزشی ماز

۲۸- آرایه‌های نوشته‌شده مقابل همه ابیات «کاملاً» درست است، به جز:

- ۱) عشرت ملک سلیمان می‌کنم در چشم مور
- ۲) کشتی جسمی کز او امید ساحل داشتم
- ۳) تا ز خاموشی زبان بی‌زبانان یافتم
- ۴) تیر آهی از پشیمانی نجست از سینه‌ام

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ تشریحی:

جسم به کشتی تشبیه شده است. تلمیح در بیت دیده نمی‌شود و هیچ ارتباطی به کشتی حضرت نوح (ع) ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ایهام: محیط ← ۱- دریا و اقیانوس ۲- اطراف، پیرامون، دور، گرداگرد
 - ۳) متناقض‌نما: زبان بی‌زبانان
 - ۴) مجاز: سینه مجاز از قلب
- تشبیه: قطره مثل دریا یا اقیانوس بی‌کران شد.
کنایه: هم‌زبان شدن ← هم‌سخن شدن، صمیمی شدن
تشبیه: آه به تیر، قد به کمان

گروه آموزشی ماز

۲۹- کدام گزینه «فاقد» حسن تعلیل است؟

- ۱) بوی خوش آهوی تو بر دشت گذر کرد
- ۲) داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو
- ۳) آسمان نیز به صد دیده تو را می‌طلبد
- ۴) از آن رخسار آشناک داغی بر جگر دارم

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ تشریحی:

در بیت گزینه «۴» حسن تعلیل دیده نمی‌شود. معنی بیت این است: از این عشق داغی بر جگر من نشسته است که بیگانه و آشنا به حال من می‌گیرند. دقت داشته باشید که «از آن» به شرطی می‌تواند نشانه حسن تعلیل باشد که معنای «از آن روی، به این دلیل و ...» بدهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) برای معطر بودن لاله دلیلی ادبی و غیرواقعی ذکر شده است. دلیل خوشبو شدن باغ لاله، به خاطر گذشتن معشوق از آن جا بوده است.
- ۲) برای داغدار بودن لاله و نیلی بودن بر سرو دلیلی ادبی ذکر شده است. علت داغ گل لاله، رفتن گل‌عداران از باغ فرض شده است.
- ۳) برای به وجود آمدن خورشید و ستارگان شاعر دلیلی غیرواقعی ذکر نموده است.

گروه آموزشی ماز

۳۰- در ابیات کدام گزینه آرایه «اسلوب معادله» به کار رفته است؟

- الف: دنیی و عقبی نمی‌گردد به گرد خاطر
 - ب: سپهر مردم دون را کند خریداری
 - ج: ناقصان را بی‌سدل، آسان نیست تعلیم کمال
 - د: پیش نیسان چون صدف تا کی دهن خواهی گشود؟
 - ه: پیش غافل کاروان عمر چون ریگ روان
- ۱) «الف» - «ب» ۲) «ج» - «د» ۳) «ه» - «د» ۴) «ب» - «ج»

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ تشریحی:

بیت‌های «ب» و «ج» اسلوب معادله دارند. در سایر ابیات اسلوب معادله دیده نمی‌شود.

«ب»: اسلوب معادله دارد: آسمان از مردم پست و خوار حمایت می‌کند همان‌طور که انسان خسیس کالای ارزان را می‌خرد.

«ج»: آموزش به انسان‌های نادان بسیار سخت و طاقت‌فرسا است هم‌چنان که باید باران بسیار ببارد تا یک دانه‌ای از دل خاک، برآید.

با اینکه مصراع دوم بیت «ج» ظاهراً با حرف ربط شروع شده، ولی چون این حرف، بین دو مصراع وابستگی معنایی ایجاد نمی‌کند، ناقض اسلوب معادله نیست.

۳۱- در چند بیت از ابیات زیر آرایه اسلوب معادله دیده می شود؟

- الف: برق عالم سوز خشک و تر نمی داند که چیست
ب: کی سفیدی می تواند شد به چشم ما نقاب؟
ج: لازم شمع است صائب اشک و آه آتشین
د: سینه روشن دلان را نیست راز سر به مهر
ه: نیست بر صاحب دلان دستی هوای نفس را
و: آفتاب از ذره فیض خود نمی دارد دریغ
- (۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - آرایه های ادبی)

پاسخ تشریحی:

فقط در بیت «و» اسلوب معادله به کار رفته است؛ زیرا مصراع دوم در ادامه معنای مصراع نخست است.

بررسی سایر موارد:

- الف: خشک و تر برای رعد و برق، فرقی نمی کند، هم چنان که چاق و لاغر برای عشق فرقی ندارد.
ب: سفیدی چشم مانع دید ما نمی شود، هم چنان که کف نمی تواند چهره دریا را بپوشاند.
ج: اشک و آه آتشین داشتن لازمه وجود شمع است، هم چنان که درد و غم نیز از ضروریات زندگی است.
د: در دل عاشقانه عارفان راز سر به مهری دیده نمی شود و دل آن ها برای همه عیان است، هم چنان که نامه اعمال انسان در روز قیامت قابل پنهان کردن نیست.
ه: هوای نفس اسیر دست صاحب دلان است، هم چنان که باد در اختیار و تحت امر سلیمان است.

اسلوب معادله:

اسلوب معادله، به زبان ساده، برابر ساختن دو مصراع بیت از نظر مفهوم و مضمون نهایی است. اما نکته این جاست که صرف برابری مضمون نهایی بیت اصلاً کافی نیست؛ در آن خیلی هنری هم نیست! «اسلوب» یعنی «روش، شیوه» و در این اصطلاح به شیوه ای اشاره می کند که در آن، شاعر هنرمندانه دو مصراع را برابر اما به ظاهر متفاوت می سازد. دو مصراع باید به ظاهر مستقل، متفاوت و نامربوط باشند:

- ۱) به لحاظ دستوری هیچ پیوند و ارتباطی نداشته باشند.
۲) به لحاظ معنایی، یعنی واژگانی که در آن ها به کار رفته و موضوعی که به ظاهر دارند، هیچ ارتباطی نداشته باشند.
با این توضیحات، اسلوب معادله یعنی بیان یک مضمون واحد در دو مصراع کاملاً مستقل.

شیوه تشخیص اسلوب معادله این است که:

- ۱) اطمینان حاصل کنید هیچ پیوند دستوری («که»، «از آن رو»، «از آن»، «زیرا» و...) بین دو مصراع نیست.
۲) اطمینان حاصل کنید موضوع مصراع ها به ظاهر یکسان نباشد و مثلاً نهاد یکسانی در هر دو وجود نداشته باشد.

گروه آموزشی ماز

۳۲- آرایه های «جناس، حسن تعلیل، تشبیه و تضاد»، همگی، در کدام گزینه یافت می شود؟

- ۱) ماه بر گردن نهاد از هاله طوق بندگی
۲) مگردان از در روزی رسان روی طلب هر سو
۳) گر دل ما کعبه غم نیست صائب از چه روی
۴) چراست پشت سپهر این چنین خمیده و کوژ
- سرو موزون تو تا از گلشن ایجاد خاست
از این رو سبزه را پیوسته رو در آسمان باشد
روی غم هرجا که باشد در دل ویران ماست؟
اگر ندارد پیش درش سر تعظیم

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - آرایه های ادبی)

پاسخ تشریحی:

- جناس: روی در دو مصراع دو معنی متفاوت دارد: ۱) جهت، دلیل ۲) چهره، صورت ← جناس همسان
حسن تعلیل: برای رو کردن غم به سوی دل شاعر دلیلی ادبی ذکر شده است.
دل به کعبه مانند شده است.
تضاد: نیست، است (ماست).

تضاد افعال:

افعال نیز با هم تضاد دارند. رابطه تضاد در افعال وقتی با شکل مثبت و منفی یک فعل روبرو باشیم (برویم / نرویم) یا مفهوم دو فعل دقیقاً مقابل هم باشد (برخیز / بنشین)، وجود دارد. به تضاد میان صورت منفی و مثبت فعل «بودن» دقت کنید: «نه / نی / نیست / نبود / نباشد» و «بود / باشد / است / هست» با هم تضاد دارند.

گروه آموزشی ماز

- ۳۳- ترتیب آرایه‌های «حس آمیزی، حسن تعلیل، اسلوب معادله، پارادوکس، تشبیه» در کدام گزینه به درستی آمده است؟
- الف: سخن را روی گرم از قید خاموشی برون آرد
ب: دولت سنگ‌دلان زود به سر می‌آید
ج: گوشه‌گیری را به چشم خلق شیرین کرده است
د: ما ز تلخی چون شراب تلخ لذت می‌بریم
ه: هر سری کز شور سودا نیست فانوس خیال
- (۱) «د» - «الف» - «ه» - «ج» - «ب»
(۲) «ج» - «الف» - «ه» - «ب» - «د»
(۳) «ه» - «ج» - «الف» - «د» - «ب»
(۴) «ج» - «ه» - «ب» - «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ تشریحی:

- «ه»: حس آمیزی دارد ← خواب سنگین: شاعر برای «خواب» وزن تخیل کرده.
«ج»: حسن تعلیل دارد ← برای گوشه‌گیری دلیل غیرواقعی و ذوقی ذکر شده است.
«الف»: اسلوب معادله دارد ← برای مصراع اول مصداق و نمونه‌ای در مصراع دوم آمده است.
«د»: پارادوکس دارد ← نشتر زنبور، دریای حلاوت است.
«ب»: تشبیه ← سنگ‌دلان (دل به سنگ)

گروه آموزشی ماز

- ۳۴- با توجه به علامت هجاها، تقطیع هجایی و وزن کدام بیت به شکل زیر است؟
- « - U - - / - U - - / - U - - / - U - - »
(۱) در غم آباد فلک رخنه آزادی نیست
(۲) در معنیام فقیر و به‌صورت توانگرم
(۳) بسیار می‌گفتم که دل با کس نپیوندم ولی
(۴) گل نسبیتی ندارد با روی دل‌فریبت
- چشم تا کار کند حلقه دام است این‌جا
چون غنچه هست خرقة به زیر قبا مرا
دیدار خوبان اختیار از دست دانا می‌برد
تو در میان گل‌ها چون گل میان خاری

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن بیت:

بِسْ	یا	ر	می	گُف	تَم	کِ	دِل	با	کَس	نَ	پی	وَن	دَم	وَ	لی
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
دی	دا	ر	خو	بَان	ءِخ	تِ	یا	رَز	دَس	تِ	دا	نا	می	بَ	رَد
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن			

بررسی سایر گزینه‌ها:

دَر	غَ	ما	با	دِ	فَ	لَک	رِخ	نِ	یِ	ءِ	زا	دی	نیست
-	U	-	-	U	-	U	-	U	-	-	-	-	-
چش	م	تا	کا	ر	کُ	نَد	حَل	قِ	یِ	دا	مَس	تین	جا
-	U	-	-	U	-	U	-	U	-	-	-	-	-
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعِلن	
دَر	مَع	نِی	یَم	فَ	قِی	رُ	بِ	صو	رَت	تَ	وان	گَ	رَم
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
چُن	عُن	چ	هَس	ت	خِر	قِ	بِ	زِی	ر	قِ	با	مَ	را
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول				فاعلاتن				مفاعیلُ				فاعِلن	

یا: « - - / - U - - / - U - - / - U - - » : مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فَعْل

بَ ت	ری	فَ	دِل	ی	رو	با	رَد	دا	نَ	تِی	بَ	نِس	گُل	۴
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-	
ری	خا	ن	یا	م	گُل	چُن	ها	گُل	ن	یا	م	دَر	تُ	
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-	
فاعلاتن				مفعول			فاعلاتن			مفعول				

یا: «- - U / - U - - / - - U / - U - -»: مستفعلن فاعولن مستفعلن فاعولن

گروه آموزشی ماز

۳۵- کدام یک از ابیات زیر در بحر «رمل مثنیٰ محذوف» سروده شده است؟

مشعلهای تا ابد افروخته
بگذرد از چرخ اطلس همچو سوزن از حریر
داد خود را هم ستانم گر کند وصف حمایت
چون درخت تین که جمله تین کند

(۱) در دل سعدی است چراغ غمت
(۲) ناوک فریاد من هر ساعت از مجرای دل
(۳) شحنة هجر تو هر دم می برد صبرم به یغما
(۴) هرچه آن خسرو کند شیرین کند

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن بیت:

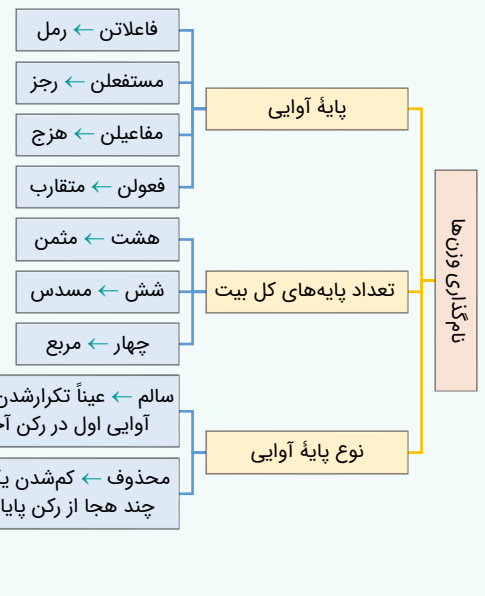
دِل	ی	را	مَج	تَز	عَ	سا	هَر	مَن	دِ	یا	فَر	و	کِ	نا
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	-
ریر	حَ	عَز	زَن	سَر	چُ	هَم	لَس	عَظ	خ	چَر	عَز	رَد	بَگُ	
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	-
فاعِلن (رمل مثنیٰ محذوف)			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن		

بررسی سایر گزینه‌ها:

مَت	غَ	غَ	را	سَت	دِی	سَع	لِ	دِ	دَر	۱
-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	
ت	خ	رو	دَف	ءَ	تا	ءِی	لِ	عَ	مَش	
-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	
فاعِلن			مفعِلن			مفعِلن				
رَم	بِ	صَب	مِی	هَر	رُ	هَیج	ی	نِ	شِیخ	۳
-	U	-	-	-	-	-	-	U	-	
فَت	ح	وَص	گَر	سِ	هَم	را	خُد	دِ	دا	
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	
فاعلاتن (رمل مثنیٰ سالم)			فاعلاتن			فاعلاتن				
رین	کُ	نَد	شی	کُ	رُو	خُس	عَآن	چ	هَر	۴
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	
تین	کُ	نَد	لِ	جُم	تین	ت	رَخ	دِ	چُن	
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	
فاعِلن (رمل مسدس محذوف)			فاعلاتن			فاعلاتن				

بحرها، و نام وزن‌های شعر فارسی:

به زبان ساده، «بحر» به مجموعه‌ای از وزن‌های هم‌گروه در عروض گفته می‌شود. واحد وزن در شعر فارسی «بیت» است که از دو مصراع تشکیل شده. هر مصراع نیز از چند پایه آوایی تشکیل شده‌است.
با توجه به کتاب درسی، پایه آوایی اصلی بیت + تعداد پایه‌های آوایی + نوع پایه‌های آوایی موجود در هر بیت نام وزن‌های شعر فارسی را می‌سازند. پس برای نام‌گذاری ابیات، سه معیار وجود دارد که با توجه به این معیارها، وزن‌ها نامگذاری می‌شوند.

گروه آموزشی ماز

۳۶- وزن بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«گر از این منزل ویران به سوی خانه روم»

(۱) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(۳) فاعلاتن مفاعیلن فعلن

دگر آن جا که روم عاقل و فرزانه روم»

(۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن

(۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن بیت:

گَ	رَ	زین	مَن	زَ	لَ	وی	ران	بَ	سو	ی	خا	نَ	رَ	وَمَ
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
دَ	گَ	ران	جا	کَ	رَ	وَمَ	عا	قَ	لُ	فَر	زا	نَ	رَ	وَمَ
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

گروه آموزشی ماز

۳۷- نام وزن روبه روی کدام مصراع درست است؟

(۱) این جهان چشم است و او چون مردمک (رمل مسدّس سالم)

(۳) آهویی می تاخت آن جا بر مثال اژدها (رمل مثنی محذوف)

(۲) بگفت ابروش تکبیری بزد چشمش یکی تبری (هزج مثنی محذوف)

(۴) من ابروش او ماهوش او روز و من همچون شبش (رجز مسدّس سالم)

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن مصراع: رمل مثنی محذوف

اَ	هَوَ = هُ	یَی	می	تا	خت	ءان	جا	بَر	مَ	ثا	لَ	ءِ	دَ	ها
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

بررسی سایر گزینه ها:

۱	ءین	جَ	هان	چَش	مَس	تُ	ءو	چُن	مَر	دُ	مَک
-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

ب	گف	تب	رو	ش	تک	بی	ری	ب	زد	چش	مَش	ی	کی	تی	ری
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن (هزج مَثَمَن سالم)			
مَن	ءَب	ر	وَش	ءو	ما	ه	وَش	ءو	رو	زُ	مَن	هَم	چُن	شَ	بَش
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن (رجز مَثَمَن سالم)			

گروه آموزشی ماز

۳۸- بحرهای «رجز، رمل، متقارب و هزج» به ترتیب مربوط به کدام ابیات است؟

- الف: همه شب می‌پزم سودا به بوی وعده فردا
ب: بسیج سخن گفتن آن گاه کن
پ: گل پرستان چمن را دشمن مخفی است مار
ت: شیراز مشکین می‌کند چون ناف آهوی ختن
- (۱) «پ» - «الف» - «ت» - «ب»
(۲) «ب» - «ت» - «پ» - «الف»
(۳) «ت» - «الف» - «پ» - «ب»
(۴) «ت» - «پ» - «ب» - «الف»

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - عروض و قافیه)

تقطیع هجایی و وزن و نام وزن ابیات:

«الف»:	هَـ	مِ	شَبْ	مِی	پَـ	زَمْ	سُوْ	دا	بِـ	بو	یِـ	وَع	دِـ	یِـ	قَرْ	دا
	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
	شَـ	بِـ	سو	دا	یِـ	سَعْ	دِی	را	مَـ	گَر	قَرْ	دا	نَـ	مِی	با	شَدْ
	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
	مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن (هزج مَثَمَن سالم)			
«ب»:	بَـ	سِی	چَـ	سُـ	خَنْ	گُفْ	ت	نان	گا	ه	کُنْ					
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-					
	کِـ	دا	نِی	کِـ	دَرْ	کا	ر	گِی	رَدْ	سُـ	خُنْ					
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-					
	فعولن				فعولن				فعولن				فعل (متقارب مَثَمَن محذوف)			
«پ»:	گُلْ	پَـ	رَسْ	تا	نِـ	چَـ	مَنْ	را	دُشْ	مَـ	نِـ	مَخْ	فی	ست	مار	
	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-
	ءین	چَـ	مَنْ	بِی	ما	ر	با	دُـ	دُشْ	مَـ	نَشْ	بِی	ما	ر	باد	
	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-
	فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعِلن (رمل مَثَمَن محذوف)			
«ت»:	شِی	را	ز	مُشْ	کِین	مِی	کُـ	نَدْ	چُنْ	نا	فِـ	ءا	هو	یِـ	خُـ	تَنْ
	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	گَر	با	دِـ	نُوْ	رو	زَزْ	سَـ	رَشْ	بو	بِی	بِـ	صَحْ	را	مِی	بَـ	رَدْ
	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن (رَجَز مَثَمَن سالم)			

گروه آموزشی ماز

۳۹- در شعر نیمایی زیر شاعر چند بار از اختیار ابدال استفاده نموده است؟

«به رودخانه بیندیش / که آسمان را در خویش می‌برد سیال / تو پاک جانی اما / هوای شهر بلید است»

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - عروض و قافیه)

شاعر سه مرتبه از ابدال استفاده کرده است: ۱- در هجای پنجم مصراع دوم ۲- در هجای دوازدهم مصراع دوم ۳- در هجای پنجم مصراع سوم

تقطیع هجایی و وزن مصراع‌ها:

بِ	رو	د	خا	نِ	بِ	يَن	ديش
U	-	U	-	U	U	-	-
مفاعِلن	فَعَلَاتِن						
كِ	ءا	سِ	مان	را	دَر	خِ	ش
U	-	U	-	-	-	-	U
مفاعِلن	مفعولن = فَعَلَاتِن						
تُ	پا	ك	جا	نِ	ام	ما	
U	-	U	-	-	-	-	
مفاعِلن	مفعولن = فَعَلَاتِن						
هَ	وا	يِ	شَه	ر	پَ	لِ	دَسْت
U	-	U	-	U	U	-	-
مفاعِلن	فَعَلَاتِن						

شعر نیمایی:

رکن اصلی عروض فارسی ← تساوی مصراع‌های یک شعر از نظر تعداد و کمیت هجاها (به‌جز موارد مشخص و تعیین‌شده اختیارات)

وزن شعر نیمایی این رکن اصلی را کنار گذاشته و تساوی مصراع‌ها را از میان می‌برد؛ به این ترتیب، زیبایی موسیقایی شعر حفظ می‌شود اما دست شاعر در گسترش مصراع‌ها باز می‌ماند. در شعر نیمایی، پایهٔ آوایی اصلی شعر یکسان است اما میزان تکرار آن در طول هر مصراع، به اختیار شاعر است.

گروه آموزشی ماز

۴۰- همه گزینه‌ها در یک وزن عروضی سروده شده است، به جز:

- (۱) ای مهربان من / من دوست دارم / چون سبزه‌های دشت / چون برگ سبزرنگ درختان نارون
(۲) می‌بافت دست سنگ / گیسوی رود را / می‌ریخت آفتاب / پولک به روی دامن چین‌دار آب مُست
(۳) تو روز را کجا؟ / خورشید را کجا؟ / در دشت دیده غرق تماشایی‌ای درخت
(۴) به چمنزار بیا / به چمنزار بزرگ / و صدایم کن از پشت نفس‌های گل ایریشم

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن مصراع‌ها:

فعل		فعلاتین			فعلاتین			فعلاتین			فعلاتین		
ب	چ	مَن	زا	ر	ب	چ	مَن	زا	ر	ب	چ	مَن	زا
U	U	-	-	U	U	U	-	-	U	U	U	-	-
فعلاتین		فعلاتین			فعلاتین			فعلاتین			فعلاتین		
و	ص	دا	یَم	کن	عَز	پُش	ت	ن	فَس	ها	ی	گ	ل
U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-
فعلاتین		مفعولن (فعلاتین)			فعلاتین			فعلاتین			فعلاتین		
ری	شم	عَب	ر	ب	زُرگ	ری	شم	عَب	ر	ب	زُرگ	ری	شم
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فعلن		فعلن			فعلن			فعلن			فعلن		

بررسی سایر گزینه‌ها:

ءِى	مِه	رَ	با	نِ	من	مَنْ	دو	ست	دا	رَ	مت	چُنْ	سب	زِ	ها	يِ	دشت
-	-	U	-	U	-	-	-	U	-	U	-	-	-	U	-	U	-
مفعولُ			فاعلن			مفعولُ			فاعلن			مفعولُ			فاعلن		

يا: «- U - / - U - / - U - / - U - / - U - : مستفعلن فَعْل / مستفعلن فَعْل / مستفعلن فَعْل»

چُنْ	بَر	گِ	سَبْ	ز	رَن	گِ	دِ	رَخْ	تا	نِ	نا	ر	وَن
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعولُ			فاعلاتُ			مفاعيلُ			فاعلن				

يا: «- U - / U U - U / - U -»: مستفعلن مفاعلٌ مستفعلن فَعْلٌ»

می	با	فت	دَس	تِ	سنگ	گی	سو	ی	رو	د	را	می	ری	خت	ءا	ف	تاب
-	-	U	-	U	-	-	-	U	-	U	-	-	-	U	-	U	-
مفعول			فاعل			مفعول			فاعل			مفعول			فاعل		

يا: «- U / - U - - / - U / - U - - / - U / - U - -» : مستفعِلن فَعْل / مستفعِلن فَعْل / مستفعِلن فَعْل

پو	لک	پ	رو	ی	دا	م	ن	چین	دا	ر	ء	ب	مست
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
	مفعول		فاعلات					مفاعیل				فاعلن	

يا: «- U - / U U - U / - U -»: مستفعّلن مفاعلٌ مستفعّلن فعلٌ»

تُ	رو	ز	را	كُ	جا	خُر	شي	د	را	كُ	جا
U	-	U	-	U	-	-	-	U	-	U	-
مفعولٌ				فاعلن			مفعولٌ			فاعلن	

يا: «- U / - U - - / - U / - U - -» : مستفعِلن / مستفعِلن فَعَلْ

دَر	دَش	تِ	دی	دِ	عَر	قِ	تِ	ما	شا	یی	یی	دِ	رخت
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول	مفعول	فاعلات	فاعلات	مفاعیل	مفاعیل	فاعلن							

يا: «- U - / U U - U / - U -»: مستفعّلين مفاعلٌ مستفعّلين فَعَلْ»

گروه آموزشی ماز

۴۱- مفهوم کدام بیت متفاوت با سایر ابیات است؟

- (۱) در این باغ سسروی نیامد بلند
(۲) قضا نقش یوسف‌جمالی نکرد
(۳) نیابد کسی چاره از چنگ مرگ
(۴) غنیمت شمار این گرمای نفس
- که باد اجل بیخس از بُن نکند
که ماهی گورش چو یونس نخورد
چو باد خزان است و ما همچو برگ
که بی‌مرغ قیمت ندارد قفس

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه شاعر به این نکته توصیه دارد که قدر و قیمت جان را باید بدانیم؛ زیرا پس از مرگ و پس از رفتن جان، جسم ما ارزشی نخواهد داشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

مفهوم سایر گزینه‌ها «فراگیر بودن مرگ» است.

- ۱ در این باغ (= جهان) هر سرو بلندی که پدیدار شد، باد اجل (= مرگ) آن را از بیخ (= ریشه) کند.
- ۲ قضا و قدر فردی به زیبایی یوسف پدید نیاورد که گور (= قبر) همچون ماهی او را نبلعد و نابود نکند (= هر زیبارویی مردنی است).
- ۳ کسی از مرگ چاره نمی‌یابد (= مرگ قطعی است)؛ ما همچون برگ [هستیم] و مرگ چو باد خزان است.

گروه آموزشی ماز

۴۲- کدام گزینه با «ما گرچه مرد تلخ شنیدن نه‌ایم؛ لیک / تلخی که از زبان تو آید، شنیدنی است» تناسب مفهومی ندارد؟

- (۱) دشنام یار، جان دگر می‌دهد مرا
(۲) نیست محو یار را اندیشه از زهر فنا
(۳) تلخی زهر عتاب است گوارا بر من
(۴) کرد اگر شیرین زبانی دیگران را دل پذیر

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این بیت شاعر می‌گوید: کسی که محو یار است از مرگ و تلخی‌های مرگ هراسی ندارد، زیرا مورچه‌ای که در شهد و شربت افتاده (= کسی که محو یار است) تلخی مرگ برایش مثل شکر است. پس مفهوم نهایی این بیت این است که عاشقی که محو یار است، مرگ برایش شیرین است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- اما مفهوم سایر گزینه‌ها همانند بیت صورت سؤال این است که تلخی و سختی که از طرف یار باشد، شیرین و جذاب است.
- ۱ دشنام یار جان تازه‌ای به من می‌دهد؛ این دشنام که مانند زهر است برای من مانند شکر است.
- ۳ تلخی زهر عتاب و خشم یار برای من بسیار گوارا است؛ من با لبخند شیرین زیبارویان سرناسازگاری دارم! (= تلخی و سختی آنان را به شیرینی و خوشی ترجیح می‌دهم).
- ۴ درحالی که شیرین‌زبانی دیگران را دل‌پذیر کرده است، تلخ‌گویی تو را در چشم جهان شیرین ساخته است.

گروه آموزشی ماز

۴۳- کدام ابیات با «سیاهی از حبشی چون رود که خودرنگ است» تناسب مفهومی ندارند؟

الف: هیچ صیقل نکند ندانند کرد	آهنی را که بدگوهر باشد
ب: بی حکمت نیست برتر و بهتر	ترک از حبشی و تازی از هندو
ج: چو پروردگارش چنان آفرید	نیایی تو بر بند یزدان کلید
د: ممدار از بدان چشم نیکی از آنک	شکر کس نخورد از نی بوریا
ه: از آه دل بسوزم هر جا که آهنی است	تا هیچ صیقلی نکند دیگر آینه
- (۱) «ب» - «ج» (۲) «ه» - «ج» (۳) «د» - «الف» (۴) «ه» - «ب»

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم بیت صورت سؤال «تغییرناپذیری ذات و اصل» است و سعدی می‌گوید: رنگ سیاه از مردم اهل حبشه پاک نمی‌شود؛ زیرا سیاهی آن‌ها، چیزی نیست که پاک شود.

مضمون: تغییرناپذیری ذات

مفاهیم مرتبط با ظاهر/باطن و ذات پدیده‌ها در ادبیات تعلیمی رواج بسیاری دارد. در واقعی، از تغییرناپذیری ذات صحبت می‌شود؛ به این معنی که فارغ از تربیت، محیط و اثر هر چیز بیرونی، ذات پدیده‌ها همان‌طور که هست، می‌ماند (سیاهی سیاه است و سپیدی سپیدی).
نمونه از کتاب درسی: گریه دائم سیاهی را نبرد از بخت من / زاغ را بسیاری باران نسازد پر سپید

بررسی موارد:

- «الف»: آهنی که بذات باشد، با هیچ صیقل صاف و نیکو نمی‌شود. ← تغییرناپذیری اصل و ذات
- «ب»: بدون علم و حکمت هیچ‌کس بر هیچ‌کس برتری ندارد. ← اهمیت علم و دانش
- «ج»: وقتی خداوند کسی را به گونه‌ای می‌آفریند، هیچ‌وقت نمی‌توانی تو هیچ‌گاه نمی‌توانی کلید بیایی که زندان و آفریده حق را باز کنی و تغییری در آن ایجاد کنی. ← تغییرناپذیری اصل و ذات
- «د»: از انسان‌های بد، توقع نیکی نداشته باش، زیرا کسی از نی بی‌ارزش بوریا و حصیر، نمی‌تواند شکر بخورد. ← تغییرناپذیری اصل و ذات
- «ه»: با آه دلم هر جا آهنی هست، می‌سوزانم تا کسی نتواند از آه آینه بسازد (در قدیم آینه را از آهن می‌ساخته‌اند). ← شکایت از آینه

گروه آموزشی ماز

۴۴- کدام گزینه با «آزاده را جفای فلک بیش می‌رسد / اول بلا به عاقبت‌اندیش می‌رسد» تناسب مفهومی ندارد؟

۱) جز به خلاف اهل دل سیر نمی‌کند فلک	قاعده نیست راستی این فلک خمیده را
۲) یک دل آسوده نتوان یافت در زیر فلک	در بساط آسیا یک دانه نشکسته نیست
۳) فلک با مردم ممتاز خصمی بیش‌تر دارد	کمان اول کند آواره تیر روی ترکش را
۴) پاکان ستم ز دور فلک بیش‌تر کشند	گندم چو پاک پشت خورد زخم آسیا

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این بیت شاعر از روزگار و فلک شکایت دارد و معتقد است که هیچ‌کس در این دنیا آسوده نیست، همچنان که همه دانه‌های آسیا نهایتاً شکسته خواهند شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- اما مفهوم سایر گزینه‌ها همانند بیت صورت سؤال این است که فلک و روزگار با انسان‌های نیک سرناسازگاری دارد.
- ۱ فلک جز به خلاف انسان‌های عارف و اهل دل حرکت نمی‌کند؛ برای این فلک خمیده، راستی و درستی قاعده و معیار نیست.

- ۳ روزگار و فلک با مردم ممتاز، بیش‌تر دشمنی دارد، همان‌طور که کمان، تیر روی تیردان را اول برمی‌دارد و پرتاب می‌کند (تیر روی تیردان چون «روی» تیردان است در خیال شاعرانه، تیر برتر و بهتری انگاشته شده است).
- ۴ پاکان (= افراد درستکار) از دور فلک (= گردش آسمان، گذشت روزگار) بیش‌تر ستم می‌کشند و رنج می‌برند؛ همان‌طور که گندم پاک ضربه آسیا را متحمل می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۴۵- کدام گزینه با «دود اگر بالا نشیند کسر شأن شعله نیست / جای چشم ابرو نگیرد گرچه او بالاتر است» تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) خار و خس را موجّه سیلاب گردد بال و پر
- ۲) کار خار پا کند زر در کف دریادلان
- ۳) به دریا غوطه زن گر گوهر شهوار می‌خواهی
- ۴) در صدف گوهر ز سنگینی گره گردیده است

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم بیت صورت سؤال این است که «مقام ظاهری افراد لزوماً بیانگر مقام باطنی و حقیقی آنها نیست»: دود بالاتر از آتش قرار می‌گیرد، ولی ارزش دود کم‌تر از آتش است. در گزینه (۴) نیز شاعر می‌گوید: کف در بالای دریا قرار می‌گیرد، اما گوهر در صدف در انتهای دریا قرار می‌گیرد، اما مقام گوهر بسیار بیش‌تر از کف روی آب است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ای صائب، عشق را رها نکن، زیرا مانند امواج سیلاب که خار و خس را به پرواز، درمی‌آورند، عشق نیز باعث پرواز تو خواهد شد. ← کمال‌بخشی عشق پول و ثروت در دست انسان‌های سخاوتمند، مانند خاری است که در پا فرورفته (باعث آزار و اذیت آنها می‌شود و بنابراین سریع آن را به دیگران می‌بخشند)، ابر چون گوهر ندارد آسوده‌خاطر است. («گوهر» در این بیت در معنی حقیقی خود به کار رفته، نه در معنی باران؛ صاحب گوهر ندارد بنابراین آسوده است، اما مثلاً دریا گوهر دارد و به همین خاطر طوفانی و موج‌آلود است). ← بی‌تعلقی انسان‌های سخاوتمند نسبت به مال دنیا
- ۳) کسی که در ساحل دریا هست چیزی جز کف نصیبش نمی‌شود، اگر گوهر می‌خواهی باید به دل دریا بزنی. ← تلاش و خطر کردن برای رسیدن به مقصد

گروه آموزشی ماز

۴۶- در بین عبارتهای زیر که درباره «علوم نافع از نظر اسلام» بیان شده‌اند، کدام یک از موارد درست است؟

الف: علمی که درباره حقیقت انسان و آغاز و انجام او سخن می‌گویند.

ب: علوم اجتماعی که صرفاً به شناخت جامعه و تاریخ بپردازد.

ج: علوم ابزاری که نیازهای روزمره جامعه اسلامی را برطرف می‌کنند.

د: علمی که درباره چگونگی استفاده از علوم ابزاری و اهداف، ارزش‌ها و آرمان‌های انسان صحبت می‌کند.

(۱) «ب» - «د» - «ج» (۲) «ج» - «الف» - «ب» (۳) «د» - «ب» - «الف» (۴) «ج» - «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - ۱۲۰۹)

پاسخ تشریحی:

علم به جامعه و تاریخ (علوم اجتماعی) از علمی هستند که اگر به قصد درس آموختن از رفتار گذشتگان و شناخت قوانین اجتماعی برای استفاده از آن قوانین در حال و آینده آموخته شوند، علم نافع هستند.

مسلمانان به آموختن علم نافع تشویق شده‌اند و از یادگیری علمی که فایده‌ای نداشته باشد، منع گردیده‌اند.

گروه آموزشی ماز

۴۷- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- علت برتری انسان بر فرشتگان

- نافع‌ترین علوم

- هدف از مبعوث شدن پیامبران

- علت خلیفه خوانده شدن انسان در زمین

(۲) عقل - علم به توحید - تعلیم و تربیت آدمیان - عقل

(۱) علم - علم به مبدأ و معاد - دعوت به یکتاپرستی - عقل

(۴) عقل - علم پزشکی - دعوت به یکتاپرستی - علم

(۳) علم - علم به نفس - تعلیم و تربیت آدمیان - علم

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۲۰۹)

بررسی موارد:

- علم، علت برتری انسان بر فرشتگان معرفی شده است.

- علم به نفس، علم توحید و علم به مبدأ و معاد، از نافع‌ترین علوم شمرده شده‌اند.

- پیامبران برای تعلیم و تربیت آدمیان مبعوث شده‌اند.

- انسان به سبب علم، خلیفه خداوند در زمین شده است.

در اسلام، علم از مهم‌ترین ارزش‌هاست. در قرآن کریم از علم به عنوان هدف آفرینش یاد شده است و قرآن کریم، کتاب علم است.

گروه آموزشی ماز

۴۸- عبارت درست در رابطه با موضوع «علوم اجتماعی در قرآن» چیست؟

(۱) قرآن کتاب هدایت بشری است. - قرآن در مسیر هدایت به زندگی اجتماعی انسان و سایر موجودات توجه ویژه‌ای دارد. - در موارد متعددی به توصیف و تبیین زندگی اجتماعی انسان‌ها می‌پردازد.

(۲) قرآن کریم، قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امتهای اسلامی را «سنت الهی» می‌نامد. - به نقد و ارزیابی جوامع و فرهنگ‌های بشری می‌پردازد. - جامعه آرمانی مورد نظر خود را ترسیم می‌کند.

(۳) قرآن به فرهنگ‌های مختلف و امتهای آینده اشاره می‌کند و رفتار آن‌ها را مورد ارزیابی انتقادی قرار می‌دهد. - آدمیان را برای شناخت سنت‌های الهی تشویق می‌کند. - جامعه آرمانی را جامعه‌ای معرفی می‌کند که در آن به عدالت و قسط رفتار می‌شود.

(۴) جامعه آرمانی قرآن، فرهنگ حق دارد. - در جامعه حق به کسی ظلم نمی‌شود و در برابر ظلم دیگران مقاومت می‌شود. - جامعه حق قصد ظلم به دیگر جوامع را ندارد اما ظلم دیگران را هم نمی‌پذیرد.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - ۱۲۰۹)

بررسی گزینه‌ها:

۱ درست - نادرست (به زندگی اجتماعی انسان توجه ویژه‌ای دارد). - درست

۲ نادرست (قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امتهای مختلف را سنت الهی می‌نامد). - درست - درست

۳ نادرست (به فرهنگ‌های مختلف و امتهای گذشته). - درست - درست

۴ درست - درست - درست

قرآن کریم به فرهنگ‌های مختلف و امت‌های گذشته اشاره می‌کند و فرهنگ و رفتار گذشتگان را مورد ارزیابی انتقادی قرار می‌دهد؛ رفتار عاقلانه آن‌ها را تأیید می‌کند و از رفتار جاهلانه و سفیهانه آن‌ها انتقاد می‌کند.

گروه آموزشی ماز

۴۹- به ترتیب از نظر فارابی کدام مورد از ویژگی‌های «مدینه فاسقه» است، اما ویژگی «مدینه ضاله» نیست؟

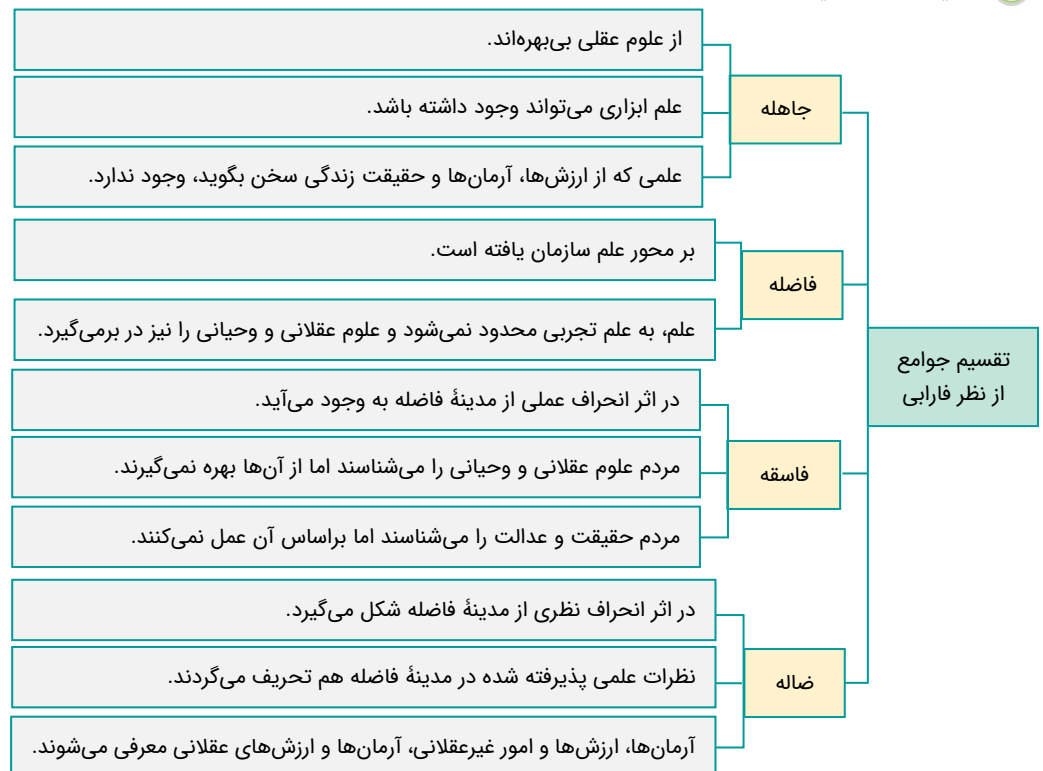
- (۱) در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرد. - در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید.
- (۲) مردم این جامعه علوم عقلانی و وحیانی را می‌شناسند. - مردم این جامعه با آنکه حقیقت را می‌شناسند براساس آن عمل نمی‌کنند.
- (۳) مردم این جامعه بر اساس حقیقت و عدالت رفتار نمی‌کنند. - آرمان‌ها و ارزش‌های غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.
- (۴) نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله تحریف می‌گردند. - مردم از علوم وحیانی و عقلانی بهره نمی‌گیرند.

(دشوار - مفهومی - ۱۲۰۹)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ مدینه ضاله - مدینه فاسقه
- ۲ مدینه فاسقه - مدینه فاسقه
- ۳ مدینه فاسقه - مدینه ضاله
- ۴ مدینه ضاله - مدینه فاسقه

در نظریه فارابی مدینه فاسقه و مدینه ضاله، جوامعی هستند که در نتیجه انحراف از مدینه فاضله، شکل گرفته‌اند.

گروه آموزشی ماز

۵۰- به ترتیب کدام یک از اندیشمندان، «با تأثیرپذیری از قرآن، به دنبال شناخت سنت‌های الهی بود»، «کتاب تجارب‌الامم را با نگاهی تبیینی تألیف کرد»، «با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی فرهنگ هند پرداخت»، و «کتاب تحقیق ماللهند را با روش تجربی و تفهیمی نوشت»؟

- (۱) ابن‌خلدون - ابوریحان بیرونی - ابوعلی مسکویه - ابوعلی مسکویه
- (۲) فارابی - ابوعلی مسکویه - ابوعلی مسکویه - ابوریحان بیرونی
- (۳) ابن‌خلدون - ابوعلی مسکویه - ابوریحان بیرونی - ابوریحان بیرونی
- (۴) فارابی - ابوریحان بیرونی - ابوریحان بیرونی - ابوریحان بیرونی

(دشوار - خط به خط - ۱۲۰۹)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

- ابن‌خلدون، یکی از اندیشمندان مسلمان است که با تأثیرپذیری از قرآن، به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود.
- ابوعلی مسکویه، با نگاهی تبیینی کتاب «تجارب‌الامم» را در هشت جلد تألیف کرد.

- ابوریحان بیرونی، با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی از فرهنگ جامعه هند پرداخت.
- ابوریحان بیرونی، در کتاب تحقیق ماللهند، با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد.

ابوریحان بیرونی، پیچیدگی زبان و خط هندی و به نظم درآوردن متون علمی به قصد مصون ماندن از تحریف را عامل دشواری فهم معارف هندیان دانسته است.

گروه آموزشی ماز

۵۱- پاسخ سؤال‌های زیر دربارهٔ ابن خلدون به ترتیب کدام است؟

- در مطالعات خود بیشتر از چه روشی استفاده می‌کرد؟
- عامل شکل‌گیری جوامع را چه می‌داند؟
- جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی چگونه است؟
- علم اجتماعی خود را چه می‌نامد؟

- (۱) حسی و تجربی - عصبیت - محافظه‌کارانه - علم عمران
(۲) عقلی - تجربه تاریخی - انتقادی - علم مدنی
(۳) حسی و تجربی - تجربه تاریخی - محافظه‌کارانه - علم مدنی
(۴) عقلی - عصبیت - انتقادی - علم عمران

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - خط به خط - ۱۲۰۹)

بررسی موارد:

- ابن خلدون در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد.
- ابن خلدون با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند.
- رویکرد ابن خلدون انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی محافظه‌کارانه است.
- ابن خلدون علم اجتماعی خود را علم عمران می‌نامد.

روش ابن‌خلدون در علوم اجتماعی، مشابه روشی است که چهارصد سال بعد، کنت در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت. شاید به همین دلیل غربیان وی را بیش از سایر متفکران اجتماعی مسلمان می‌شناسند.

گروه آموزشی ماز

۵۲- هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب با کدام یک از انواع عقل در معنای عام مطابقت دارد؟

- عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی به کمک این عقل درک می‌شوند.
- این عقل وضعیت ارزش‌های عدالت و آزادی را در روابط انسانی ارزیابی می‌کند.
- با استفاده از این عقل در سخن گفتن با دیگری، از زبان خود برای ترغیب او به انجام کاری که ما می‌پسندیم، استفاده می‌کنیم.
- این عقل برای فهم کنش انسان‌ها، گفتار و متن به کار می‌رود.

- (۱) عقل انتقادی - عقل تفسیری - عقل ابزاری - عقل تجربی
(۲) عقل تفسیری - عقل انتقادی - عقل تجربی - عقل ابزاری
(۳) عقل تجربی - عقل تفسیری - عقل ابزاری - عقل انتقادی
(۴) عقل ابزاری - عقل انتقادی - عقل تجربی - عقل تفسیری

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۲۰۹)

بررسی موارد:

- عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی به کمک این عقل درک می‌شوند. ← عقل ابزاری (تجربی)
- این عقل وضعیت ارزش‌های عدالت و آزادی را در روابط انسانی ارزیابی می‌کند. ← عقل انتقادی
- با استفاده از این عقل در سخن گفتن با دیگری، از زبان خود برای ترغیب او به انجام کاری که ما می‌پسندیم، استفاده می‌کنیم. ← عقل ابزاری (تجربی)
- این عقل برای فهم کنش انسان‌ها، گفتار و متن به کار می‌رود. ← عقل تفسیری

۵۳- عبارت درست در رابطه با موضوع «علم فقه» چیست؟

- (۱) یکی از مهم ترین شاخه های علوم اجتماعی مسلمانان، علم فقه است. - فقه، مسائل اجتماعی را توصیف و تبیین می کند.
- (۲) فقه درباره چگونگی رفتار اجتماعی مسلمانان و جامعه اسلامی، احکام و قواعدی را مطرح می کند. - جامعه اسلامی با استفاده از فقه، ارزش ها و عقاید اجتماعی را ارزیابی و نقد کرده و درباره آن ها داوری می کند.
- (۳) مکاتب و مذاهب فقهی به رغم تفاوت هایی که با هم داشتند، از مشترکات فراوانی هم برخوردار بوده اند. - در طول تاریخ، در جهان اسلام مکاتب و مذاهب مختلف فقهی در مواجهه با شیوه های زندگی، نظام های اجتماعی و به ویژه قدرتهای اجتماعی موجود فعال بوده اند.
- (۴) علم فقه، ویژگی های جامعه مطلوب آرمانی را مشخص نمی کند اما راه های برون رفت از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را تجویز می کند. - فقه اسلامی با به رسمیت شناختن تفاوت های قومی، نژادی، زبانی و فقهی، این تفاوت ها را به فرصتی برای شکل گیری امت اسلامی تبدیل کرد.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۲۱۰)

بررسی گزینه ها:

- ۱ درست - نادرست (فقه، مسائل اجتماعی را توصیف یا تبیین نمی کند).
- ۲ درست - نادرست (رفتارها و هنجارهای اجتماعی را ارزیابی و نقد می کند).
- ۳ درست - درست
- ۴ نادرست (ویژگی های جامعه مطلوب آرمانی را مشخص می کند) - درست

مدارا با یکدیگر	فقه اسلامی مسلمانان را موظف می کند به:
مدارا با تمام مردم جهان که قصد زندگی مسالمت آمیز دارند.	
مقاومت در برابر تهاجم به مرزهای جهان اسلام	
تحقق و گسترش عدالت در جوامع خود و دفاع از مظلومان و ستمدیدگان جهان	

گروه آموزشی ماز

۵۴- هر یک از ویژگی های زیر به ترتیب با کدام شخصیت ارتباط دارد؟

- طرح مسئله اعتباریات
- تبیین نظام مشروطه با استفاده از فقه
- مشروعیت نوگرایی اسلامی
- طرح مسئله ولایت فقیه
- (۱) علامه طباطبایی - امام خمینی - طه عبدالرحمن - میرزا حسین نائینی
- (۲) فارابی - میرزا حسین نائینی - طه عبدالرحمن - امام خمینی
- (۳) فارابی - امام خمینی - میرزا حسین نائینی - طه عبدالرحمن
- (۴) علامه طباطبایی - میرزا حسین نائینی - طه عبدالرحمن - امام خمینی

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - ۱۲۱۰)

بررسی موارد:

- طرح مسئله اعتباریات ← علامه طباطبایی
- تبیین نظام مشروطه با استفاده از فقه ← میرزا حسین نائینی
- مشروعیت نوگرایی اسلامی ← طه عبدالرحمن
- طرح مسئله ولایت فقیه ← امام خمینی

در آغاز قرن بیستم، میرزای نائینی با توجه به واقعیت های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد و امام خمینی با توجه به شرایط اجتماعی پایان قرن بیستم، مسئله ولایت فقیه و انقلاب اسلامی را طرح نمود.

گروه آموزشی ماز

۵۵- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- چه عاملی سبب شد، دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در جامعه ایران شکل بگیرد؟
- ویژگی اول جامعه مطلوب از نظر فقه شیعه کدام است؟
- در آغاز قرن بیستم، میرزای نائینی معتقد بود کدام ویژگی جامعه مطلوب فقه شیعی را نمی‌توانیم تحقق بخشیم؟
- کتاب «تنبيه الامه و تنزيه المله» اثر کیست؟
- (۱) مقبولیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعه ایران - عادلانه بودن روابط و ساختارهای جامعه با مشارکت و همراهی مردم - ویژگی دوم - میرزا حسین نائینی
- (۲) مرجعیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعه ایران - عالم به عدالت بودن حاکمان و کارگزاران جامعه - ویژگی اول - امام خمینی
- (۳) مقبولیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعه ایران - عالم به عدالت بودن حاکمان و کارگزاران جامعه - ویژگی دوم - امام خمینی
- (۴) مرجعیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعه ایران - عادلانه بودن روابط و ساختارهای جامعه با مشارکت و همراهی مردم - ویژگی اول - میرزا حسین نائینی

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - خط به خط - ۱۲۱۰)

بررسی موارد:

- مقبولیت و مرجعیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعه ایران موجب شد، دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در جامعه ایران شکل بگیرد.
- فقه شیعه جامعه‌ای را مطلوب می‌داند که دارای دو ویژگی است: اول اینکه روابط و ساختارهای آن با مشارکت و همراهی مردم، عادلانه باشد؛ دوم اینکه حاکمان و کارگزاران جامعه نیز عالم به عدالت و عمل‌کننده به آن باشند؛ یعنی عالم و عادل باشند.
- میرزای نائینی در آغاز قرن بیستم و در شرایط آن روز جامعه خود معتقد بود که ما نمی‌توانیم ویژگی دوم جامعه مطلوب را که مستلزم تغییر نظام پادشاهی است، تحقق بخشیم.
- کتاب «تنبيه الامه و تنزيه المله» اثر میرزا حسین نائینی است.

گروه آموزشی ماز

۵۶- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب با کدام موضوع ارتباط دارد؟

- آرمان اجتماعی که فقه اسلامی عهده‌دار بیان آن است.
- نهادهای که شرط دوم جامعه مطلوب از نظر فقه شیعه را تحقق بخشید.
- از ویژگی‌های علم مدنی فارابی که همه ظرفیت‌های علوم اجتماعی را دربر می‌گیرد.
- (۱) مدارای اجتماعی تنها با مسلمانان جهان - مجلس خبرگان - پرداختن به توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف
- (۲) دفاع از مرزهای اسلامی در برابر تهاجم متجاوزان - مجلس خبرگان - پرداختن به تبیین واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها
- (۳) تلاش برای تحقق و گسترش عدالت - مجلس شورای اسلامی - داوری علمی دربارهٔ هنجارها، ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف
- (۴) مدارای اجتماعی با همه کسانی که به دنبال زندگی صلح‌آمیزند. - مجلس شورای اسلامی - تجویز بایدها و نبایدها برای زندگی اجتماعی

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - ۱۲۱۰)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ نادرست (مدارای اجتماعی با مسلمانان و همه کسانی که به دنبال زندگی صلح‌آمیزند). - درست - درست
- ۲ درست - درست - درست
- ۳ درست - نادرست - درست
- ۴ درست - نادرست - درست

ویژگی اول ← مجلس شورای اسلامی موظف است آن را محقق کند. ← با مشارکت نمایندگان مردم

ویژگی دوم ← مجلس خبرگان موظف است آن را تحقق بخشد. ← رهبر جامعه را براساس معیارهای اسلامی شناسایی و معرفی کند و بر عملکرد او نظارت نماید.

جامعه مطلوب از نظر فقه شیعه

گروه آموزشی ماز

۵۷- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب با کدام یک از انواع عقل از نظر علامه طباطبائی مطابقت دارد؟

- درباره ارزش‌های فردی و اجتماعی داوری می‌کند.
 - به کمک حس و با روش تجربی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد.
 - احکام متافیزیکی را درمی‌یابد.
 - بایدها و نبایدها و احکام ارزشی را می‌شناسد.
- (۱) عقل عملی - عقل نظری - عقل عملی - عقل نظری
(۲) عقل نظری - عقل عملی - عقل عملی - عقل نظری
(۳) عقل عملی - عقل نظری - عقل نظری - عقل عملی
(۴) عقل نظری - عقل عملی - عقل نظری - عقل عملی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۲۱۰)

بررسی موارد:

- درباره ارزش‌های فردی و اجتماعی داوری می‌کند. ← عقل عملی
- به کمک حس و با روش تجربی، هستی‌های طبیعی را می‌شناسد. ← عقل نظری
- احکام متافیزیکی را درمی‌یابد. ← عقل نظری
- بایدها و نبایدها و احکام ارزشی را می‌شناسد. ← عقل عملی

گروه آموزشی ماز

۵۸- عبارت درست در رابطه با علوم اجتماعی جهان اسلام در مقایسه با علوم اجتماعی جهان متجدد کدام است؟

- (۱) علوم اجتماعی جهان اسلام از منابع عقلی برای توصیف و تبیین مسائل اجتماعی استفاده خواهد کرد، ولی تبیین‌های علمی جهان اسلام به شناخت عقلی محدود نمی‌شود و از منابع و ابزارهای تجربی نیز استفاده می‌کند.
- (۲) عقلانیت در جهان اسلام با وجود تعامل با فرهنگ‌ها و سنت‌های تاریخی محیط خود، ارزش‌ها و اعتبار روشنگرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان نمی‌گیرد بلکه عاملان با استفاده از این عقلانیت به گونه‌ای مستقل به ارزیابی فرهنگ و تاریخ مربوط به خود می‌پردازند.
- (۳) عقلانیت جهان اسلام در تولید دانش علمی درباره محیط سیاسی و اجتماعی، نقش محوری دارد ولی همه عرصه‌های علمی را به تنهایی سامان نمی‌دهد. بخشی از آن را به کمک حس و تجربه زیسته و بخشی دیگر را با استفاده از وحی سامان می‌بخشد.
- (۴) عقلانیت مورد استفاده در جهان اسلام علاوه بر آن که با داده‌های حسی و تجربی و همچنین با هنجارها و ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگی، اجتماعی و تاریخی پیرامون خود تعامل دارد، آن‌ها را مورد ارزیابی تفسیری قرار می‌دهد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۲۱۰)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ نادرست (علوم اجتماعی جهان اسلام از منابع و ابزارهای تجربی برای توصیف مسائل اجتماعی استفاده می‌کند).
- ۲ درست
- ۳ نادرست (در تولید دانش علمی درباره محیط فرهنگی و اجتماعی، نقش محوری دارد).
- ۴ نادرست (عقلانیت مورد استفاده در جهان اسلام، ارزش‌ها و آرمان‌های اجتماعی را مورد ارزیابی انتقادی قرار می‌دهد).

علم اجتماعی جهان اسلام، علاوه بر تبیین وضعیت موجود جهان اسلام، درباره وضعیت مطلوب و آرمانی جامعه اسلامی و همچنین جامعه جهانی نیز داوری خواهد کرد و راه‌های برون‌رفت از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را شناسایی می‌کند.

گروه آموزشی ماز

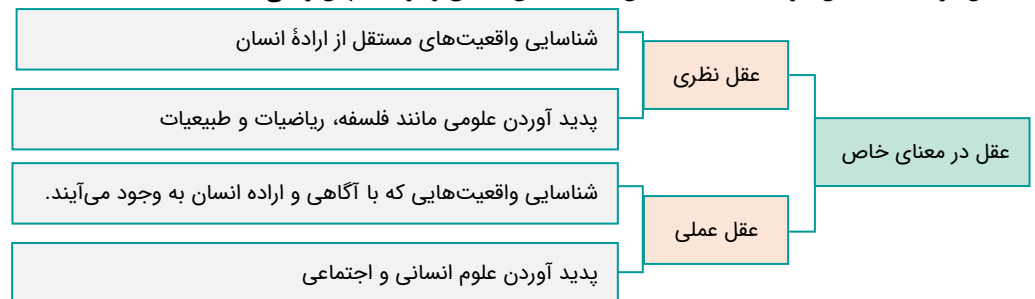
۵۹- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب با کدام موارد مطابقت دارد؟

- شناسایی این دسته از واقعیتهای توسط عقل عملی
- پدید آمدن این علوم توسط عقل نظری
- عقل در معنای عام
- شناسایی حقایق و قواعد جهان به کمک این عقل
- (۱) واقعیتهایی که با آگاهی و اراده انسان به وجود می آیند. - علوم انسانی و اجتماعی - نوع خاصی از تفکر - عقل در معنای عام
- (۲) واقعیتهایی که مستقل از آگاهی و اراده انسان وجود دارند. - ریاضیات و طبیعیات - نوع خاصی از تفکر - عقل در معنای خاص
- (۳) واقعیتهایی که با آگاهی و اراده انسان به وجود می آیند. - ریاضیات و طبیعیات - هرگونه تلاش ذهنی و علمی - عقل در معنای خاص
- (۴) واقعیتهایی که مستقل از آگاهی و اراده انسان وجود دارند. - علوم انسانی و اجتماعی - هرگونه تلاش ذهنی و علمی - عقل در معنای عام

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۲۱۰)

بررسی موارد:

- عقل عملی واقعیتهایی را که با آگاهی و اراده انسان به وجود می آیند، مانند ارزشها و آرمانها، شناسایی می کند.
- عقل نظری علمی مانند فلسفه، ریاضیات و طبیعیات را پدید می آورد.
- عقل در معنای عام هرگونه تلاش ذهنی و علمی را شامل می شود.
- عقل در معنای خاص، قوه ای است که انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می شناسد.

گروه آموزشی ماز

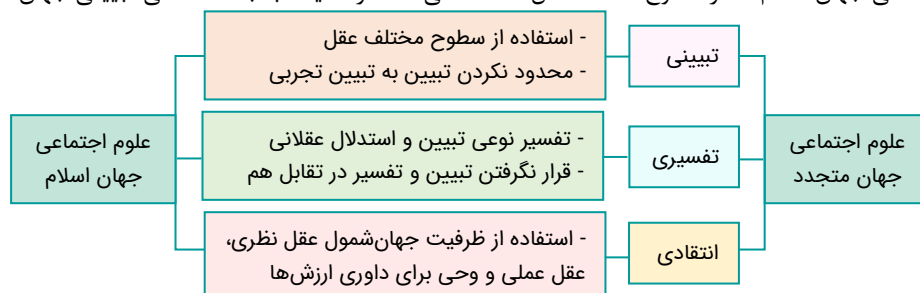
۶۰- پاسخ سوالهای زیر به ترتیب کدام است؟

- اندیشمندان مسلمان با شناخت تفاوت بین کدام پدیدهها، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی دانند؟
- کدام مورد از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام است؟
- این ویژگی علوم اجتماعی جهان اسلام که از سطوح مختلف عقل استفاده می کند، در مقایسه با کدام علوم اجتماعی جهان متجدد قرار می گیرد؟
- (۱) اعتباری و تکوینی - قدرت فهم، تفسیر و توصیف پدیدههای اجتماعی - تبیینی
- (۲) ذهنی و عینی - توان تبیین و شناخت علل شکل گیری پدیدههای اجتماعی - تفسیری
- (۳) اعتباری و تکوینی - دوری درباره ارزشها، هنجارها و آرمانهای فرهنگهای مختلف - تفسیری
- (۴) ذهنی و عینی - سخن گفتن درباره جامعه آرمانی - تبیینی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۲۱۰)

بررسی موارد:

- اندیشمندان مسلمان با شناخت تفاوت پدیدههای اعتباری و پدیدههای تکوینی، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی دانند.
- قسمت دوم تمام گزینهها از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام است.
- این ویژگی علوم اجتماعی جهان اسلام که از سطوح مختلف عقل استفاده می کند، در مقایسه با جامعه شناسی تبیینی جهان متجدد قرار می گیرد.

گروه آموزشی ماز

عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٦١ - ٦٨)

٦١- ﴿رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ﴾:

- ۱) ای پروردگار ما قطعاً ما [صدای] آن ندا دهنده‌ای را که به ایمان دعوت می‌کرد، شنیدیم!
- ۲) پروردگارا همانا ما [صدای] ندا دهنده‌ای را شنیدیم که به ایمان دعوت می‌کند!
- ۳) پروردگارا به راستی ما [صدای] ندا دهنده‌ای را شنیدیم که به ایمان فرا می‌خواند!
- ۴) ای پروردگاران بی‌گمان ما شنونده [صدای] ندا دهنده‌ای هستیم که به ایمان فرا می‌خواند!

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

سمعنا: شنیدیم ← رد گزینه ۴

ینادی (ماضی استمراری): فرا می‌خواند ← رد گزینه ۲

توجه: هروقت با ساختار زیر مواجه شدید باید فعل دوم را به صورت ماضی استمراری ترجمه کنید.

فعل ماضی + اسم نکره + فعل مضارع ← ماضی استمراری

قُرأت کتاباً أشاهدُه ← کتابی را خواندم که آن را می‌دیدم.

ماضی نکره مضارع

کلمه «آن» در گزینه ۱ اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

گروه آموزشی ماز

٦٢- «إِسْأَلُوا اللَّهَ أَنْ يَمْلَأَ صُدُورَكُمْ إِشْرَاحًا لَتُجْعَلَ فِي قَمِيكُمْ بِسْمَةُ فَاشْكُرُوهُ وَقُولُوا: يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ أَعْنَا فِي أَصْعَبِ الْحَادِثَاتِ!»:

- ۱) از خدا درخواست کنید که سینه‌هایتان را از شادمانی پر کند تا در دهانتان لبخندی قرار گیرد پس او را شکرگزاری کنید و بگویید: ای برآورنده دعاها ما را در سخت‌ترین حادثه‌ها یاری کن!
- ۲) از خداوند بخواهید تا سینه‌های شما را از شادمانی پر گرداند تا در دهانتان لبخندی را قرار دهد پس او را شکر کنید و بگویید: ای اجابت کننده دعاها به ما در سخت‌ترین اتفاقات یاری برسان!
- ۳) از خدا درخواست کنید تا سینه‌هایتان از شادمانی پر شود تا در دهان شما یک لبخند قرار گیرد پس او را سپاس‌گزاری کنید و بگویید: ای اجابت کننده دعاها ما را در دشوارترین حادثه‌ها یاری کن!
- ۴) از خداوند بخواهید که سینه‌هایتان را از شادی پر کند تا یک لبخند در دهان شما قرار بگیرد پس او را شکر کنید و بگویید: ای اجابت کننده دعا به ما در اتفاقات دشوارتر یاری برسان!

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

یملأ: پر کند ← رد گزینه ۳ (صِدُورَ مفعول آن است؛ پس، فعل متعدی است).

تُجْعَلَ: قرار گیرد ← رد گزینه ۲ («تُجْعَلَ» فعل مجهول است که «بِسْمَةُ»، نائب فاعل آن است).

الدَّعَوَاتِ (جمع است): دعاها ← رد گزینه ۴

أَصْعَبُ الحَادِثَاتِ: سخت‌ترین حادثه‌ها ← رد گزینه ۴

گروه آموزشی ماز

٦٣- «عِنْدَمَا كُنْتُ أَمْشِي فِي شَارِعٍ مَزْدَحِمٍ قَرِبَ مُتَجَرِّ صَاحِبِي مَشْيًا سَرِيعًا وَقَعْتُ فِي حَفْرَةٍ فَشَعَرْتُ بِأَلَمٍ شَعُورًا!»:

- ۱) زمانی که در خیابان شلوغی نزدیک مغازه دوستم بی‌شک به سرعت قدم می‌زدم در گودالی افتادم که احساس درد شدیدی کردم!
- ۲) هنگامی که در خیابانی شلوغ نزدیک مغازه دوستم به سرعت راه می‌رفتم داخل گودالی افتادم پس بی‌شک دردی احساس کردم!
- ۳) آن‌گاه که در خیابان شلوغی نزدیک مغازه دوست خود شتابان راه می‌رفتم در حفره‌ای افتادم پس احساس دردی کردم!
- ۴) هنگامی که در خیابانی شلوغ نزدیک مغازه دوست خویش سریع قدم زده بودم داخل حفره‌ای افتادم پس قطعاً احساس درد کردم!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

كُنْتُ أَمْشِي ... مشياً سریعاً (ماضی استمراری): به سرعت (شتابان) راه می‌رفتم ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

توجه: «مشياً» در این سؤال مفعول مطلق است و چون پس از آن صفت آمده، نوعی یا بیانی می‌شود نه تأکیدی؛ پس آوردن قید تأکید نادرست است. (رد گزینه ۱)

شَعُرْتُ ... شعوراً (مصدر از جنس فعل جمله آمده، بدون صفت و مضاف‌إلیه؛ پس مفعول مطلق تأکیدی داریم): بی‌شک احساس کردم ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

گروه آموزشی ماز

۶۴- «یری المتشائم الصَّعوبة في كلِّ فرصة أما المتفائل فيرى الفرصة في كلِّ صعوبة!»:

- (۱) بدبین سختی را در همه فرصت‌ها می‌بیند اما خوش‌بین در هر سختی، یک فرصت می‌بیند!
 (۲) بدبین، سختی را در هر فرصتی می‌بیند اما خوش‌بین فرصت را در همه سختی‌ها می‌بیند!
 (۳) در هر فرصتی برای بدبین سختی وجود دارد اما خوش‌بین هر سختی را فرصت می‌بیند!
 (۴) بدبین، سختی را در هر فرصتی می‌بیند اما خوش‌بین فرصت را در هر سختی‌ای می‌بیند!

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

یری (اولی): می‌بیند ← رد گزینه ۳

كلِّ فرصة: هر فرصتی ← رد گزینه ۱

اسم مفرد ← هر: كلِّ طالبٍ: هر دانش‌آموزی

كلِّ +

اسم جمع ← همه: كلِّ الطَّالِبِ: همه دانش‌آموزان

الفرصة: فرصت (معرفه است) ← رد گزینه ۱

كلِّ صعوبة: هر سختی ← رد گزینه ۲

گروه آموزشی ماز

۶۵- «أولاد أحسنوا إلى من أساء إليكم واستقيحوا من أنفسكم ما تستقيحونه من غيركم لأنه لا شيء أهم من المحبة إلى الآخرين!»:

- (۱) فرزندانم به کسی که به شما بدی کرده نیکی کنید و آنچه را برای غیر خود زشت می‌دارید برای خودتان زشت بدارید چرا که هیچ چیزی مهم‌تر از محبت به دیگران نیست!
 (۲) ای پسرانم به آن که به شما بدی کرده نیکی کردید و چیزی را که برای دیگران زشت می‌دارید برای خویشان زشت دانستید چرا که هیچ چیزی مهم‌تر از نیکی به دیگران نیست!
 (۳) پسران من به کسی که به شما بدی می‌کند احسان کنید و برای خود زشت بدارید آنچه را که برای غیر خود زشت می‌دارید زیرا هیچ چیز مهم‌تری از نیکی به دیگری نیست!
 (۴) فرزندان من به کسی که به ایشان بدی کرده احسان کردند و آنچه را که برای دیگران زشت می‌دانند برای خویشان زشت دانستند، چه هیچ چیزی مهم‌تر از محبت به دیگران نیست!

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

أولاد: فرزندانم، ای پسرانم ← رد گزینه ۴

در منادا، گاهی حرف ندا و ضمیر «ی» متکلم از آخر اسم حذف می‌شود و جای خودش را به یک کسره می‌دهد که ما در این حالت باید آن را در ترجمه لحاظ کنیم:
 یا أولادي ← أولاد: «ای» فرزندانم

أحسنوا (فعل امر باب «إفعال» است): نیکی کنید ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

أساء: بدی کرده ← رد گزینه ۳

استقيحوا: زشت بدارید (فعل امر باب استفعال است) ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

تستقيحون: زشت می‌دارید ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

أهم من: مهم‌تر از ← رد گزینه ۳

گروه آموزشی ماز

۶۶- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) أستاذتي العالمة لا تبتعدين عن دراسة المقالات الجامعية لحظة! استاد دانشمند من از مطالعه مقاله‌های دانشگاهی لحظه‌ای دور نمی‌شود!
 (۲) الإكثار في استهلاك المواد السكرية قد يؤدي إلى أمراض مهلكة! زیاده‌روی در مصرف مواد قندی گاهی منجر به بیماری‌هایی کشنده می‌شود!
 (۳) هذه الأخت تحب أخاها الأصغر وتربيته تربية الأم! این خواهر، برادر کوچک‌ترش را دوست دارد و مانند مادر او را پرورش می‌دهد!
 (۴) يعيش السمك المدفون داخل حفرة لينتظر نزول المطر انتظاراً! ماهی دفن شده، داخل گودالی زندگی می‌کند تا بی‌شک منتظر بارش باران شود!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

پاسخ تشریحی:

«أستاذتي» در ابتدای این جمله منادا است که حرف ندا از آن حذف شده و با وجود فعل «لا تبتعدين: دور نمی‌شوی» / مفرد مؤنث مخاطب به منادا بودن آن می‌توان پی برد.

۶۷- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) كُلُّ طَالِبٍ يَحْتَاجُ إِلَى خَيْرِ الدَّرَاسَةِ قَبْلَ دَخُولِهِ إِلَى الْجَامِعَةِ؛ هِر دَانِشْ آمُوزِی قَبْلَ از وِرُودِشْ بَهِ دَانِشْگَهِ بَهِ کَارِشْنَاسْ تَحْصِیلْ نِیَازمَنْدْ اسْتْ،
(۲) لَیْقَتْدِیْ بَهِ وَ یَسْتِزِیْ بَنُورْ عِلْمِهْ حَتَّى یَتَعَرَّفَ عَلَى الطَّرِيقِ الصَّحِیحِ؛ تَا بَهِ اَوْ اقْتَدَا کَنْدْ وَ از نُورْ دَانِشْ اَوْ رُوشْنِیْ بَجُویْدْ تَا بَهِ رَاهِ دَرِسْتْ شَنْاخْتْ یَاْبْدْ،
(۳) فَنَشَاهدُ کَثِیرًا مِنْ أُنْثَانَا فِي الْبَلَدِ مَشَاهِدَةً لَا یَنْتَخِبُونَ فِرْعَا مَنَاسِبًا؛ پَسْ فِرْزَنْدَانِمانْ رَا دَرِ کُشُورْ، بَسِیَّارْ مَشَاهدَهْ مِیْ کَنِیمْ کَهِ رِشْتَهْ مَنَاسِبِیْ رَا اَنْتَخَابْ نَمِیْ کَنْدَنْدْ،
(۴) وَ یَدْخُلُونَ الْجَامِعَةَ وَ بَعْدَ تَخْرُجَهُمْ لَا یَسْتَطِيعُونَ أَنْ یَحْصِلُوا عَلَى مَهْنَةٍ حَصُولًا سَهْلًا؛ وَ وَاْرَدْ دَانِشْگَهِ مِیْ شُوندْ وَ بَعْدَ از دَانِشْ آمُوخْتِگیْ شَانْ نَمِیْ تَوانَنْدْ بَهِ آسانِیْ بَهِ یَکْ شِغْلْ دَسْتْ یَاْبَنْدْ!

(متوسط - ترکیبی - ترجمه)

پاسخ: گزینه ۳

«کثیراً» مفعول فعل «نشاهد» است که به اشتباه «قید» ترجمه شده و از طرفی «مشاهده» که مفعول مطلق تأکیدی است در ترجمه لحاظ نشده است: «پس بسیاری از فرزندانمان را در کشور قطعاً مشاهده می‌کنیم...»

گروه آموزشی ماز

۶۸- «ای پسر من در زندگی ستم نکن همان‌طور که دوست نداری به تو ستم شود!»:

- (۱) وَ وَلَدِیْ لَا تَظْلِمُ فِي الْحَيَاةِ لِأَنَّكَ لَا تَحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ!
(۲) بُنِیْ لَا تَظْلِمُ فِي حَيَاتِكَ كَمَا مَا أَحْبَبْتُ أَنْ تُظْلَمُوا!
(۳) وَلَدِیْ لَنْ تَظْلِمُ فِي الْحَيَاةِ كَمَا لَا تَحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ!
(۴) يَا بُنِیْ لَا تَظْلِمُ فِي الْحَيَاةِ كَمَا لَا تَحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ!

(آسان - ترکیبی - تعریب)

پاسخ: گزینه ۴

- در زندگی: فِي الْحَيَاةِ ← رد گزینه ۲
ستم نکن: لَا تَظْلِمُ ← رد گزینه‌های ۱ و ۳
همان‌طور که: كَمَا ← رد گزینه ۱
دوست نداری: لَا تَحِبُّ ← رد گزینه ۲
به تو ستم شود: أَنْ تُظْلَمَ ← رد گزینه ۲

گروه آموزشی ماز

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۶۹ - ۷۳) بِمَا يَنَاسِبُ النَّصَّ:

إِنَّ عَالَمَ الطُّيُورِ هُوَ مِنْ أَحَدَى الْعَوَالِمِ الَّتِي أَعْطَاهَا اللَّهُ جَمَالًا وَ رَفَقَةً، فِيهِ تَضُمُّ الْكَثِيرُ مِنَ الْحَقَائِقِ الْمُدْهَشَةِ الَّتِي خَلَقَهَا اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى، فَمِنْ الْأُمُورِ الَّتِي اسْتَطَاعَ الْبَشَرُ الْوُصُولَ إِلَيْهَا فِي عَالَمِ الطُّيُورِ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ خَلَقَ أَكْثَرَ مِنْ ۱۰۰۰ نَوْعٍ مُخْتَلِفٍ مِنْ أَجْمَلِ أَنْوَاعِ الطُّيُورِ، وَقَدْ تَنَوَّعَتِ الْهَدَايَا مِنَ الْخَالِقِ لَتِلْكَ الْكَائِنَاتِ اللَّطِيفَةِ فَقَدْ أَعْطَى بَعْضَهَا حَنْجَرَةً ذَهَبِيَّةً تُفَوِّقُ فِي الْجَمَالِ عَلَى مَوْسِيقِي الْأَلَاتِ وَ الْفَنَانِينَ وَ الْفَنَانَاتِ.
لِلطُّيُورِ فَوَائِدُ عَدِيدَةٌ فِي كَوْنِهَا لَا تَقْتَصِرُ عَلَى شَكْلِهَا الْجَمِيلِ فَقَطْ، إِنَّمَا بِنَا تَقُومُ بِهَذِهِ الطُّيُورِ بِالتَّغْذِيَةِ عَلَى الْحَشَرَاتِ الصَّارَّةِ، كَمَا أَنَّ بَعْضَ أَنْوَاعِهَا كَالضُّفُوفِ (شَاهِينِ هَا) وَ النَّسُورِ (كَرْكْسِ هَا) تَأْكُلُ الْحَيَوَانَاتِ الْمَيْتَةَ وَ تَمْنَعُهَا مِنَ التَّعَفُّنِ وَ انْتِطَاعِ الْزَوَائِحِ الْكَرِهِةِ فِي الْبَيْئَةِ، بِالإِضَافَةِ إِلَى أَنَّ فَضَالَاتِ هَذِهِ الْحَيَوَانَاتِ تُسْتَخْدَمُ كَسِمَادٍ مُفِيدٍ لِلنَّبَاتَاتِ، وَ لَا نَنْسَ دَوْرَهَا فِي نَقْلِ حُبُوبِ اللَّقَاحِ مِنْ نَبْتَةٍ إِلَى أُخْرَى وَ الَّذِي يُسَاعِدُ تَكَاثُرَ النَّبَاتَاتِ وَ الْأَشْجَارِ، بِالإِضَافَةِ إِلَى أَنَّ مَعْظَمَ أَنْوَاعِ الطُّيُورِ يُمْكِنُ أَنْ تَكُونَ غِذَاءً شَهِيًّا لِلْإِنْسَانِ مِثْلَ الدَّجَاجِ وَ الْبَطِّ وَ الْحَمَامَةِ وَ غَيْرِهَا.

قطعاً دنیای پرندگان یکی از عوالمی است که خداوند به آن زیبایی و لطافت عطا کرده است و بسیاری از حقایق شگفت‌انگیزی را که خداوند پاک متعال آفریده است، دربرمی‌گیرد. یکی از چیزهایی که بشر در دنیای پرندگان توانسته است به آن دست یابد این است که خداوند متعال بیش از هزار نوع مختلف از زیباترین انواع پرندگان را آفریده است و هدایای آفریدگار به آن موجودات مهربان تنوع داشته است. به برخی از آن‌ها حنجره‌ای طلایی داده است که از نظر زیبایی بر موسیقی سازها و هنرمندان مرد و زن برتری دارد.

پرندگان در سیاره ما فواید زیادی دارند که فقط به ظاهر زیبای آن‌ها محدود نمی‌شود، بلکه به خاطر کاری است که این پرندگان با تغذیه از حشرات مضر انجام می‌دهند، همانگونه که برخی از گونه‌های آن‌ها مانند شاهین‌ها و کرکس‌ها حیوانات مرده را می‌خورند و از پوسیدگی آن‌ها و انتشار بوهای نامطبوع در محیط جلوگیری می‌کنند. علاوه بر این فضولات این حیوانات به عنوان کود مفید برای گیاهان استفاده می‌شود و نباید نقش آن‌ها را در انتقال گرده‌ها از گیاهی به دیگری که به تکثیر گیاهان و درختان کمک می‌کند، فراموش کنیم. علاوه بر این که بیشتر انواع پرندگان می‌توانند غذای لذیذی برای انسان باشند مانند مرغ، اردک، کبوتر و غیره.

گروه آموزشی ماز

۶۹- عَيْنُ الصَّحِیحِ: (حَسَبِ النَّصِّ)

- (۱) الْإِنْسَانُ فِي عَالَمِ الْيَوْمِ غَيْرُ قَادِرٍ عَلَى فَهْمِ عَالَمِ الطُّيُورِ الْغَرِيبِ!
(۲) إِنَّ الْعَطَايَا الَّتِي وَهَبَهَا اللَّهُ لِلطُّيُورِ مَتْنَوَعَةٌ!
(۳) لَقَدْ خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى أَكْثَرَ مِنْ أَلْفِي نَوْعٍ مُخْتَلِفٍ مِنْ أَجْمَلِ أَنْوَاعِ الطُّيُورِ!
(۴) إِنَّ تَعْرِيدَ بَعْضِ الطُّيُورِ جَذَابٌ لِلْغَايَةِ لِدَرَجَةِ آتِهِ يَعَادِلُ تَعْرِيدَ الْأَلَاتِ الْمَوْسِيقِيَّةِ!

(متوسط - خط به خط - درک مطلب)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

«هدایایی که خداوند به پرندگان داده است، متنوع می‌باشد.» طبق متن عبارت صحیحی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ «انسان در جهان امروز، قادر به درک دنیای عجیب پرندگان نیست.» در متن به چنین موردی اشاره نشده است.

۳ «خداوند متعال بیش از دوهزار نوع مختلف از زیباترین انواع پرندگان را آفریده است.» طبق متن نادرست است. بیش از هزار نوع مختلف وجود دارد.

۴ «آواز برخی از پرندگان آنقدر جذاب است که با آواز سازها برابری می‌کند.» طبق متن نادرست است، برتری بر آواز سازها دارد.

گروه آموزشی ماز

۷۰- عَيْنُ الْخَطَا: (حَسَبَ النَّصِّ)

- ۱) يمكن أن يكون معظم أنواع الطيور طعاماً لذيقاً للإنسان!
 ۲) إنَّ عالم الطيور من أجمل العوالم التي وهبها الله للإنسان!
 ۳) للطيور فوائد كثيرة للعالم لا تقتصر فوائدها إلا على مظهرها الجميل!
 ۴) تساعد الطيور الإنسان بشكل كبير من خلال تغذيتها على الحشرات الضارة!

(متوسط - خط به خط - درک مطلب)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

«پرندگان فواید بسیاری برای جهان دارند و فواید آنها فقط به ظاهر زیبای آنها محدود می‌شود.» طبق متن نادرست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ بیشتر انواع پرندگان می‌توانند غذای لذیذی برای انسان باشند.

۲ دنیای پرندگان یکی از زیباترین عوالمی است که خداوند، آن را به انسان عطا کرده است.

۴ پرندگان با تغذیه از حشرات مضر کمک بزرگی به انسان می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

۷۱- عَيْنُ عِبَارَةِ لَيْسَتْ مِنْ فَوَائِدِ الطَّيْرِ:

- ۱) تلعب الطيور دوراً أساسياً في تكوين البحار والأنهار!
 ۲) تستخدم فضلات الطيور كسماد للنباتات!
 ۳) تساعد الطيور في نقل حبوب اللقاح من نبات إلى آخر!
 ۴) تمنع الطيور انطلاق الزواحف الكريهة عن طريق أكل الحيوانات الميتة!

(آسان - خط به خط - درک مطلب)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

صورت سوال گفته «عبارتی را تعیین کنید که از فواید پرندگان نیست.» که این گزینه «پرندگان در ایجاد دریاها و رودخانه‌ها نقش اساسی دارند.» در متن ذکر نشده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ فضولات پرندگان به عنوان کود برای گیاهان استفاده می‌شود.

۳ پرندگان در انتقال گرده‌ها از گیاهی به دیگری کمک می‌کنند.

۴ پرندگان با خوردن حیوانات مرده از انتشار بوهای بد جلوگیری می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

■ عَيْنُ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۷۲ و ۷۳)

۷۲- «الطيور - تَضُمُّ - تنوعت - الهدايا»:

- ۱) الطيور: اسم - جمع التکسیر علی وزن فُعُول «مفردها: طائره - مؤنث» - معرب / مضاف‌إلیه و مجرور
 ۲) تَضُمُّ: فعل مضارع - للغایبة - مجرّد ثلاثی - معلوم - معرب / فعل و مع فاعله و الجملة فعلیة
 ۳) تنوعت: فعل ماض - مبني - مزيد ثلاثی - مصدره علی وزن تَفَعَّلَ زیادة حرفین زائدين - معلوم / فعل و فاعله «الهدايا»
 ۴) الهدايا: جمع التکسیر «مفردها: هدیة - مؤنث» - معرب - مُعرّف بال / فاعل لفعل «تنوعت»

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - تحلیل صرفی)

پاسخ تشریحی:

«مفردها: طائره، مؤنث» نادرست است و صحیح آن «مفردها: طائر، مذکر» است.

گروه آموزشی ماز

۷۳- «لا تقتصر - الزواج - تُستخدم - أخرى»:

- ۱) لا تقتصر: فعل مضارع للثني - معرب - مزيد ثلاثي حروفه الأصلية «ق ص ر» - مصدره اقتصر - معلوم / فعل و مع فاعله و الجملة فعلية
- ۲) الزواج: اسم - جمع التکسیر «مفردها: رائحة - مؤنث» - معرب - معرف بال / مضاف إليه و مجرور
- ۳) تُستخدم: للغائبة - معرب - مزيد ثلاثي بزيادة ثلاثة أحرف - مجهول / فعل و فاعله ليس محذوفاً و الجملة فعلية
- ۴) أخرى: اسم التفضيل على وزن فُعلی - مؤنث / المجرور بالحرف الجار

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - ترکیبی - تحلیل صرفی)

پاسخ تشریحی:

«فاعله ليس محذوفاً» نادرست است و صحیح آن «فاعله محذوف» است.

گروه آموزشی ماز

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۷۴ - ۸۰)

۷۴- عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- ۱) يا أَيُّهَا الْبَنَاتُ الْمُؤَدَّبَاتُ، حَافِظْنَ عَلَى نِظَافَةِ الطَّبِيعَةِ!
- ۲) أَحْسِنْ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسَنَ إِلَيْكَ؛ وَ اسْتَقْبِخْ لِنَفْسِكَ مَا تَسْتَقْبِخُهُ لِغَيْرِكَ!
- ۳) وَاجِدْ وَ عَشْرُونَ زَائِدُ اثْنَيْنِ وَ سِتِّينِ يُسَاوِي ثَلَاثَةً وَ ثَمَانِينَ!
- ۴) يَبْتَغِدُ الْحَيَوَانُ الْمُفْتَرَسُّ عَنِ الْعُشِّ ابْتِعَاداً كَثِيراً!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - ضبط حركات)

پاسخ تشریحی:

«ابْتِعَاداً» صورت صحیح این واژه است؛ زیرا، مصدر باب «إِفْتِعَال» است.

گروه آموزشی ماز

۷۵- عین الأبعد للمفهوم: «ما ظَلَنْتُ أَنْكَ تُجِيبُ إِلَى طَعَامٍ قَوْمٍ عَالِهِمْ مَجْفُوفٌ وَ غَنِيَّتُهُمْ مَدْعُوفٌ»

- ۱) تو کز محنت دیگران بی غمی
- ۲) دائم گل این بستان شاداب نمی ماند
- ۳) آسمان بار امانت نتوانست کشید
- ۴) ای ماه سروقامت شکرانه سلامت
- نشاید که نامت دهند آدمی
- درباب ضعیفان را در وقت توانایی
- قرعه کار به نام من دیوانه زدند
- از حال زیردستان می پرس گاه گاهی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - مفهوم)

پاسخ تشریحی:

ترجمه عبارت صورت سؤال: گمان نمی کردم مهمانی مردمی را بپذیری که تهی دستشان رانده و ثروتمندشان دعوت شده است. گزینه های ۱، ۲ و ۴ به توجه به افراد کم توان اشاره دارد اما گزینه ۳ ارتباطی با این مفهوم ندارد.

گروه آموزشی ماز

۷۶- عین عبارة جاء فيها مصدر لإزالة الشك عن وقوع الفعل:

- ۱) إلهي أعني في حياتي إعانة تُغنيني عن عبادك!
- ۲) مع الأسف يُعامل البشر البيئة معاملة مؤلمة!
- ۳) إذا قام الإنسان بأداء الفرائض قياماً يجد الله مُساعداً!
- ۴) استقبحوا من نفسك قولاً كذباً تستقبحونه من عباد الله!

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - قواعد)

مفعول مطلق تأكیدی:

مفعول مطلق مصدری است که از جنس فعل جمله (هم ریشه با فعل) ساخته می شود. اگر این مصدر بدون وابسته (مضاف الیه یا صفت) به کار برود، مفعول مطلق تأکیدی نامیده می شود. این نوع از مفعول مطلق برای تأکید بر انجام فعل جمله به کار می رود. به عبارت دیگر هدف از آوردن این مصدر، برطرف کردن شک و تردید نسبت به انجام فعل جمله است یعنی به مخاطب اطمینان داده می شود که فعل، یقیناً انجام شده یا انجام می شود.

تذکر: مفعول مطلق اگر همراه با جمله وصفیه بیاید، دیگر مفعول مطلق تأکیدی به حساب نمی آید.

پاسخ تشریحی:

برای حل این سوال باید دنبال مفعول مطلق باشیم که بدون وابسته آمده است. در گزینه ۳ «قیاماً» مصدر فعل «قام» بوده و مفعول مطلق به حساب می‌آید و چون وابسته‌ای همراهش نیامده پس تأکیدی است. دقت کنید که این عبارت جمله شرطیه است و «یجد» جواب شرط است نه جمله وصفیه.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در این گزینه «إعانة» مفعول مطلق است و چون بعد از آن جمله وصفیه «تغنیني...» آمده، پس تأکیدی نیست.
- ۲ «معاملة» مفعول مطلق بوده و همراه «مؤلمة» آمده که صفت است؛ پس مفعول مطلق نوعی است، نه تأکیدی.
- ۴ در این عبارت مفعول مطلق وجود ندارد. دقت داشته باشید که «تستبحون» مصدر فعل «استبحوا» نیست.

گروه آموزشی ماز

۷۷- عَيْن مَا لَيْسَ فِيهِ أَيْ نَوْعٍ مِنَ الْمَفْعُولِ:

- ۱) إِنَّ لَكُمْ مَأْمُومٍ إِمَامًا يَقْتَدِي بِهِ وَ يَسْتَضِيءُ بِنُورِهِ!
- ۲) هَذَا حَيَوَانٌ يَنَامُ فِي غُلَافَةٍ نَوْمًا عَمِيقًا لَمَدَّةَ أَكْثَرِ مِنْ سَنَةٍ!
- ۳) إِذَا اسْتَمَرَّتْ هَذِهِ الْحَالَةُ اسْتَمَرَّارًا طَوِيلًا مَوْتَ الْحَيَوَانَاتِ فِي الْمَزْرَعَةِ!
- ۴) إِنَّ الَّذِي يَدْعُو اللَّهَ لِلنَّجَاحِ وَ لَا يَحَاوِلُ لِيَنَالُ غَايَتَهُ لَنْ يَنجَحَ!

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - قواعد)

«انواع مفعول» چیست؟

در کتاب درسی دو نوع مفعول را خوانده‌ایم؛ مفعول به و مفعول مطلق. وقتی سوال در مورد انواع مفعول مطرح می‌شود باید هر دوی این موارد را در نظر بگیریم. مفعول به همان مفعول است. کلمه‌ای که کار فعل روی آن انجام می‌شود.

پاسخ تشریحی:

در گزینه ۱ نه مفعول مطلق دیده می‌شود و نه مفعول به. پس در این عبارت هیچ نوع از مفعول را نمی‌بینیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ در این عبارت «نوماً» مفعول مطلق است.
- ۳ «استمراراً» مفعول مطلق است.
- ۴ «الله» و «غایة» مفعول به هستند.

گروه آموزشی ماز

۷۸- كم عاملاً للتأكيد يوجد في الآية الشريفة؟ ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنزِيلًا﴾

- ۱) واحد
- ۲) اثنان
- ۳) ثلاثة
- ۴) أربعة

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - خط به خط - قواعد)

تأکید با تکرار:

وقتی در یک عبارت عربی کلمه‌ای دوبار پشت سرهم تکرار شود، نشان دهنده تأکید بر آن کلمه است. مثلاً در عبارت قرآنی «السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ» تکرار کلمه «السَّابِقُونَ» نشان دهنده تأکید است. البته ممکن است در این نوع از تأکید، عین همان کلمه تکرار نشود و کلمه‌ای معادل آن آورده شود. مثلاً در عبارت «إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ»، ضمیر «أَنْتَ» تکرار «كَ» محسوب می‌شود؛ پس «أَنْتَ» نشان دهنده وجود تأکید است.

پاسخ تشریحی:

عوامل تأکید در این آیه شریفه عبارتند از:

- ۱- إِنْ ← عامل تأکید بر کل عبارت
- ۲- نَحْنُ ← تأکید بر «نا» در «إِنَّا» زیرا تکرار همان ضمیر است.
- ۳- تَنزِيلًا ← مفعول مطلق تأکیدی است که بر فعل جمله تأکید دارد.

تذکر: هنگام ترجمه این عبارت به فارسی، نمی‌توانیم هر سه عامل تأکید را ترجمه کنیم چون در ساختار زبان فارسی شیوا و رایج به حساب نمی‌آید.

گروه آموزشی ماز

۷۹- عَيْنَ كَلِمَةِ «رَبِّ» مَرْفُوعًا:

- ۱) رَبَّنَا لَا يَمَكُنْ لَنَا أَنْ نَصْبِرَ عَلَى نَارِ جَهَنَّمَ لِأَنَّا ضَعَفَاءُ!
- ۲) أَنَاذِيكَ رَبِّ إِنِّي لَمَّا أُنْزِلْتُ إِلَيْهِ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ!
- ۳) يَا رَبِّ أَنْتَ الَّذِي تُعْطِينَا نِعْمًا مِمَّنْهُرَةً وَلَكِنَّا لَا نَشْكُرُكَ!
- ۴) رَبَّنَا يَحْمِلُنَا فِي حَادِثَاتِ الدَّهْرِ الَّتِي لَا مَعِينَ لَنَا فِيهَا!

(دشوار - ترکیبی - قواعد)

پاسخ: گزینه ۴

تکنیک‌های تستی پیدا کردن منادا:

الف. اگر منادا بدون همراهی «یا» در جمله حاضر شود، باید آن را از روی شرایط جمله شناسایی کنیم. به این صورت که:

۱- اگر آن کلمه همراه فعل یا ضمیر مخاطب بیاید، مناداست.

مثال: «رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا: پروردگارا، گناهان ما را برای ما ببامرز» ← فعل امر مخاطب «اغْفِرْ» نشان می‌دهد که «رَبِّ» مناداست.

۲- اگر آن کلمه همراه جمله سؤالی بیاید باز هم منادا داریم.

مثال: «رَبَّنَا كَيْفَ نَصْبِرُ عَلَىٰ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ؟: پروردگارا، چگونه بر عذاب روز قیامت صبری کنیم؟» ← جمله پرسشی «کیف...» نشان می‌دهد که با «رَبِّ» داریم صحبت می‌کنیم یعنی «رَبِّ» مناداست.

۳- چنانچه بعد از آن کلمه، عبارتی بیاید که ضمیر یا فعل یا نشانه مرتبط با آن کلمه را نداشته باشد. در این صورت آن اسم مناداست.

مثال: «رَبَّنَا النَّاسُ فِي هَذَا الْعَصْرِ لَا يَرْحَمُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا: پروردگارا، مردم در این دوران به یکدیگر رحم نمی‌کنند.» ← عبارت «النَّاس...» نشانه یا ضمیر مرتبط با «رَبِّ» ندارد، پس «رَبِّ» مناداست.

نکته: گاهی منادا در میان عبارت می‌آید، نه در اول عبارت.

مثال: «أَحْبَبُّكَ يَا رَبِّ لِأَنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ: دوستت دارم پروردگارا، زیرا تو مهربان‌ترین مهربانان هستی.»

دقت کنید که در این حالت اگر حرف «یا» حذف شود، برای کلمه «رَبِّ» هیچ نقشی جز «منادا» نمی‌توانیم در نظر بگیریم.

ب. اعراب منادا:

۱- اگر منادا مضاف باشد، منصوب است. ← «یا إله العالمین - یا أمَّ الشَّهید»

۲- اگر منادا تک کلمه‌ای باشد، آخرش ضمه می‌گیرد ولی به آن مرفوع نمی‌گوییم. ← «یا فاطمة - یا معلّم»

پاسخ تشریحی:

در گزینه ۴، عبارت «یحمینا...» با فعل غائب شروع شده و خبری را درباره «رَبِّ» می‌دهد؛ پس «رَبِّ» مبتدا و مرفوع است: «پروردگار ما، از ما در حادثه‌های روزگار که هیچ یاری‌گری در آنها نداریم، نگهداری می‌کند.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ عبارت «لا یمکن لنا...» هیچ نشانه‌ای ندارد که آن را به «رَبِّ» مرتبط کند؛ پس «رَبِّ» در اینجا منادای مضاف و منصوب است: «پروردگارا، برای ما ممکن نیست که بر آتش دوزخ صبر کنیم زیرا ما کم‌توان هستیم.»

۲ «أُنَادِيكَ» یعنی «تو را صدا می‌زنم»؛ پس «من» فاعل و «تو» مفعول است، با این ترتیب برای «رَبِّ» در اینجا نقشی جز «منادا» نمی‌توانیم در نظر بگیریم: «تو را صدا می‌زنم ای پروردگار، همانا من به آنچه از خیر بر من نازل کردی، نیازمندم.»

۳ وجود «یا» نشان می‌دهد که «رَبِّ» مناداست؛ پس مرفوع نیست.

گروه آموزشی ماز

۸۰- عَيْنُ الصَّحِيحِ لِلْفَرَغَاتِ: «..... اللَّهُ وَ الرَّزَاقُ، أَعْطَانَا رِزْقًا حَلَالًا يَا!»

- (۱) أَتِيهَا - يَا أَتِيهَا - إِلَهَ الْعَالَمِينَ
(۲) يَا - يَا أَتِيهَا - خَيْرَ الرَّازِقِينَ
(۳) أَتِيهَا - يَا - رَحِيمٌ
(۴) يَا - يَا أَتِيهَا - سَمِيعُ الدَّعَاءِ

(دشوار - خط به خط - قواعد)

پاسخ: گزینه ۲

اعراب و شرایط منادا:

- منادا اگر تک کلمه‌ای و بدون «ال» باشد، آخرش «ضمه» می‌گیرد و فقط همراه «یا» می‌آید.
- اگر منادا همراه «ال» بیاید، باید قبل از آن «یا أَتِيهَا» - اگر مذکر باشد - یا «یا أَتِيهَا» - اگر مؤنث باشد - بیاید. در این حالت می‌توانیم «یا» را حذف کنیم ولی نمی‌توانیم حرف «یا» را به تنهایی بیاوریم.
- منادا اگر مضاف باشد (یعنی مضاف‌الیه داشته باشد) باید منصوب شود.

بررسی گزینه‌ها:

«الله» اسم دارای «ال» به حساب نمی‌آید؛ پس نمی‌توانیم آن را با «أَتِيهَا» به کار ببریم. ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

«الرَّزَاقُ» چون دارای «ال» است باید همراه «یا أَتِيهَا» به کار برود ← رد گزینه ۳

برای جالی خالی سوم اگر منادای تک کلمه‌ای به کار ببریم باید ضمه بگیرد مثل «رحیم» ولی اگر منادای مضاف می‌آوریم باید منصوب باشد مثل «إِلَهَ العالمین» و «خَيْرَ الرَّازِقِينَ». ← رد گزینه ۴ (کلمه «سمیع» باید منصوب شود).

گروه آموزشی ماز

۸۱- کدام گزینه درباره وضعیت ایران در سال‌های پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا اوایل دهه ۱۳۴۰، درست است؟

- (۱) حکومت پهلوی با طرح کردن اصول شش‌گانه با عنوان انقلاب سفید سعی در ایجاد فضای باز سیاسی داشت.
- (۲) دولت انگلستان پس از شکست متحدین در جنگ جهانی دوم، حکومت پهلوی و ایران را وادار به حمایت اقتصادی از آلمان کرد.
- (۳) حکومت پهلوی با توجه به سیاست‌های انگلستان درباره برنامه نفت، به سرکوب اعتراضات متعدد می‌پرداخت.
- (۴) دولت آمریکا با وادار کردن حکومت پهلوی به اجرای برنامه‌های خود، زمینه تسلط بر ایران را فراهم کرده بود.

(دشوار - خط به خط - ۱۲۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

در سال‌های پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا اوایل دهه ۱۳۴۰، دولت آمریکا با وادار کردن حکومت پهلوی به اجرای برنامه‌های پیشنهادی خود، زمینه تسلط بر ایران و حفظ و تقویت این حکومت را فراهم کرده و به ایجاد و تقویت ساختارهای اقتصادی و اجتماعی‌ای اقدام کرد که موجب تشدید وابستگی و عقب‌ماندگی ایران شد.

تله تستی:

حواست باشه، مطرح کردن اصول شش‌گانه، در سال ۱۳۴۰ رخ داد و در بهمن ۱۳۴۱ به همه‌پرسی گذاشته شد.

مشاوره:

تو این‌جور تستا، باید ویژگی هر دوره رو بلد باشی و اتفاقات پس و پیش اون رو بدونی!

گروه آموزشی ماز

۸۲- کدام یک از موارد زیر، از جمله پیامدهای قیام ۱۵ خرداد به شمار می‌رود؟

- الف: حضور امام خمینی، سبب روی آوردن بسیاری از روحانیون به مبارزات سیاسی شد.
 - ب: بیشتر مراجع دینی به دعوت امام خمینی به منظور تحصن در حرم عبدالعظیم به تهران آمدند.
 - ج: هدف مبارزه، تغییر کرد و سرنگونی رژیم پهلوی هدف نهایی مبارزان شد.
 - د: ادامه اجرای اصلاحات اصول شش‌گانه متوقف شد و علی‌امینی استعفا کرد.
- (۱) «الف» - «ج» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ب» - «د»

(متوسط - خط به خط - ۱۲۱۰)

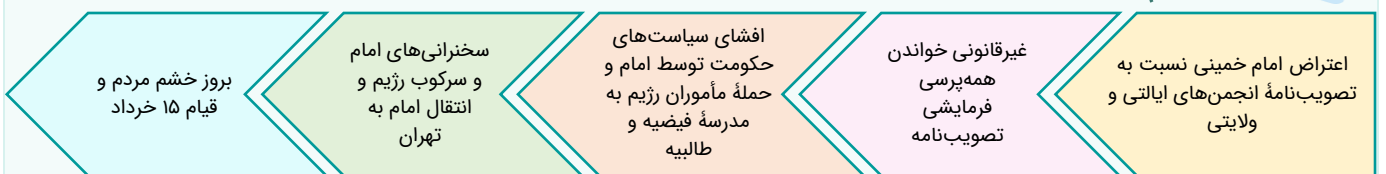
پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

قیام ۱۵ خرداد به‌رغم اینکه با سرکوب شدید حکومت پهلوی مواجه شد، نتایج مهمی داشت:

۱. هدف مبارزه تغییر کرد و سرنگونی رژیم پهلوی هدف‌نهایی مبارزان شد.
۲. حضور امام خمینی در صحنه مبارزه موجب شد بسیاری از روحانیون به مبارزات سیاسی روی بیاورند.
۳. علاوه بر روحانیون و دانشگاهیان، اقشار دیگری از جامعه نیز به جمع مبارزان پیوستند.
۴. رهبری امام خمینی به عنوان مرجع دینی برجسته‌تر شد و مبارزان به نقش و قدرت مذهب در این زمینه توجه بیشتری نشان دادند.

روند حوادث قیام ۱۵ خرداد:

گروه آموزشی ماز

۸۳- اعضای کابینه مهندس مهدی بازرگان در دولت موقت، از چه گروه‌ها یا کسانی تشکیل شده بود؟

- (۱) افرادی که تا پیش از پیروزی انقلاب ۱۳۵۷، سعی داشتند با اتکا بر آگاهی دادن و تبلیغ باورهای دینی علیه حکومت فعالیت کنند.
- (۲) اعضا یا طرفداران نهضت آزادی و جبهه ملی که فعالیت خود را در چارچوب قانون اساسی انجام می‌دادند.
- (۳) برخی از افراد هیئت‌های مؤتلفه اسلامی که تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، به شکل ترور و مبارزه مسلحانه فعالیت داشتند.
- (۴) اعضای حزب ملل اسلامی که با آرمان برپا کردن حکومت اسلامی سعی داشتند از طریق نبرد مسلحانه به نتیجه مطلوب برسند.

به طور کلی تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، مبارزات علیه رژیم پهلوی به سه دسته تقسیم می‌شد:

(۱) فعالیت سیاسی ← نهضت آزادی و جبهه ملی ← مبارزه در چارچوب قانون اساسی (این رویکرد بیش‌تر در میان گروه‌های ملی‌گرا محبوبیت داشت).

(۲) مبارزه فرهنگی ← علامه طباطبائی، آیت‌الله بهشتی، طالقانی، مطهری و ... ← آگاهی‌دادن به مردم و تبلیغ و ترویج باورهای دینی به همراه روشنگری علیه اقدامات رژیم پهلوی (این رویکرد بیش‌تر در میان گروه‌های اسلام‌گرا محبوبیت داشت).

(۳) مبارزه مسلحانه ← هیئت‌های مؤتلفه اسلامی، حزب ملل اسلامی، سازمان مجاهدین خلق و سازمان چریک‌های فدایی خلق ← ترور و مبارزه مسلحانه (این رویکرد بیش‌تر در میان گروه‌های چپ و کمونیست محبوبیت داشت).

← پس بنابراین، اعضای نهضت آزادی و جبهه ملی که در چارچوب قانون اساسی فعالیت می‌کردند، کابینه مهندس مهدی بازرگان را تشکیل می‌دادند.

تشکیل دولت موقت:

در ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ رهبر انقلاب با شکوه فراوان و در میان استقبال بی‌نظیر مردم وارد ایران شدند. در ۱۵ بهمن به پیشنهاد شورای انقلاب، مهندس مهدی بازرگان را به عنوان نخست‌وزیر دولت موقت انقلابی معرفی و از همه تقاضا کردند که از او حمایت کنند. امام خمینی در حکم خود، علاوه بر شرط در نظر نگرفتن روابط حزبی و گروهی، چند وظیفه برای دولت موقت تعیین کرد. مهندس بازرگان در بیست و پنجم بهمن ۱۳۵۷ کابینه خود را که تقریباً همگی از اعضا یا طرفداران نهضت آزادی و جبهه ملی بودند، معرفی کرد.

مشاوره:

این سؤال ترکیبی! درسته از به درس هست ولی عملاً ترکیبی از مبحث مبارزات علیه رژیم پهلوی و تشکیل دولت موقت در بهمن ۵۷ هست. این یعنی چی؟ اینکه وقتی داری درس‌هارو به خصوص دروس ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲ پایه دوازدهم رو می‌خونی، حواست به ارتباط میان مطالب باشه و مدام تو ذهنت بگی خب این مبحث با کدوم مبحث ارتباط داشت؟

گروه آموزشی ماز

۸۴- ترتیب زمانی هر یک از رخدادهای زیر، در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

- الف: مرگ ناگهانی دکتر علی شریعتی در لندن و مقصر دانستن ساواک در این قضیه
- ب: خلع بنی‌صدر از ریاست جمهوری و پیروزی محمدعلی رجایی در دومین دوره انتخابات
- ج: خنثی شدن توطئه سازمان نقاب و حکومت بعثی عراق در جریان کودتا علیه انقلاب اسلامی
- د: متوسل شدن جیمی کارتر به شعار دفاع از حقوق بشر جهت تنفر عمومی از آمریکا
- (۱) «الف» پیش از «د» رخ داده و «ج» نسبت به سایر موارد متأخر است.
- (۲) «الف» پیش از «د» و «ج» رخ داده و «ب» متقدم بر همه موارد است.
- (۳) «د» پیش از «الف» رخ داده و «ب» نسبت به سایر موارد، متأخر است.
- (۴) «د» پیش از «الف» و «ج» رخ داده و «ب» متقدم بر همه موارد است.

- «الف»: مرگ دکتر شریعتی در سال ۱۳۵۶ رخ داد.
- «ب»: خلع بنی‌صدر و ریاست جمهوری رجایی در مرداد ۱۳۶۰ اتفاق افتاد.
- «ج»: کودتای سازمان نقاب مربوط به سال ۱۳۵۹ است.
- «د»: آمریکا این سیاست را در سال ۱۳۵۵ اتخاذ کرد.
- پس د > الف > ج > ب درست است.
- بنابراین «د» پیش از «الف» رخ داده و «ج» بعد از «الف» رخ داده و «ب» نسبت به همه متأخر است.

مشاوره:

تقریباً این سؤال رو توی تمام آزمون‌ها داشتی و منم هر جا که لازم بوده برات توضیح دادم که باید چی کار کنی! باید چی کار کنی؟ فقط کافیه بدونی کدوم اتفاق اول افتاده و کدوم آخر ... نیازی نیست عدد سال‌هارو حفظ باشی.

گروه آموزشی ماز

۸۵- سال ۱۳۵۸، سال استقرار نظام جمهوری اسلامی است که در آن هیئت دولت (الف)، همه پرسی تعیین نظام سیاسی جدید (ب) و تدوین قانون اساسی (ج) شکل گرفت. کدام گزینه بیانگر ترتیب این جریان است؟

- (۱) «الف» - «ب» - «ج»
(۲) «ج» - «الف» - «ب»
(۳) «ب» - «ج» - «الف»
(۴) «ج» - «ب» - «الف»

(دشوار - مفهومی - ۱۲۱)

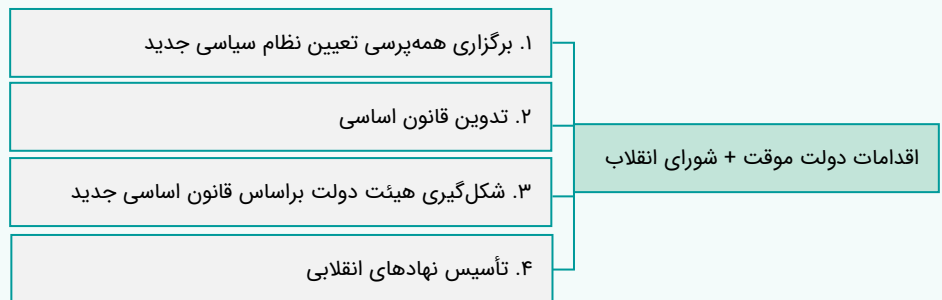
پاسخ: گزینه ۳

نخستین مرحله برگزاری همه پرسی تعیین نظام سیاسی جدید بود که در روزهای ۱۰ و ۱۱ فروردین ۱۳۵۸ انجام شد (ب) در آذر ۱۳۵۸، قانون اساسی که مجلس خبرگان تدوین و تصویب کرده بود، مورد تأیید اکثر مردم ایران قرار گرفت (ج) و در بهمن و اسفند همان سال هیئت دولت تشکیل شد (الف).

استقرار نظام جمهوری اسلامی:

از فردای پیروزی انقلاب اسلامی، دولت موقت به ریاست مهندس مهدی بازرگان به همراه شورای انقلاب، علاوه بر اداره امور کشور، برای استقرار نظام سیاسی جدید کارهای مهمی انجام دادند:

گروه آموزشی ماز

۸۶- کدام گزینه درباره فعالیتها و نقش های سیاسی محمدعلی رجایی در سال های آغازین جمهوری اسلامی ایران درست است؟

- (۱) وی در دوران ریاست جمهوری بنی صدر، به عنوان نخست وزیر معرفی شد و پس از عزل بنی صدر، خود به ریاست جمهوری منصوب شد.
(۲) در کنار باهنر، جزو اعضای نهضت آزادی و از کابینه دولت موقت مهندس بازرگان بود که در نهایت در ۸ شهریور ۱۳۶۰ به شهادت رسید.
(۳) سومین رئیس جمهور کشور بود اما در دوران دولت موقت، نخست وزیر محسوب می شد و در کنار بازرگان فعالیت می کرد.
(۴) از اعضای مجلس شورای ملی بود و در سال ۱۳۶۰ پس از برکناری بنی صدر، رئیس جمهور گردید و باهنر را نخست وزیر خود معرفی کرد.

(متوسط - خط به خط - ۱۲۱)

پاسخ: گزینه ۱

پس از انتخاب بنی صدر به ریاست جمهوری و شروع به کار مجلس شورای اسلامی، ابتدا محمدعلی رجایی به عنوان نخست وزیر معرفی گردید و سپس وزرای معرفی شده توسط او از مجلس شورای اسلامی رأی اعتماد گرفتند. با خلع بنی صدر، محمدعلی رجایی در دومین دوره انتخابات ریاست جمهوری پیروز شد (۲) مرداد ۱۳۶۰ و محمدجواد باهنر را مأمور تشکیل کابینه کرد.

تله تستی:

ممکنه تو دام گزینه ۴ بیفتی. چرا؟ چون گول بخش دوم عبارت این گزینه رو می خوری که درسته، ولی حواست باشه، رجایی عضو مجلس شورای ملی نبود!

محمدعلی رجایی، دومین رئیس جمهور کشور است.

مشاوره:

تو درس یازدهم ۲ جا از رجایی اسم برده می شه؛ یه جا ذیل مبحث ریاست جمهوری بنی صدر و بعدی دقیقاً ذیل مبحث عزل بنی صدر. پس حواستون به یه سری از این واژه های کلیدی و مبحث های به هم پیوسته باشه.

گروه آموزشی ماز

۸۷- به دنبال کدام مورد و با چه هدفی مجمع تشخیص مصلحت نظام شکل گرفت؟

- (۱) اختلاف نظر میان مقام ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی - بررسی مشکلات پیش آمده میان این دو نهاد
(۲) کافی نبودن اصول قانون اساسی برای رفع نیاز جامعه - تدوین قانون اساسی جدید طبق شریعت اسلام
(۳) کارشکنی ها و خارج شدن بنی صدر از خط امام و انقلاب - نظارت بر عملکرد نمایندگان مجلس و ریاست جمهوری
(۴) بروز پاره ای از اختلافات میان مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان - رسیدگی به این اختلافات

(متوسط - خط به خط - ۱۲۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

با بروز پاره‌ای از اختلاف‌ها میان مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، مشکلاتی در اداره کشور به وجود آمد. از این‌رو، به فرمان حضرت امام، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکب از مسئولان عالی‌رتبه کشور و صاحب‌نظران برجسته، تشکیل شد تا به اختلافات میان مجلس و شورای نگهبان رسیدگی کند.

مشاوره:

می‌دونی چرا از این مبحث سؤال دادم؟ چون یکی از مباحث سؤال خیز تو امتحان نهایی هستش و خواستم بهت یادآوری کنم، هر مطلبی که می‌خونی سعی کن ذهن چند بعدی داشته باشی و بتونی اون رو طوری یاد بگیری که هم از پس تستش بریبای و هم سؤال امتحانیش. از این گذشته مطلب مهمی هم هست و به کارت میاد.

تله تستی:

اگر متن کتاب درسی رو خوب نخونی، ممکنه هر سه گزینه دیگه هم تو رو به اشتباه بندازه.

گروه آموزشی ماز

۸۸- قرارداد ۱۹۷۵ یا الجزایر با چه هدفی میان ایران و عراق بسته شد؟

- (۱) پایان دادن به اختلافات مرزی و رفع مناقشه بر سر اروندرود
- (۲) دسترسی طرفین قرارداد به طور مساوی به خلیج فارس و تسلط ایران بر تنگه هرمز
- (۳) کمک مالی ایران به عراق پس از استقلال از انگلستان و خروج عراقی‌ها از دریای عمان
- (۴) جدایی جزایر سه‌گانه ابوموسی، تنب کوچک و بزرگ از ایران و استقلال این مناطق

(متوسط - خط به خط - ۱۲۱۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

در سال ۱۳۵۴ (۱۹۷۵م) ایران و عراق برای پایان دادن به اختلافات مرزی و رفع مناقشه بر سر اروندرود، قراردادی را با میانجی‌گری دولت الجزایر امضا کردند. گرچه در پاورقی اسم این قرارداد آمده است، اما حواستان باشد که این، تنها قرارداد میان ایران و عراق است که در کتاب درسی (متن درس) به آن اشاره شده.

بخشی از گزینه ۴ مربوط به هدف صدام از حمله به ایران است، ولی حواستان باشد که صدام خواستار استقلال این مناطق نبود، بلکه می‌خواست آن‌ها را ضمیمه خاک عراق کند.

گروه آموزشی ماز

۸۹- کدام گزینه مقایسه درستی از فعالیت سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در دوران پیش از انقلاب اسلامی (الف) و پس از انقلاب اسلامی و به‌خصوص دوران دفاع مقدس (ب) ارائه داده است؟

- (۱) «الف»: فعالیت سیاسی را کنار گذاشتند و به مبارزه مسلحانه روی آوردند. - «ب»: اطلاعات سری و نظامی به صدام و دشمنان جمهوری اسلامی مثل الجزایر می‌دادند.
- (۲) «الف»: در آغاز تفکر مارکسیستی داشتند ولی به مرور به عقاید اسلامی گرایش یافتند. - «ب»: در داخل کشور با ترور مسئولان و مردم عادی موجب ایجاد آشوب شده بودند.
- (۳) «الف»: در آغاز تفکر مارکسیستی داشتند ولی به مرور به عقاید اسلامی گرایش یافتند. - «ب»: اطلاعات سری و نظامی به صدام و دشمنان جمهوری اسلامی مثل الجزایر می‌دادند.
- (۴) «الف»: فعالیت سیاسی را کنار گذاشتند و به مبارزه مسلحانه روی آوردند. - «ب»: در داخل کشور با ترور مسئولان و مردم عادی موجب ایجاد آشوب شده بودند.

(متوسط - مفهومی - ۱۲۱۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

در درس دهم ذیل مبحث مبارزات مسلحانه علیه رژیم پهلوی به فعالیت مجاهدین خلق اشاره می‌شود. در آنجا می‌خوانید که این گروه بعد از قیام ۱۵ خرداد، فعالیت سیاسی خود را کنار گذاشته و به مبارزه مسلحانه روی می‌آورد؛ آن‌ها در آغاز تفکر اسلامی داشتند ولی به مرور عقاید مارکسیستی پیدا می‌کنند (رد گزینه‌های «۲» و «۳»). در درس ۱۱ و ۱۲ نیز به فعالیت آن‌ها پس از انقلاب اسلامی اشاره شده که بحث اصلی آن ترور و خراب‌کاری مجاهدین در داخل کشور است.

۱. ایجاد آشوب در داخل کشور و ترور بسیاری از مسئولان و مردم عادی	مهم‌ترین اقدامات مجاهدین خلق در دوران دفاع مقدس
۲. دادن اطلاعات سری و نظامی کشور به رژیم صدام و دیگر دشمنان خارجی	
۳. همکاری نظامی با ارتش بعثی عراق در جنگ با ایران	
۴. همکاری با ارتش بعثی در سرکوب و کشتار مخالفان صدام از جمله مبارزان کرد.	
۵. تهاجم به داخل خاک ایران پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد.	

مشاوره:

یکی از سؤال ترکیبی‌های پرومکس رو باهاش مواجهی که دقیقاً ترکیبی از هر سه درس این آزمونه. هم تو درس دهم، هم یازدهم و هم دوازدهم درباره اقدامات مجاهدین خلق می‌خونی و این سه درس، به خط سیری از حیات این گروه (منافقین) ارائه می‌ده.

گروه آموزشی ماز

۹۰- پس از کدام مورد، رزمندگان ایران طی عملیاتی برق آسا، آبادان را از محاصره نیروهای متجاوز صدام نجات دادند؟

- (۱) ارسال نامه از سوی حجت‌الاسلام رفسنجانی به صدام
(۲) آزادسازی خرمشهر
(۳) بر عهده گرفتن فرماندهی کل قوا از سوی امام
(۴) صدور قطعنامه ۵۹۸

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۳۱۲)

امام خمینی به عنوان فرمانده کل قوا، فرمان شکستن محاصره آبادان را صادر کرد. نتیجه ← پس از آن رزمندگان ارتش، سپاه و بسیج در عملیاتی برق آسا، آبادان را از محاصره نیروهای صدام نجات دادند.

آزادسازی مناطق اشغالی:

پس از آن‌که بنی‌صدر از مقام فرماندهی کل قوا و ریاست جمهوری عزل شد و اوضاع سیاسی کشور ثبات و آرامش یافت، رزمندگان اسلام با شجاعت و صلابت عزم خود را برای بیرون راندن دشمن متجاوز از خاک میهن عزیزمان جزم کردند.

مشاوره:

می‌دونی پیام این تست به ظاهر ساده چیه؟ اینکه حواست به رخدادهای و نتایجشون باشه!

گروه آموزشی ماز

۹۱- در خصوص پراکندگی مناطق لرزه خیز جهان کدام گزینه درست است؟

الف: کمربند اطراف اقیانوس آرام

ب: کمربند میانی اقیانوس اطلس

ج: کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا

۱) پوسته‌های کمربندهای مورد «ج» و «الف» همانند کمربند مورد «ب» گسترش دارند.

۲) پوسته‌های کمربند مورد «ب» همانند کمربندهای مورد «ج» و «الف» گسترش ندارند.

۳) پوسته‌های کمربندهای کوهستانی مورد «الف» و «ج» برخلاف کمربند مورد «ب» با یکدیگر برخورد دارند.

۴) پوسته‌های کمربند مورد «ب» برخلاف کمربندهای کوهستانی مورد «الف» و «ج» با یکدیگر برخورد دارند.

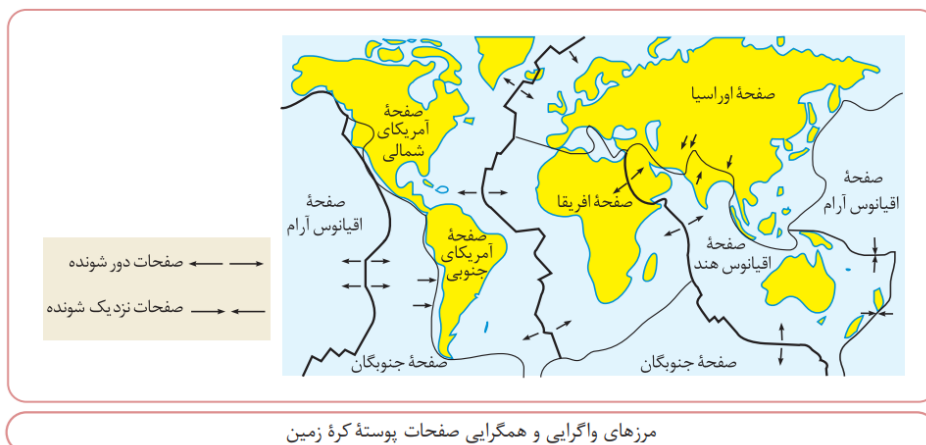
(دشوار - مفهومی - ۱۲۰۵)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

مهم‌ترین مناطق زلزله خیز جهان در مجاورت سه کمربند اصلی قرار دارند که به برخی نواحی پرجمعیت جهان نزدیک هستند. مطابق متن کتاب، در دو کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا و اطراف اقیانوس آرام، پوسته‌های زمین با یکدیگر برخورد دارند و در کمربند میانی اقیانوس اطلس، پوسته‌ها به جای برخورد، در حال گسترش هستند.

مهم‌ترین مناطق زلزله‌خیز جهان	
کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا	جایی که پوسته تشکیل دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.
کمربند اطراف اقیانوس آرام	محلی که پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته قاره آسیا - اروپا، آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند.
کمربند میانی اقیانوس اطلس	جایی که پوسته بستر اقیانوس اطلس در حال باز شدن و گسترش است.

مرزهای واگرایی و همگرایی صفحات پوسته کره زمین

گروه آموزشی ماز

۹۲- کدام عبارت در ارتباط با انواع مخاطرات طبیعی و نمونه‌های آن، به درستی بیان شده است؟

۱) سیل و آتشفشان همانند زمین‌لرزه و صاعقه منشأ یکسانی دارند و در اثر دینامیک درونی تشکیل شده‌اند.

۲) سیل و صاعقه بر خلاف زمین‌لرزه و طوفان منشأ یکسانی دارند و در اثر دینامیک بیرونی شکل گرفته‌اند.

۳) آتشفشان و صاعقه برخلاف زمین‌لرزه و سیل منشأ متفاوتی دارند و در اثر دینامیک بیرونی شکل گرفته‌اند.

۴) آتشفشان و زمین‌لرزه همانند سیل و صاعقه منشأ متفاوتی دارند و در اثر دینامیک درونی تشکیل شده‌اند.

(متوسط - خط به خط - ۱۲۰۵)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

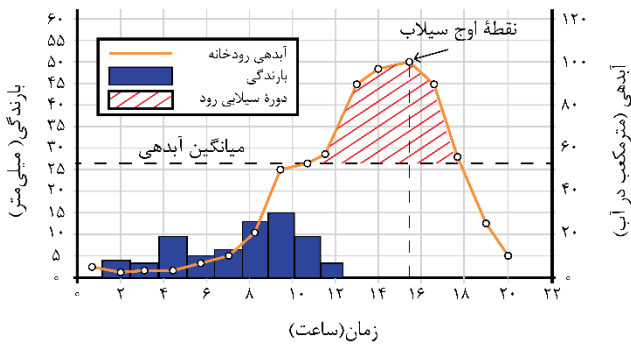
مخاطرات طبیعی را می‌توان از نظر منشأ شکل‌گیری به دو دسته تقسیم کرد:

«الف»: مخاطرات طبیعی با منشأ درون‌زمینی که ناشی از فرآیندهای درونی زمین هستند یا دینامیک درونی در عملکرد آن‌ها مؤثر است؛ مانند زمین‌لرزه و آتشفشان.

«ب»: مخاطرات طبیعی با منشأ برون‌زمینی که ناشی از فرآیندهای بیرون از زمین مانند فرآیندهای اقلیمی هستند یا دینامیک بیرونی در عملکرد آن‌ها مؤثر است؛ مانند سیل، صاعقه و طوفان.

گروه آموزشی ماز

۹۳- با توجه به نمودار زیر که هیدروگراف (آب نگار) سیل در یک حوضه آبخیز را نشان می‌دهد، کدام موارد به درستی مطرح شده‌اند؟

- الف: آغاز تا پایان دوره سیلابی، حدود ۷ ساعت طول کشیده است.
 ب: نقطه اوج سیلاب، حدود ۱۵ ساعت پس از شروع بارش بوده است.
 ج: آب جاری شده در رود، تا ۱۱ ساعت بعد از شروع بارش ادامه داشته است.
 د: در این حوضه آبخیز، بیش از نیمی از ساعات شبانه روز باران باریده است.

- (۱) «الف» و «ب»
 (۲) «الف» و «ج»
 (۳) «ب» و «ج»
 (۴) «ج» و «د»

(دشوار - مفهومی - ۱۲۰۵)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ سنجی

آغاز تا پایان دوره سیلابی حدود ۷ ساعت (از ساعت ۱۱ تا ۱۸) بوده است؛ یعنی از حدود ساعت ۱۱ تا ۱۸، میزان آب جاری در رود، بیش از میانگین آبدی بوده است. (درستی عبارت «الف»)

نقطه اوج سیلاب در حدود ساعت ۱۵:۳۰ یعنی ۱۵ ساعت بعد از شروع بارش بوده است. (درستی عبارت «ب»)

آب جاری شده در رود در نتیجه بارش، تا ۲۰ ساعت بعد از شروع بارش (ساعت ۱ بامداد) ادامه داشته است. (نادرستی عبارت «ج»)

در این حوضه آبخیز، از ساعت ۱ بامداد تا ۱۲ ظهر (= ۱۱ ساعت: کمتر از نیمی از شبانه‌روز) باران باریده است. (نادرستی عبارت «د»)

آبدی رود:

تعریف: به حجم آبی که در زمان مشخص از یک مقطع معین رود عبور می‌کند، آبدی رود (دبی) می‌گویند که واحد آن مترمکعب بر ثانیه است. آبدی رودها معمولاً در طول سال تغییر می‌کند.

مثال: در ایران در زمستان و اوایل بهار با ذوب برف و بارش‌های بیش‌تر آبدی رودها افزایش پیدا می‌کند و در فصل خشک کاهش می‌یابد.

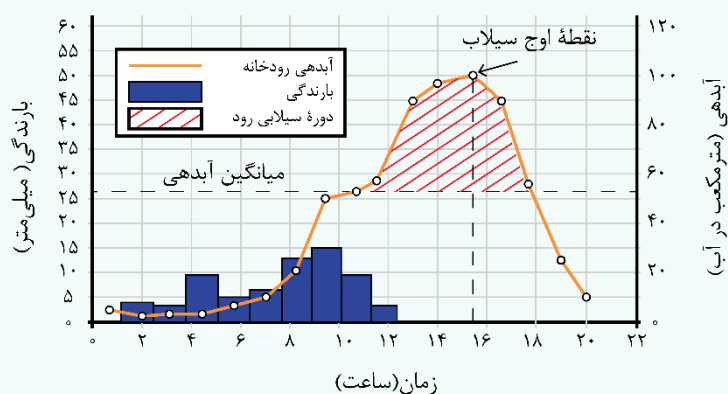
ارتباط آبدی رود و سیل:

اگر حجم آب رودخانه از میانگین سالیانه آبدی آن بیش‌تر شود، سیل رخ می‌دهد.

مثال: اگر آبدی یک رود به‌طور میانگین ۱۰۰۰ متر مکعب در ثانیه باشد، در صورتی که بارندگی در حوضه آن به قدری شدید باشد که جریان آب در آبراهه از ۱۰۰۰ مترمکعب در ثانیه بیش‌تر شود، رودخانه دچار سیل شده است.

اغلب رودها در طول یک سال، یک یا چند بار دچار سیل می‌شوند اما همه سیل‌ها خسارت‌بار نیستند.

اگر آبدی رود آن‌قدر افزایش یابد که از ظرفیت رود بیش‌تر شود و سرریز شود، سیل خسارت‌بار می‌شود.

نمودار، آب‌نگار (هیدروگراف) سیل را در یک حوضه آبخیز نشان می‌دهد در این حوضه، حدود ۱۱ ساعت باران باریده (از ساعت ۱ بامداد الی ۱۲ ظهر) اما آب جاری شده در رود در نتیجه بارش، تا ۲۰ ساعت بعد از شروع بارش (ساعت ۱ بامداد) ادامه داشته است. سیل در این رود حدود ساعت ۱۱ آغاز و حدود ساعت ۱۸ خاتمه یافته است. اوج آبدی رود در این سیل حدود ساعت ۱۵:۳۰ بوده است.

گروه آموزشی ماز

۹۴- کدام گزینه در ارتباط با زمین لغزش، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«مقدار نفوذ باران در دامنه‌هایی که.....است، زیرا نفوذ آب باران.....»

- ۱) شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده، بیش‌تر - با حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها، تکیه‌گاه دامنه را از بین می‌برند و باعث لغزش در آن می‌شود.
- ۲) شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده، کم‌تر - وزن دامنه را افزایش می‌دهد و باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه سبب لغزش می‌شود.
- ۳) در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند، کم‌تر - با حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها، تکیه‌گاه دامنه را از بین می‌برند و باعث لغزش در آن می‌شود.
- ۴) در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند، بیش‌تر - وزن دامنه را افزایش می‌دهد و باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه سبب لغزش می‌شود.

(متوسط - خط به خط - ۱۲۰۵)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ شریعی:

دامنه‌هایی که شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده است، برای لغزش مستعدترند. همچنین، مقدار نفوذ باران در دامنه‌هایی که در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند بیش‌تر و احتمال وقوع لغزش در آن‌ها بالاتر است؛ زیرا نفوذ آب باران نه تنها وزن دامنه را افزایش می‌دهد بلکه باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه لغزش می‌شود.

استعداد زمین لغزش در کدام دامنه‌ها بیشتر است؟

- دامنه‌هایی که ۱- شیب زیادی دارند و ۲- حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده است، برای لغزش مستعدترند.
- میزان نفوذ باران در دامنه‌هایی که ۱- در مناطق مرطوب قرار دارند و ۲- پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا ۳- درز و شکاف بسیار دارند، بیشتر و احتمال وقوع لغزش در آن‌ها بالاتر است؛ زیرا نفوذ آب باران نه تنها وزن دامنه را افزایش می‌دهد بلکه باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه لغزش می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۹۵- با توجه به عبارت‌های زیر و ویژگی‌های بارشی سیل و زمین لغزش در یک شهر پایکوهی، کدام گزینه درست است؟

الف: در روز اول، بارشی به میزان ۲۰ میلی‌متر در طی ۲ ساعت رخ داد.

ب: اما در روز دوم، بارشی به همان میزان بارش طی ۲۴ ساعت ثبت شد.

- ۱) در نوع «الف» احتمال وقوع سیل و در نوع «ب» احتمال وقوع زمین لغزش بیش‌تر است؛ زیرا در موارد «الف» و «ب» به‌ترتیب سرعت رواناب کم‌تر و بیش‌تر می‌شود.
- ۲) در نوع «الف» احتمال وقوع سیل و در نوع «ب» احتمال وقوع زمین لغزش بیش‌تر است؛ زیرا در موارد «الف» و «ب» به‌ترتیب سرعت رواناب بیش‌تر و کم‌تر می‌شود.
- ۳) در نوع «الف» احتمال وقوع زمین لغزش و در نوع «ب» احتمال وقوع سیل بیش‌تر است؛ زیرا در موارد «الف» و «ب» به‌ترتیب سرعت رواناب بیش‌تر و کم‌تر می‌شود.
- ۴) در نوع «الف» احتمال وقوع زمین لغزش و در نوع «ب» احتمال وقوع سیل بیش‌تر است؛ زیرا در موارد «الف» و «ب» به‌ترتیب سرعت رواناب کم‌تر و بیش‌تر می‌شود.

(دشوار - مفهومی - ۱۲۰۵)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ شریعی:

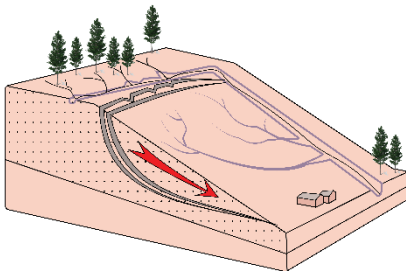
بارش برای سیل و لغزش دو شرایط کاملاً متضاد یکدیگر را طلب می‌کند. در سیل به دلیل اینکه این رواناب سطحی و سپس سیل در سطح زمین اتفاق بیفتد. نیازمند بارشی سریع و جذب نشدن آن‌ها در خاک است. اما در لغزش این موضوع برعکس است و لازم است بارش به آرامی صورت گیرد تا جذب زمین شود.

عوامل طبیعی مؤثر در وقوع سیل:

- (۱) **شدت و مدت بارش:** از بین عناصر آب و هوایی، حجم بارش و مدت زمان آن، نقش مهمی در وقوع سیل دارد. بیش‌تر سیل‌ها پس از یک بارش شدید و سریع جاری می‌شوند. مثال: بارشی به میزان ۲۰ میلی‌متر طی دو ساعت ممکن است سیل ایجاد کند اما همین مقدار بارش اگر در مدت ۲۴ ساعت ببارد، منجر به سیل نمی‌شود؛ زیرا رودخانه جریان آب حاصل از بارش را به تدریج تخلیه می‌کند.
- (۲) **شکسته شدن سدها:** سدها ممکن است در اثر عوامل مختلفی مانند زمین‌لرزه، بارش بیش از گنجایش مخزن سد، مقاوم نبودن سازه سد یا عوامل انسانی دیگر بشکنند و به این ترتیب حجم زیادی از آب که در پشت سد ذخیره شده است، سرریز شود نتیجه: در پایین دست سیل اتفاق می‌افتد.
- (۳) **ویژگی‌های طبیعی حوضه رود:** هر رود مانند شاخه‌های درخت انشعابات دارد که به مجموعه آن‌ها «شبکه زهکشی» می‌گویند. کار این شبکه، جمع‌آوری و تخلیه آب حاصل از بارش در سطح زمین است. شبکه زهکشی در منطقه‌ای وسیع قرار دارد که به آن «حوضه آبخیز» گفته می‌شود.

مهم‌ترین عوامل اثرگذار در ایجاد زمین لغزش	
بارش سنگین	• بارش‌هایی که شدت آن‌ها کمتر و مدت آن‌ها بیش‌تر است، تأثیر بسیار بیش‌تری در ناپایداری دارند؛ زیرا بارش‌های شدید به سرعت جاری می‌شوند و کمتر نفوذ پیدا می‌کنند تا موجب لغزش شوند.
ذوب برف	• ذوب تدریجی برف امکان نفوذ بیش‌تری را ایجاد کرده و موجب اشباع مواد رسوبی سطح دامنه‌ها و از بین رفتن مقاومت آن‌ها و در نتیجه حرکتشان می‌شود.
زمین‌لرزه	• لرزش‌های ناشی از وقوع یک زلزله شدید موجب گسیختگی مواد منفصل از سطح پایدار زیربنای دامنه می‌شود. مثال: پس از وقوع زلزله سال ۱۳۶۹ در منطقه رودبار و منجیل، صدها لغزش رخ داد که بر اثر آن‌ها بسیاری از راه‌های ارتباطی مسدود شد.
فوران‌های آتشفشانی	• خروج و انباشته شدن خاکسترهای آتشفشانی با ضخامت زیاد بر سطح دامنه‌ها و سپس وقوع بارش موجب اشباع آن‌ها می‌شود. دوغاب گلی حاصل به‌صورت روانه‌های بسیار سیال درمی‌آید و بسیار خطرآفرین است.
فعالیت‌های انسانی روی دامنه‌ها	• ساخت و ساز بر روی دامنه‌ها باعث افزایش وزن دامنه‌ها، فشار روی آن‌ها و ناپایداری‌شان می‌شود. • فعالیت‌های کشاورزی، خاک‌برداری و زیربُری دامنه‌های پرشیب برای ساخت جاده نیز از دخالت‌های انسانی در وقوع زمین‌لغزش‌هاست. • زیربُری دامنه برای ساخت جاده سبب می‌شود که دامنه، تکیه‌گاه خود را از دست بدهد و دچار زمین‌لغزش شود.
زیربُری رودخانه‌ها	• در دره‌های پرشیب کوهستانی، رودها با حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها، تکیه‌گاه دامنه را از بین می‌برند و سبب لغزش آن می‌شوند. • این نوع لغزش از فراوان‌ترین نوع لغزش‌های دامنه‌ای است.

گروه آموزشی ماز

۹۶- در شکل مقابل دلیل ایجاد کانال مصنوعی به چه منظور است؟

- (۱) افزایش سرعت تخلیه روان آب و کاهش نفوذپذیری سطح خاک قبل از وقوع زمین‌لغزش
- (۲) افزایش سرعت تخلیه روان آب و کاهش نفوذپذیری سطح خاک بعد از وقوع زمین‌لغزش
- (۳) کاهش سرعت تخلیه روان آب و افزایش نفوذپذیری سطح خاک قبل از وقوع زمین‌لغزش
- (۴) کاهش سرعت تخلیه روان آب و کاهش نفوذپذیری سطح خاک بعد از وقوع زمین‌لغزش

(متوسط - خط به خط - ۱۲۰۶)

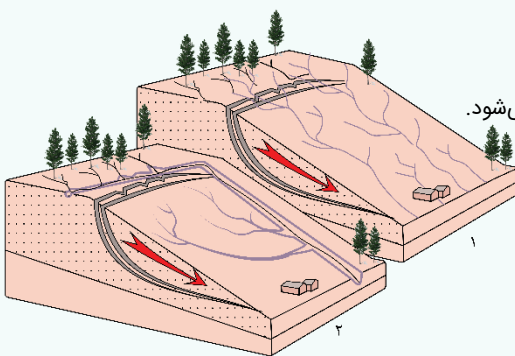
پاسخ: گزینه ۲

پاسخ شریعی:

با هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی یک کانال مصنوعی، سرعت تخلیه روان آب افزایش و نفوذپذیری و زمین لغزش کاهش می‌یابد.

اقدامات بعد از وقوع زمین‌لغزش:

- تعمیر و بازسازی منطقه به ویژه در صورت تخریب تأسیسات زیربنایی، مثل خطوط آب، برق و گاز
- شبکه زهکشی سطح توده لغزشی ساماندهی شود به گونه‌ای که نفوذپذیری آن کاهش یابد.
- در صورت اصلاح و مرمت شبکه زهکشی سطح لغزش، آب باران کمتر نفوذ کرده و به سرعت تخلیه می‌شود.
- برای پیشگیری از خطرات آتی، لازم است استعداد لغزش مجدد ارزیابی شود.

شکل ۱- شبکه زهکشی در سطح یک دامنه مستعد لغزش را نشان می‌دهد.

شکل ۲- با هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی یک کانال مصنوعی، سرعت تخلیه رواناب افزایش و نفوذپذیری و زمین لغزش کاهش می‌یابد.

گروه آموزشی ماز

۹۷- چند مورد در ارتباط با کشت غله تجاری و انواع خشکسالی، به مطلب درستی اشاره دارد؟

- الف: میانگین تولید ذرت متنوع است؛ زیرا تولید آن در هر سال به دلیل وقوع خشکسالی زراعتی کاهش یا افزایش می‌یابد.
ب: میانگین تولید ذرت متنوع است؛ زیرا تولید آن در هر سال به دلیل خشکسالی آب و هوایی کاهش یا افزایش می‌یابد.
ج: میانگین تولید غلات متنوع است؛ زیرا کشت و تولید آن سالانه به دلیل وقوع خشکسالی زراعتی تغییر پیدا می‌کند.
د: میانگین تولید غلات متنوع است؛ زیرا تولید آن در سال‌های مختلف به دلیل خشکسالی آب و هوایی افزایش می‌یابد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(دشوار - ترکیبی - ۱۲۰۶ و ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۱

بخش کشاورزی تجاری با تولید انبوه همراه است و برخی از کشورهای مرکز در این زمینه، از تولیدکنندگان و صادرکنندگان اصلی این محصولات هستند. به عنوان مثال ۴۰ درصد ذرت دنیا توسط ایالات متحده آمریکا تولید می‌شود. چنانچه این کشور با خشکسالی زراعی سراسری مواجه شود و شرایط مناسب برای کشت گسترده ذرت را نداشته باشد، تولید این محصول با کاهش اساسی مواجه خواهد شد. سه عبارت «الف»، «ب» و «د» به دلیل این که از لفظ کاهش یا افزایش استفاده کرده، نادرست هستند. (خشکسالی فقط کاهش می‌دهد.)

کشت غله تجاری:

غلات مانند: گندم، برنج، ذرت، جو، چاودار و ارزن

بخش عمده غذای مردم کشورهای آسیایی و آفریقایی غلات است.

میانگین تولید سالانه غلات در جهان: ۱/۵ میلیارد تن

تولیدکنندگان بخش عمده گندم جهان: چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا

ذرت در اغلب نواحی دنیا کشت می‌شود و ایالات متحده آمریکا تولیدکننده حدود ۴۰ درصد ذرت جهان است.

بیشتر برنج دنیا در قاره آسیا به ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود (تولید برنج به شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه‌گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است).

چین، هند، اندونزی، بنگلادش، ویتنام، تایلند و ... از تولیدکنندگان عمده برنج در جهان هستند.

انواع خشکسالی:

ویژگی	انواع خشکسالی
میزان بارش در یک منطقه از حد میانگین بارندگی سالانه آن منطقه که براساس یک دوره ۳۰ ساله به دست می‌آید کمتر است.	خشکسالی آب و هوایی
میزان ریزش‌های جوی کمتر از میانگین بارش در منطقه نیست اما بارش‌ها نیاز یک نوع زراعت یا کشت را برطرف نمی‌کنند.	خشکسالی زراعتی

گروه آموزشی ماز

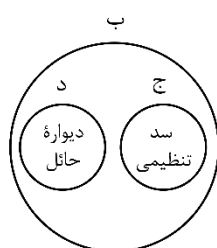
۹۸- با توجه به شرایط مدیریت پیش از وقوع سیل و موارد زیر، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟

الف: روش‌های غیرسازه‌ای و تأثیرات نامطلوب کم‌تر بر محیط زیست

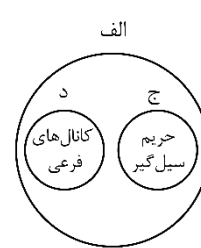
ب: روش‌های سازه‌ای و محاسبه شدت جریان سیل، قبل از وقوع آن

ج: هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها

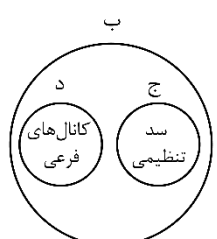
د: هدایت و انحراف جریان سیلاب رودخانه

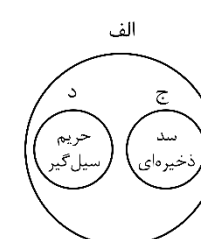
(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

(سخت - مفهومی - ۱۲۰۶)

پاسخ: گزینه ۴

موارد (ج) و (د) هر دو از روش‌های سازه‌ای (ب) هستند.

«ج»: هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها ← احداث سدهای ذخیره‌ای و سدهای تنظیمی

«د»: هدایت و انحراف جریان سیلاب رودخانه ← توسط کانال‌های فرعی

برای مدیریت سیل دو روش وجود دارد؛ یکی سازه‌ای و دیگری غیرسازه‌ای. جدول زیر را نگاه کنید:

روش‌های غیرسازه‌ای	روش‌های سازه‌ای	توضیحات
در سال‌های اخیر بر به کارگیری روش‌های غیرسازه‌ای تأکید بیش‌تری می‌شود. این روش‌ها علاوه بر این‌که تأثیرات نامطلوب کم‌تری بر محیط‌زیست دارند، در درازمدت مفیدتر و بسیار کم‌هزینه‌ترند. البته در اغلب موارد روش‌های غیرسازه‌ای باید همراه با روش‌های سازه‌ای به کار گرفته شوند.	در این روش‌ها قبل از وقوع سیل، شدت جریان آن براساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود و سپس با به کارگیری روش‌های مهندسی و احداث سازه‌های مناسب، نسبت به هدایت، انحراف یا مهار سیل اقدام می‌شود.	
۱) اجرای روش‌های آبخیزداری و تقویت پوشش گیاهی حوضه و نفوذ دادن آب باران در حوضه‌ها ۲) تعیین حریم توسعه برای رودخانه‌ها تعیین محدوده‌های سیل‌گیر و نقشه‌های حریم سیل‌گیری و پرهیز از ساخت و ساز در محدوده سیل‌گیر ۳) ایجاد پایگاه‌های نجات و امداد در مناطق سیل‌خیز ۴) نصب دستگاه‌های هشداردهنده سیل در مناطق سیل‌خیز و اطلاع‌رسانی به موقع به مردم این مناطق	۱) اصلاح بسترهای رودخانه‌ها ۲) ایجاد کانال‌های انحرافی ۳) ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده ۴) احداث سدهای ذخیره‌ای ۵) سدهای تنظیمی (هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها)	مثال

گروه آموزشی ماز

۹۹- چه تعداد از موارد زیر، جزء مهم‌ترین راهکارهای مورد استفاده در مدیریت خشک‌سالی محسوب می‌شود؟

الف: تغذیه مصنوعی سفره‌های آب زیرزمینی

ب: حفر چاه‌های عمیق و نیمه عمیق در مناطق خشک و کم آب

ج: ساماندهی شبکه زهکشی سطح توده لغزشی زمین خشک

د: پرهیز از کشت محصولات نیازمند به آب زیاد

ه: مالچ پاشی بر روی ماسه‌ها برای تثبیت آن‌ها و جلوگیری از حرکتشان

و: مدیریت آبخیزداری و حفاظت از مراتع و پوشش گیاهی

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(متوسط - خط به خط - ۱۲۰۶)

پاسخ: گزینه ۳

عبارت‌های «الف»، «د»، «و» درست هستند. عبارت «ب» عامل بیابان‌زایی و عبارت «ه» مربوط به راهکارهای بیابان‌زدایی است. عبارت «ج» هم مربوط به اقدامات پس از وقوع زمین‌لغزش است.

مدیریت فشرکسالی:

راهکارهای مدیریت

صرفه‌جویی در مصرف آب و پرهیز از مصرف بی‌رویه آب‌های سطحی و زیرزمینی موجود

افزایش بهره‌وری آبیاری در کشاورزی و استفاده از روش‌های آبیاری تحت فشار

پرهیز از کشت محصولاتی که به آب زیاد نیاز دارند و کاشت گیاهان مقاوم به خشکی و محصولاتی که به آب کم‌تری نیاز دارند.

جمع‌آوری و ذخیره‌سازی آب باران به روش‌های مختلف

تغذیه مصنوعی سفره‌های آب زیرزمینی (با جمع‌آوری آب باران در استخرهای مصنوعی و نفوذدهی آن، می‌توان آب‌های زیرزمینی را تقویت کرد).

مدیریت آبخیزداری، حفاظت از مراتع و پوشش گیاهی و کنترل فرسایش خاک

مدیریت فاضلاب‌ها و پساب‌ها و استفاده مجدد از آب

با ایجاد سدهای خشکه چین یا سدهای گابیونی با استفاده از تورهای سیمی و قطعات سنگ، هم می‌توان از فرسایش خاک جلوگیری کرد و هم مقدار نفوذ رواناب حاصل از بارش را افزایش داد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- کدام گزینه یکی از کاربردهای سنجش از دور برای مقابله با وقوع سیل می‌باشد؟

- ۱) تدوین دستورالعمل‌های دقیق برای تعیین حریم فعالیت‌های انسانی و مرز استقرار سکونت‌گاه‌ها در اطراف رودخانه
- ۲) تعیین میزان و شدت بارش ده روز آینده برای مقاوم‌سازی دشتهای سیلابی جهت جلوگیری از وقوع حوادث شدید
- ۳) اندازه‌گیری میزان و حجم آبدهی رودخانه و دبی و نیز بهره‌گیری از سنجنده‌های ماهواره‌ای برای ساخت و ساز در کنار رودخانه‌ها
- ۴) شناسایی توده‌های هوا پیش از ورود به کشور و ایجاد سامانه‌هایی جهت عکس‌برداری از بستر سیلابی رودخانه در دوره‌های کم آبی

(متوسط - خط به خط - ۱۲۰۶)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

از طریق تصاویر ماهواره‌ای می‌توانیم جهت حرکت سامانه‌های باران‌زا و زمان دقیق رسیدن آن‌ها به هر منطقه را حداقل چند روز قبل پیش‌بینی کنیم. سپس با استفاده از تصاویر ماهواره‌های منابع زمینی، حدود سیل‌گیر رودخانه‌ها را تعیین کنیم. همچنین از طریق تصاویری که سنجنده ماهواره‌ای تهیه کرده است، می‌توانیم دستورالعمل‌های دقیقی برای تعیین حریم فعالیت‌های انسانی و مرز استقرار سکونت‌گاه‌ها در اطراف رودخانه‌ها تدوین کنیم.

استفاده از سنجش از دور در مطالعات مخاطرات طبیعی:

گفتیم یکی از کاربردهای سنجش از دور، استفاده از مطالعات مخاطرات طبیعی است. استفاده از تصاویر ماهواره‌ای در مطالعه و پیش‌بینی مخاطرات طبیعی به‌طور روزافزون در حال گسترش است.

از جمله کاربردهای این تصاویر در این زمینه عبارت است از:

- به کمک آن‌ها می‌توانیم جابه‌جایی مواد سطح دامنه‌ها و حرکت توده‌های زمین‌لغزش را به‌طور دقیق، یعنی در حد سانتی‌متر اندازه‌گیری کنیم.
- این تصاویر در سایر زمینه‌ها مانند مخاطره فرونشست، سیل و زمین‌لرزه نیز کاربرد دارند.
- از طریق تصاویر ما می‌توانیم جهت حرکت سامانه‌های باران‌زا و زمان دقیق رسیدن آن‌ها به هر منطقه را حداقل چند روز قبل پیش‌بینی کنیم.
- با استفاده از تصاویر ماهواره‌های منابع زمینی حدود سیل‌گیر رودخانه‌ها را تعیین کنیم.
- می‌توانیم دستورالعمل‌های دقیقی برای تعیین حریم فعالیت‌های انسانی و مرز استقرار سکونت‌گاه‌ها در اطراف رودخانه‌ها تدوین کنیم.
- می‌توانیم موقعیت گسل‌های لرزه‌خیز را شناسایی و با استفاده از تصاویری که تغییرات دوره‌ای را نشان می‌دهند آن‌ها را پایش کنیم.

کاربرد سنجش از دور در مطالعه زمین‌لرزه:

معمولاً خطوط گسلی مهم به دلیل انرژی عظیمی که در امتداد آن‌ها نهفته است، پیش از وقوع زمین‌لرزه دچار تنش می‌شوند. تنش‌های موجود در امتداد خط گسل تولید گرما می‌کند؛ بنابراین تصاویر حرارتی ماهواره‌ای می‌توانند این تغییرات دمایی را در اطراف خطوط گسل ثبت کنند و هشدارهای لازم را بدهند.

نکات مهم:

- به طور کلی، سطح زمین بخشی از پرتوهایی را که از منابع گوناگون مانند خورشید دریافت می‌کند، به صورت امواج الکترومغناطیس بازتاب می‌دهد.
- امروزه با استفاده از بازتاب‌های طیف الکترومغناطیسی پدیده‌های سطح زمین که سنجده‌ها دریافت می‌کنند، می‌توان اطلاعاتی را از سطح خشکی‌ها و دریاها ذخیره و پردازش کرد و نمایش داد.
- این ماهواره‌ها به کمک دستگاه‌های سنجده خود اطلاعات زمینی را رصد و برداشت می‌کنند. (با اهداف نظامی، هواشناسی، مخابراتی و منابع زمینی)
- موارد استفاده از تصاویر ماهواره‌ای:
 - (۱) مطالعات انرژی (نفت، گاز، معادن و ...)
 - (۲) منابع طبیعی (کشاورزی، جنگل‌داری، مرتع، مدیریت سواحل)
 - (۳) هواشناسی و مطالعات جوی
 - (۴) مطالعات توسعه شهری
 - (۵) مطالعات زیست‌محیطی
 - (۶) مخاطرات طبیعی
- دستگاه‌های سنجده نصب شده روی ماهواره‌ها می‌توانند بازتاب پدیده‌های سطح زمین را در طیف‌های الکترومغناطیس مختلف دریافت کنند. بخش کوچکی از این طیف‌ها مرئی و قابل رؤیت‌اند چشم انسان می‌تواند آن‌ها را دریافت کند.
- سنجده‌های ماهواره‌ها قادرند طیف‌های نامرئی مانند مادون قرمز (فروسرخ)، ماوراء بنفش (فرابنفش)، رادار و امواج ماکروویو را نیز دریافت و ثبت کنند. برخی پدیده‌های سطح زمین که چشم انسان قادر به مشاهده آن‌ها نیست، به صورت تصاویر رقومی (دیجیتال) ماهواره‌ای قابل ثبت و نمایش‌اند. پدیده‌های نامرئی که به وسیله ماهواره‌ها قابل شناسایی هستند:
 - (۱) انرژی زمین‌گرمایی
 - (۲) گازهای موجود در جو
 - (۳) جریان‌های هوایی
 - (۴) رطوبت موجود در جو
 - (۵) پدیده‌هایی مانند آفات و بیماری‌های گیاهی

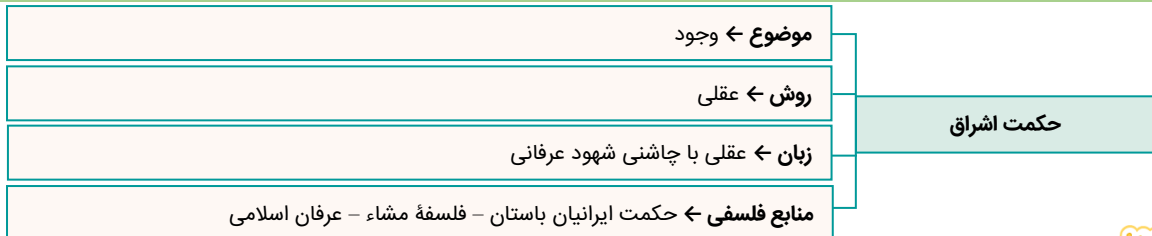

۱۰۱- کدام عبارت درباره مقایسه «فلسفه مشاء» و «فلسفه اشراق» و پیروان آن‌ها درست است؟

- (۱) حکیم اشراقی، سلوک قلبی از سوی مخالفان استدلال عقلی را گمراهانه می‌داند.
- (۲) حکمت مشاء و اشراق در روش شباهت دارند؛ اما در موضوع متفاوت می‌باشند.
- (۳) بر اساس مبانی شیخ اشراق، کار امثال ابن‌سینا در نوع خود نیاز به تکمیل ندارد.
- (۴) شیخ اشراق به دلیل بهره نبردن فلسفه ابن‌سینا از شهود، به آن توجه نداشته است.

(متوسط - خط به خط - ۱۲۱۰)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

گام اول:

منظور از مخالفان استدلال عقلی را مشخص کنید ← یعنی کسانی که صرفاً شهود می‌کردند و به استدلال عقلی بی‌توجه بودند.

گام دوم:

سهروردی چه چیزی را گمراهانه می‌دانست؟ ← سهروردی سیر و سلوک معنوی را بدون استفاده از عقل، سبب گمراهی می‌داند.

نتیجه:

سهروردی، مخالفان استدلال عقلی را که اهل سلوک قلبی بودند و از عقل دوری می‌کردند؛ در مسیر گمراهی می‌داند.

مشاوره:

مطابق آنچه گفته شد، تلاش کنید تا عبارت‌ها را، مرحله‌به‌مرحله ساده‌سازی و حل کنید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- حکمت اشراق نوعی بحث از وجود است (مشترک با مشاء) که تنها به نیروی عقل و ترتیب استدلال اکتفا نمی‌کند؛ بلکه آن را با سیر و سلوک قلبی نیز همراه می‌سازد. پس نمی‌توان گفت که موضوع فلسفه مشاء و فلسفه اشراق متفاوت است.

جرعه ذهنی:

از خودتان بپرسید ← مگر همه فلسفه‌ها با موضوع «وجود» نیستند؟

از خودتان بپرسید ← مگر مشاء و اشراق، نوعی فلسفه نیستند؟

پاسخ ← بله؛ پس موضوع مشاء و اشراق، وجود است.

۳- شیخ اشراق به ابن‌سینا احترام می‌گذاشت و از او سپاس‌گزاری می‌کرد. درعین‌حال، می‌کوشید حکمت استدلالی ابن‌سینا را با چاشنی کشف و شهود قلبی به کمال برساند. پس به نظر او، کار ابن‌سینا نیاز به تکمیل داشته و باید با شهود تلفیق می‌شد.

۴- شیخ اشراق (طبق متن کتاب) با فلسفه ابن‌سینا آشنایی کامل داشته و به او با دیده احترام می‌نگریسته؛ پس نمی‌توان گفت که سهروردی به فلسفه ابن‌سینا بی‌توجه بوده است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۲- پیرامون آثار ابن‌سینا کدام عبارت درست است؟

- (۱) ابن‌سینا در کتاب شفا علاوه بر بررسی دانش‌های روز، مانند پزشکی، به منطق و ریاضیات نیز می‌پردازد.
- (۲) ابن‌سینا در کتاب قانون به بیان قوانین تکوینی که بر ذهن آدمی و جهان طبیعت حاکم است، می‌پردازد.
- (۳) کتاب اشارات و تنبیهات، شامل نظرات نهایی ابن‌سینا در زمینه وجودشناسی و معرفت‌شناسی می‌باشد.
- (۴) شفا، کامل‌ترین مرجع برای معرفی حکمت مشاء و دانشنامه علایی، خلاصه‌ای از فلسفه ابن‌سینا است.

(آسان - خط به خط - ۱۲۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

آثار ابن سینا دارای کلیه ویژگی‌هایی است که باید به آن‌ها توجه کنید.

آثار ابن سینا

قانون ← نوعی فرهنگ‌نامه پزشکی و معروف‌ترین اثر علمی و غیرفلسفی ابن سینا است.

شفا ← دایره‌المعارف عظیم علمی و فلسفی ابن سینا و بخش الهیات آن، کامل‌ترین مرجع معرفتی حکمت مشایی است.

نجات ← شکل مختصر از فلسفه ابن سیناست که به بیشتر زبان‌های زنده دنیا ترجمه شده است.

انصاف ← در حمله غزنویان به اصفهان از بین رفت و تنها چند جزء از آن باقی مانده است.

اشارات و تنبیهات ← خلاصه‌ای از آخرین دیدگاه‌های فلسفی ابن سینا است.

دانشنامه علائی ← درباره ابواب مختلف حکمت و به زبان فارسی نوشته شده است.

پاسخ تشریحی:

اشارات و تنبیهات، آخرین دیدگاه‌های ابن سینا در حکمت را شامل می‌شود؛ یعنی آخرین مسائل فلسفی (وجودشناسی و معرفت‌شناسی) که از سوی ابن سینا مطرح شده، در این کتاب موجود است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ کتاب شفا، یک دایره‌المعارف عظیم علمی و فلسفی است و مشتمل بر موضوعاتی چون منطق، ریاضی، علوم طبیعی و الهی است. کتاب پزشکی ابن سینا، قانون نام دارد.

۲ قانون، نوعی فرهنگ‌نامه پزشکی است.

۴ «نجات»، خلاصه‌ای از فلسفه ابن سینا است؛ نه دانشنامه علائی.

نکته: قسمت الهیات شفا (و نه تمام کتاب شفا که شامل موضوعاتی چون منطق، ریاضی، علوم طبیعی هم هست) دربردارنده فلسفه ابن سینا و کامل‌ترین مرجع حکمت مشائی است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۳- کدام گزاره منطبق با طبیعت‌شناسی ابن سینا است؟

۱) طبیعت، اختیاری در تحولاتی که به‌صورت ذاتی در موجودات رخ می‌دهد، ندارد.

۲) خاصیت ذاتی هر موجود به‌عنوان مقصد حرکات و کمال نهایی محسوب می‌شود.

۳) طبع و ذات هر چیزی برای رسیدن آن موجود به خیر و کمال نهایی کفایت می‌کند.

۴) ذات همه موجودات جهان وحدت دارد و به همین سبب کمال آن‌ها یکسان است.

(دشوار - مفهومی - ۱۲۱۰)

پاسخ: گزینه ۱

تعریف طبیعت ← مرتبه‌ای از هستی است که رو به مقصد خاصی دارد.

مقصد طبیعت ← درون طبیعت قرار دارد و از آن جدایی‌ناپذیر است.

وجه تسمیه ← اجزای طبیعت به عنوان جزء و خود عالم طبیعت به عنوان کل، هر کدام طبع و ذاتی دارند.

مبدأ حرکات و تغییرات طبیعت ← طبع و ذات هر موجود، سبب تغییرات و حرکت آن موجود است.

آفرینش ← به دلیل اینکه خداوند با لطف و عنایت خود جهان را پدید آورده است؛ طبیعت نظام احسن می‌باشد.

شر و بدی ← ظاهری است و در یک نگاه کلی، در نظام جهان تأثیر مثبت دارد.

غایت طبیعت ← طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط آنکه مانعی بر سر راه نباشد.

پاسخ تشریحی:

هر موجودی برحسب ذات خود، تغییر و تحول می‌کند و طبیعت اختیاری در این خصوص ندارد.

مثال: اگر یک سنگ را به سمت بالا پرتاب کنیم؛ از خودش اختیاری ندارد و لزوماً برحسب ذات خود به زمین فرود می‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ از نظر ابن‌سینا، هر کدام از موجودات جهان، طبع و ذات خاصی دارند که منشأ و مبدأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم است.

۳ **دام تستی:** دو واژه «مقصد» و «مبدأ» را با یکدیگر اشتباه نگیرید.

۴ به نظر ابن‌سینا طبیعت هر شیء آن را به‌سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد؛ به شرط اینکه مانعی بر سر راه آن قرار نگیرد.

از نظر ابن‌سینا، هر موجودی طبع و ذات خاص خود را دارد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۴- کدام عبارت درباره «حکیم متأله» درست است؟

- ۱) ممکن است که جامعه بشری از وجود حکیم متأله تهی باشد و در نتیجه، ظلمت و تاریکی در سراسر جهان حاکم شود.
- ۲) کسانی که به عقل توجه نکرده و استدلال را فاقد کارایی برای کسب معرفت می‌دانند؛ شایسته حکیم متأله بودن را ندارند.
- ۳) مشروعیت، شرط لازم و کافی برای رسیدن به مقام خلافت الهی در جامعه بشری و کسب نمودن عنوان حکیم متأله است.
- ۴) فیلسوفان مشائی با تقسیم‌بندی جویندگان معرفت به چهار گروه مختلف، حکیم متأله را درون دسته چهارم قرار می‌دهند.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۲۱۰)

سهروردی جویندگان معرفت را به چهار گروه تقسیم می‌کند:

۱. آنان که به‌تازگی شوق معرفت یافته‌اند و جویای آن هستند.	دسته‌بندی جویندگان معرفت
۲. آنان که در فلسفه استدلالی به کمالی رسیده‌اند، ولی از ذوق و عرفان بهره‌ای ندارند.	
۳. آنان که به برهان و استدلال توجهی ندارند و فقط تصفیه نفس می‌کنند و به شهودهایی دست یافته‌اند.	
۴. آنان که هم در صور برهانی به کمال رسیده‌اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته‌اند.	

پاسخ تشریحی:

از نظر سهروردی، کسانی که به عقل و استدلال توجه نمی‌کنند، در دسته سوم از جویندگان معرفت قرار گرفته و شایسته انتخاب به‌عنوان حکیم متأله نیستند؛ زیرا حکیم متأله شخصی است که در عقل و استدلال به کمال رسیده و دارای شهود معنوی نیز هست.

فارج از سؤال؛ اما مرتبط:

اگر کسی به بیت «پای استدلالیان چوبین بود / پای چوبین سخت بی تمکین بود» اعتقاد داشته باشد؛ یعنی عقل استدلالی را نفی می‌کند؛ پس شایسته رسیدن به درجه حکیم متأله نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ جامعه هیچ‌گاه از وجود حکیم متأله، خالی نیست.

۲ **دام تستی:** جامعه ممکن است از «تدبیر» حکیم متأله تهی شود؛ نه اینکه از «خود» حکیم متأله تهی باشد.

۳ از نظر سهروردی، مشروعیت شرط لازم است؛ اما کافی نیست. به عبارت دیگر، سهروردی توضیح می‌دهد که مراد از ریاست بر جهان، ریاست از راه قهر و غلبه نیست. پس علاوه بر مشروعیت، نیاز به مقبولیت نیز می‌باشد.

۴ دسته‌بندی جویندگان معرفت توسط سهروردی (فیلسوف اشراقی) صورت گرفته است؛ نه فیلسوفان مشائی.

گروه آموزشی ماز

۱۰۵- اصلی‌ترین دلیل اینکه «حکمت اشراق، ماهیت فلسفی خود را حفظ کرده و تبدیل به عرفان نشده است» چیست؟

- ۱) بحث فلسفی بدون اشراق و شهود بی‌نتیجه است.
- ۲) سلوک قلبی و شهودی بدون تربیت عقلانی گمراه‌کننده است.
- ۳) استدلال عقلی برای کسب معرفت فلسفی بی‌فایده و ناکافی است.
- ۴) حکمت اشراق از هر روشی که استفاده کند، باز هم نوعی بحث از وجود است.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۲۱۰)

حکمت اشراق نوعی بحث از وجود است که تنها به نیروی عقل و ترتیب استدلال اکتفا نمی‌کند بلکه آن را با سیر و سلوک قلبی نیز همراه می‌سازد. فیلسوف اشراقی می‌کوشد آنچه را در مقام بحث و استدلال به دست آورده، با شهود قلبی و تجربه درونی دریابد و به ذائقه دل برساند و آنچه را از طریق شهود کسب کرده است، با استدلال و برهان به دیگران برساند.

پاسخ تشریحی:

حکمت اشراق، فلسفه است؛ نه عرفان؛ زیرا موضوع حکمت اشراق، همانند همه دستگاه‌های فلسفی، «وجود» است. سهروردی به‌عنوان مؤسس حکمت اشراق، می‌کوشد آنچه را با شهود کسب می‌کند؛ به اثبات عقلی برساند، پس حکمت اشراق، هم در روش (استدلال) هم در موضوع (وجود) فلسفی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ این عبارات از نظر محتوا درست هستند؛ اما ارتباطی با صورت سؤال ندارند؛ زیرا سؤال درباره این است که آیا تأکید حکمت اشراق بر شهود، آن را از فلسفه بودن خارج می‌کند یا خیر.
- ۳ سهروردی و به‌صورت کلی حکمت اشراق، استدلال عقلی را برای کسب معرفت، لازم و ضروری می‌داند؛ پس نمی‌توان گفت که استدلال عقلی برای کسب معرفت بی‌فایده است.

دام تستی: از نظر سهروردی، استدلال عقلی محض و بی‌بهره بودن از شهود، ایراد دارد؛ نه اینکه استدلال عقلی مشکلی داشته باشد.

راز طراح:

وقتی در صورت سؤال درباره «اصلی‌ترین دلیل» صحبت شده؛ قاعدتاً باید چند گزینه از نظر محتوا درست باشند و شما میان آن‌ها، بهترین گزینه را انتخاب کنید.

گروه آموزشی ماز

۱۰۶- نور از نظر سهروردی.....

- ۱) وحدت‌بخش میان موجودات است.
۲) در همه درجات خود، جاودانه است.
۳) در همه مراتب خود، یکسان است.
۴) قابل‌درک و مشاهده مادی نیست.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۲۱۰)

نور از نظر سهروردی	همان «وجود» در فلسفه مشاء است و به جای آن به کار می‌رود.
	علت ایجاد و علت بقای جهان، اشراق «نور» از سوی خداوند است.
	همه موجودات جهان، در اصل نور بودن شباهت دارند و در شدت و ضعف نورانیت، تفاوت دارند.
	دارای درجات مختلفی است که بالاترین درجه آن، نورمحض یا نورالانوار است.

پاسخ تشریحی:

از نظر سهروردی، همه موجودات جهان پرتویی از نور هستند؛ پس در اصل نورانیت مشترک بوده و نور، وحدت‌بخش میان آنان است.

مثال: خدا، انسان، فرشته، درخت و... همگی از نظر سهروردی نور هستند؛ اما درجات مختلفی از نور.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ فقط نور محض (نورالانوار) جاودانه است.
۳ نور دارای شدت و ضعف است؛ یعنی جهان از نورهای قوی و ضعیف تشکیل شده است، پس نمی‌توان گفت که نور در همه مراتب خود، یکسان است.
۴ همه اشیای مادی جهان، درجه‌ای از نور هستند و قابل‌مشاهده هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۷- کدام گزینه مطابقت بیشتری با اصول سه‌گانه ملاصدرا دارد؟

- ۱) در جهان هیچ کثرتی قابل‌باور نیست.
۲) در جهان هستی هیچ چیزی حقیقت ندارد.
۳) تفاوت در میان موجودات در ماهیت آن‌ها است.
۴) تکثر در مراتب وجود از نتایج اصالت وجود است.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - ۱۲۱۱)

اصول حکمت متعالیه	اصالت وجود ← بنیادی‌ترین اصل فلسفه ملاصدرا است. بر اساس این اصل، آنچه در خارج واقعی می‌باشد؛ وجود است.
	وحدت وجود ← از نتایج اصالت وجود است و به شباهت موجودات می‌پردازد. آنچه از کثرت جهان می‌فهمیم، به معنای وجودهای مختلف نیست؛ بلکه وجود در جهان، امری واحد است.
	مراتب داشتن وجود ← از نتایج اصالت وجود است و به تفاوت موجودات می‌پردازد. وجود، در مراتب متفاوت دارای درجات مختلف است و شدت و ضعف می‌پذیرد.

پاسخ تشریحی:

«مراتب داشتن وجود»، در ادامه «اصالت وجود» مطرح شده است و پذیرش «اصالت وجود» و پس از آن «وحدت وجود»، سبب مطرح شدن اصل «مراتب داشتن وجود» شده است.

نکته: نام دیگر اصل «مراتب داشتن وجود»، «تشکیک وجود» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) موجودات جهان با توجه به شدت و ضعف درجه وجودی‌شان، کثرت می‌یابند؛ پس نمی‌توان گفت که هیچ کثرتی قابل‌باور نیست.

دام تستی: در جهان کثرت وجود دارد؛ اما کثرت اصالت ندارد.

۲) وجود در جهان هستی، حقیقت دارد.

اگر...

در صورتی که این گزینه درباره «سوفیست‌ها» ذکر می‌شد، عبارت درست بود.

۳) طبق نظر ملاصدرا، تفاوت موجودات در شدت و ضعف درجه وجودی آن‌ها است؛ نه ماهیت‌شان.

اگر...

در صورتی که این گزینه درباره «میرداماد» ذکر می‌شد، عبارت درست بود.

گروه آموزشی ماز

۱۰۸- کدام عبارت درباره «حکمت متعالیه» نادرست است؟

- ۱) این مکتب، حاصل تکامل مقدمات وحیانی و شهودی در قالب استدلال‌های عقلی است.
- ۲) استفاده از وحی، شهود، عرفان و عقل، سبب ایجاد یک دستگاه فلسفی واحد و یگانه شد.
- ۳) ملاک فلسفی بودن یک بحث در فلسفه ملاصدرا، همان است که در حکمت مشاء بود.
- ۴) تأثیر نظریه اصالت وجود بر فلسفه ملاصدرا به حدی بود که بر نام‌گذاری آن اثر داشت.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۳۱۱)

فلسفه ملاصدرا، نتیجه تکامل مشاء، اشراق و انس با وحی و قرآن است.	حکمت متعالیه
فلسفه ملاصدرا از معیارهای فلسفی تهی نیست و به عرفان و کلام تبدیل نمی‌شود.	
حکمت ملاصدرا از روش و موضوع فلسفه استفاده می‌کند.	
ملاصدرا از شهود و وحی به‌عنوان پایه‌ها و مقدمات استدلال استفاده نکرد.	
وحی و قرآن به عنوان تأیید و شاهد در فلسفه ملاصدرا وجود دارند؛ نه به عنوان محتوای استدلال.	

پاسخ تشریحی:

ملاصدرا از وحی و شهود به‌عنوان مقدمات استدلال‌های خود استفاده نمی‌کرد؛ بلکه آن‌ها را به‌عنوان تأییدکننده و گواه استدلال‌های خویش ذکر می‌کرد.

مثال:

ملاصدرا در پایان استدلال‌های عقلی خود، نتیجه حاصل شده را با وحی و شهود مطابقت می‌دهد؛ نه اینکه در حین استدلال از وحی و شهود استفاده کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) این گونه نبود که ملاصدرا با استفاده از وحی، شهود، عرفان و عقل، یک دستگاه فلسفی ترکیبی و التقاطی ایجاد کند؛ بلکه او با استفاده از این منابع، یک دستگاه فلسفی واحد با هویتی یگانه تأسیس کرد.

۳) حکمت مشاء و حکمت متعالیه، هر دو ملاک فلسفی بودن یک بحث را «عقلی بودن» آن می‌دانستند و هر دو درباره «وجود» بحث می‌کردند.

۴) تأثیر «اصالت وجود» بر فلسفه ملاصدرا به حدی بود که گاهی به فلسفه او، «فلسفه اصالت وجودی» می‌گویند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۹- بر اساس اصول فلسفی ملاصدرا، کدام عبارت درست است؟

- ۱) وجودهای متکثر حاکی از تعدد وجود است.
- ۲) وجود دارای یک مصداق واحد و معانی متعدد است.
- ۳) همه کثرت‌ها در یک چیز اجتماع می‌یابند.
- ۴) شدت و ضعف وجود، بنا به ترکیب وجود با عدم است.

(دشوار - مفهومی - ۱۲۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

وجود حقیقتی واحد است؛ اما مراتب دارد.	اصل مراتب داشتن وجود
وجود، مانند نور شدت و ضعف دارد؛ اما هیچ یک از این شدت و ضعف‌ها، از حقیقت نور خارج نیستند.	
در جهان فقط یک «وجود» داریم؛ اما دارای مراتب مختلف است.	
وجود، با لاجود ترکیب نشده؛ بلکه ممکن است وجودی نسبت به وجود دیگر، درجه پایین‌تری داشته باشد.	
در این اصل، در عین یگانگی وجود به تفاوت درجات تأکید می‌شود.	

پاسخ تشریحی:

بر اساس اصول فلسفی ملاصدرا، موجودات جهان در عین اینکه وحدت دارند؛ کثرت دارند. به عبارت دیگر، همه موجودات در «شدت و ضعف وجود» با یکدیگر تفاوت دارند؛ اما در اینکه همه‌شان «وجود» دارند؛ یکسان هستند و تفاوت‌هایشان با یکدیگر در «اصل وجود» جمع می‌شود.

نکته: عبارت بالا به زبان فلسفی «وحدت در عین کثرت» نام دارد.

مثال:

در جهان موجوداتی مانند درخت و انسان وجود دارند که متکثر و متفاوت هستند؛ اما همه این تفاوت‌ها در اصل وجود با یکدیگر جمع شده و شباهت پیدا می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ وجود یک حقیقت واحد است؛ پس نمی‌توان گفت که وجودهای متکثری در جهان داریم.

۲ وجود، مشترک لفظی نیست که معانی متعدد داشته باشد.

نکته: وجود، دارای یک معنا و مصادیق متعدد است.

۴ وجود، با لاجود (عدم) ترکیب نمی‌شود؛ بلکه شدت و ضعف وجود بنا به درجات مختلف وجود است.

یادآوری:

در فلسفه سهروردی گفتیم که نور ضعیف، حاصل ترکیب نور با ظلمت نیست؛ بلکه حاصل کم بودن درجه نورانیت است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۰- بر اساس اسفار اربعه ملاصدرا، کدام گزینه به ترتیب سفر مربوط به هریک از گزاره‌های زیر را مشخص کرده است؟

الف: سالک در حضور حق است و به حق می‌شنود و به حق می‌بیند.

ب: سالک خلائق را مشاهده کرده و در خصوص حقایق به آن‌ها آگاهی می‌دهد.

ج: کلیه حجاب‌های ظلمانی و نورانی که بین سالک و حقیقت ازلی و ابدی است، بر او برچیده می‌شود.

۱) سفر دوم - سفر چهارم - سفر اول
۲) سفر اول - سفر چهارم - سفر دوم

۳) سفر دوم - سفر سوم - سفر دوم
۴) سفر سوم - سفر چهارم - سفر اول

(متوسط - مفهومی - ۱۲۱۱)

پاسخ: گزینه ۱

سالک از طبیعت و ماورالطبیعت عبور می‌کند و تلاش می‌کند تا میان خودش و حق، حجابی نباشد	سفر از خلق به حق	۴ سفر سالک
مباحث عمومی فلسفه در این بخش از کتاب ملاصدرا مطرح می‌شود.		
سالک با نزدیکی به حق او را می‌شناسد و به کمک خود حق به سیر در صفات خداوند می‌پردازد.	سفر با حق و در حق	
مباحث توحید و صفات الهی در این بخش از کتاب ملاصدرا مطرح می‌شود.		
سالک میان مردم بازمی‌گردد، اما از حق جدا نیست و ذات حق را در همه‌چیز می‌بیند.	سفر از حق به خلق با حق	
مباحث افعال خدا، ربوبیت و حکمت الهی در این بخش از کتاب ملاصدرا مطرح می‌شود.		
سالک به کمک خدا به هدایت مردم برای رسیدن به حق می‌پردازد.	سفر در خلق با حق	
مباحث علم النفس و معاد در این بخش از کتاب ملاصدرا مطرح می‌شود.		

بررسی موارد:

«الف»: سالک در سفر دوم است که به حق نزدیک شده و در اسماء و صفات الهی جست و جو می کند؛ به طوری که هر کجا را که می بیند؛ حق است و هر چه می شنود، مربوط به حق است. (رد گزینیه های ۲ و ۴)

دام تستی:

چرا سفر اول نیست؟ زیرا در سفر اول، صرفاً حجاب میان سالک و حق برچیده شده؛ نه اینکه هر چیزی مظهر حق باشد.
چرا سفر سوم نیست؟ زیرا در سفر سوم، سالک نزد حق حضور ندارد و در مسیر برگشت است؛ درحالی که در عبارت سؤال، سالک در حضور حق است.

«ب»: سالک در سفر چهارم است که مردم (خلایق) را مشاهده کرده و تلاش می کند تا آن ها را هدایت کند. (رد گزینۀ ۳)
«ج»: سالک در سفر اول است که از طبیعت و ماوراءالطبیعه عبور کرده و حجاب و فاصله میان خود و حق را از بین می برد (رد گزینیه های ۲ و ۳)

گروه آموزشی ماز

۱۱۱- اصلت وجود و ماهیت از کدام سؤال نشأت می گیرد؟

- (۱) وجود و ماهیت در ذهن مطابقت دارند یا مغایرت؟
- (۲) هر موجود چند مفهوم را در ذهن متبادر می کند؟
- (۳) تکثر موجودات از وجود است یا ماهیت؟
- (۴) واقعیت مصداق کدام مفهوم است؟

(آسان - خط به خط - ۱۲۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

اصلت به معنی واقعی و منشأ اثر بودن است.	۵ قدم اصلت وجود
مطرح شدن این بحث وابسته به بحث وجود و ماهیت ابن سینا است.	
وجود و ماهیت مغایرت دارند.	
پس از حل مسئله مغایرت؛ حالا سؤال آن است که آن شیء خارجی، واقعاً مصداق کدام مفهوم است؟	
میرداماد معتقد به اصلت ماهیت بود، اما ملاصدرا بعد از مدتی معتقد به اصلت وجود شد و ماهیت را اعتباری می دانست.	

پاسخ تشریحی:

اصلت وجود و ماهیت از این سؤال نشأت می گیرد که «واقعیت، مصداق کدام مفهوم است»؛ یعنی از میان «وجود» و «ماهیت» کدام یک اصیل است؟

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ و ۲ مربوط به بحث «مغایرت وجود و ماهیت» است.
- ۳ مربوط به بحث «مراتب داشتن وجود» است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۲- درباره «اصلت وجود» می توان گفت:

- (۱) وجود اصیل است و همه موجودات و اشیاء جهان یکی هستند و نمی توان تفاوتی در وجود آن ها مشاهده کرد.
- (۲) ذهن بر اساس آثار و خواص درجات مختلف وجود، در تلاش است تا مفاهیمی بر اساس تفاوت هایشان، انتزاع کند.
- (۳) ماهیت ها، صرفاً انتزاعی از طرف ذهن هستند، پس نمی توان اصل فلسفی «واقعیت مستقل از ذهن» را پذیرفت.
- (۴) تکثر در عالم اصلت ندارد؛ زیرا در خارج از ذهن انسان فقط وجود اصیل است و تکثر مربوط به امکان ذاتی موجودات است.

(دشوار - مفهومی - ۱۲۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

«اصیل» یعنی چه ← واقعی	اصلت وجود
مخالف «اصیل» چیست ← انتزاعی، غیر واقعی، ذهنی	
آیا وجود و ماهیت، هم زمان اصیل هستند؟ ← خیر؛ فقط یک کدام اصلت دارد.	
آیا وجود و ماهیت، هیچ کدام اصیل نیستند؟ ← خیر؛ در این صورت امکان شناخت جهان را نداریم.	
وجود اصلت دارد یا ماهیت؟ ← وجود اصیل است و ماهیت، حاصل انتزاع ذهن، از وجود است.	

پاسخ تشریحی:

ذهن انسان بر اساس اینکه درجات مختلف وجود، دارای آثار و اوصاف متفاوتی از هم هستند؛ برای درک این تفاوت ها، ماهیت هایی برای آن ها انتزاع می کند.

مثال: ذهن می‌بیند که میان درجه وجودی دو چیز، تفاوت است؛ پس اسم یکی را «میز» و اسم یکی را «گربه» می‌گذارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ درست است که وجود اصیل است و اشیاء جهان در «وجود» شباهت دارند؛ اما باید در نظر داشت که در «درجات وجود» با یکدیگر تفاوت دارند.
۳ اولاً ماهیت، صرفاً انتزاع ذهن نیست؛ بلکه انتزاع ذهن از وجود است. ثانیاً، اگر انتزاعی بودن ماهیت‌ها را بپذیریم، باز هم وجود اصیل است و اصل واقعیت مستقل از ذهن، نفی نمی‌شود.

نکته: میان این دو عبارت، تفاوت وجود دارد و اولی درست و دومی، نادرست است. (در قسمت ۱۴ پارکست‌های فلسفه دوازدهم، مفصلاً به آن پرداخته‌ایم)
۱- ماهیت، صرفاً انتزاع ذهن است.
۲- ماهیت، انتزاع ذهن از وجود است.

۴ تکثر و تفاوت میان موجودات، به «مراتب داشتن وجود» برمی‌گردد؛ نه «امکان ذاتی» که مربوط دیدگاه فلسفه مشاء است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۳- گزاره زیر از حکیم سبزواری، با نظر کدام فیلسوف در تقابل است و در خصوص آن، چه می‌توان گفت؟

«نزد ما وجود اصالت دارد و دلیل آن کس که با ما مخالف است ناسالم است.»

- ۱) میرداماد - پذیرش نگاه میرداماد برای عموم راحت‌تر از دیدگاه ملاصدرا بود.
۲) میرداماد - پذیرش نگاه ملاصدرا برای عموم راحت‌تر از دیدگاه میرداماد بود.
۳) ملاصدرا - پذیرش نگاه ملاصدرا برای عموم راحت‌تر از دیدگاه میرداماد بود.
۴) ملاصدرا - پذیرش نگاه میرداماد برای عموم راحت‌تر از دیدگاه ملاصدرا بود.

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - مفهومی - ۱۲۱۱)

برخی فلاسفه مثل میرداماد معتقد بودند آن امر خارجی مربوط به ماهیت است و ماهیت اصیل است و وجود انتزاعی است و اذهان عادی هم آن را می‌پسندید، اما ملاصدرا نظری متفاوت داشت که درکش در ابتدا کمی دشوار نیز بود.

پاسخ تشریحی:

مطابق گزاره صورت سؤال، وجود اصالت دارد که این دیدگاه، نظری متفاوت با میرداماد است؛ البته لازم به ذکر است که پذیرش نظر میرداماد به دلیل ساده‌تر بودن، برای عموم راحت‌تر بود.

فارج از کتاب؛ اما پراهمیت:

چرا دیدگاه ملاصدرا برای اذهان عمومی، دشوارتر بود و نمی‌توانستند آن را بپذیرند؟

زیرا مطابق با دیدگاه ملاصدرا، همه موجودات در «وجود» شباهت پیدا می‌کردند؛ در این صورت تبیین تفاوت‌ها و تکررها در جهان، امری دشوار به نظر می‌رسید؛ درحالی‌که مطابق دیدگاه «اصالت ماهیت»، تفاوت‌ها به‌سادگی قابل تبیین بودند

گروه آموزشی ماز

۱۱۴- در خصوص بیت «مرد و زن چون یک شود آن یک تویی / چونکه یک‌ها محو شد آنک تویی»، به‌صورت مستقیم می‌توان گفت:

- ۱) مربوط به مهم‌ترین اصول فلسفه صدرایی، یعنی اصالت وجود و وحدت حقیقت وجود است.
۲) مربوط به مراتب داشتن وجود است؛ بر اساس این اصل، وجود دارای درجات مختلفی می‌باشد.
۳) مربوط به اصالت وجود است؛ بر اساس این اصل، آنچه در جهان می‌بینیم؛ مصداقی از وجود است.
۴) مربوط به وحدت حقیقت وجود است؛ بر اساس این اصل، همه موجودات در وجود شباهت دارند.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۲۱۱)

وحدت حقیقت وجود

- هستی یک حقیقت واحد است.
آنچه از کثرت می‌یابیم؛ به معنای وجودهای مختلف نیست.
عرفا نیز معتقد به وحدت وجود بودند؛ اما کمتر به استدلال متوسل می‌شدند و با تمثیل و تشبیه آن را توضیح می‌دادند.
ملاصدرا همان حرف عرفا را زد؛ اما از برهان و استدلال منطقی استفاده کرد.
از نظر ملاصدرا، در جهان هستی یک وجود هست؛ نه وجودهای متعدد.
از نظر ملاصدرا، همه عالم چیزی به‌جز ذات خداوند نیست.

پاسخ تشریحی:

بیت مذکور در صورت سؤال، مربوط به «وحدت حقیقت وجود» است. به بیان ساده‌تر، بر اساس این اصل، همه تفاوت‌های جهان در اصل به یک چیز بازمی‌گردند و همه در «وجود» وحدت پیدا می‌کنند؛ یعنی امور گوناگون (مانند مرد و زن) در اصل، هویتی به‌جز خدا ندارند و از این حیث وحدت می‌یابند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) بیت صورت سؤال، صرفاً مربوط به «وحدت حقیقت وجود» است و «اصالت وجود» را شامل نمی‌شود؛ چراکه حرفی از واقعی بودن وجود و اعتباری بودن ماهیت نزده و صرفاً به وحدت میان موجودات اشاره کرده است.
- ۲) بیت صورت سؤال به شباهت‌ها اشاره دارد؛ نه تفاوت‌ها. پس مربوط به «وحدت حقیقت وجود» است؛ نه «مراتب داشتن وجود».
- ۳) بیت مذکور مربوط به «وحدت حقیقت وجود» است؛ نه «اصالت وجود».

مقایسه «اصالت وجود» و «وحدت حقیقت وجود»:

اصالت وجود ← از میان وجود و ماهیت، وجود اصیل است.
وحدت حقیقت وجود ← نه تنها وجود اصیل است؛ بلکه در میان همه موجودات جهان یکسان است و تفاوتی در اصل وجود جهانیان قابل‌تصور نیست.

گروه آموزشی ماز

۱۱۵- کدام گزینه به شکل دقیق‌تری، گزاره زیر را تفسیر می‌کند؟

«موجودات عالم، در عین کثرت، وحدت دارند و در عین وحدت، کثرت دارند.»

- ۱) می‌توان بی‌شمار موجود در طبیعت تصور کرد.
- ۲) ماهیت‌های موجود، اموری اعتباری محسوب می‌شوند.
- ۳) در هستی، وحدت وجود دارد؛ مانند یکسان بودن همه نورهای جهان.
- ۴) امری که باعث اشتراک موجودات می‌شود، در حقیقت همان اختلافشان نیز است.

(دشوار - مفهومی - ۱۲۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

مراتب داشتن وجود

وجود، دارای شدت و ضعف است و بر مصادیق مختلف، به یک اندازه صدق نمی‌کند.

وجود، قابل رتبه‌گذاری است؛ مثلاً می‌توانیم بگوییم که درجه وجودی چیزی، از چیزی کمتر است.

فقط خداوند، وجود محض است و سایر موجودات، درجه‌های مختلفی از وجود هستند.

درجه‌های مختلف وجود، سبب تکثر در جهان و انتزاع ماهیت‌های مختلف شده‌اند.

پاسخ تشریحی:

گزاره موجود در صورت سؤال، به بحث «وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت» اشاره دارد که مربوط به دو اصل «وحدت حقیقت وجود» و «مراتب داشتن وجود» است. بر اساس این اصول، عامل شباهت موجودات، اصل وجود است و عامل تفاوت موجودات، میزان شدت و ضعف وجود است؛ پس عامل اشتراک و عامل تفاوت موجودات، در حقیقت همان وجود است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) صرفاً به تعدد موجودات اشاره دارد و شامل وحدت میان آن‌ها و تکثر وجودی‌شان نمی‌شود.
- ۲) مربوط به «اصالت وجود» است.
- ۳) صرفاً به «وحدت حقیقت وجود» اشاره دارد و شباهت موجودات را تفسیر می‌کند؛ درحالی‌که در صورت سؤال، به تفاوت موجودات نیز اشاره شده است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۶- در اواخر دوره قاجار، نحوه ارزیابی فلسفه‌های جدید، هنگام ورود آن‌ها به ایران چگونه بود؟

- ۱) با عرفان و فلسفه اسلامی تلفیق شد و در قالب فلسفه‌های اروپایی جایگزین فلسفه قدیمی شد.
- ۲) برای درک و فهمیدن آن‌ها، از ذخایر ارزشمند فلسفی مشایی، اشراقی و صدرایی بهره گرفته شد.
- ۳) اساتید فلسفه تحت‌تأثیر فلسفه اروپایی به اقتباس از مباحث آن در کتب فلسفی خود پرداختند.
- ۴) به علت غنی بودن فلسفه در سرزمین ایران، فلسفه‌های اروپایی مورد استقبال قرار نگرفتند.

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - خط به خط - ۱۳۱۲)

ورود فلسفه‌های اروپایی به ایران

برخورد فیلسوفان ایرانی با فلسفه‌های اروپایی، منفعلانه نبود.

به صورت کورکورانه از فلسفه‌های اروپایی تقلید نشد.

به صورت مطلق از فلسفه‌های اروپایی دوری نشد.

فلسفه‌های اروپایی با توجه به ذخایر فلسفه اسلامی، به صورت فعالانه نقد و ارزیابی شد.

پاسخ تشریحی:

ایرانیان تلاش کردند با بهره گرفتن از ذخیره ارزشمند فلسفی خود (مشاء، اشراق، متعالیه)، فلسفه‌های جدید اروپایی را بفهمند و ارزیابی کنند.

بررسی گزینه‌ها:

۱ اولاً فلسفه اروپایی با فلسفه اسلامی تلفیق نشد؛ ثانیاً فلسفه اروپایی، جایگزین فلسفه اسلامی نشد.

۳ ایرانیان از فلسفه اروپایی، تقلید و اقتباس نکردند.

۴ ایرانیان، فلسفه اروپایی را نفی نکرده و فعالانه آن را نقد و ارزیابی کردند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۷- کدام گزاره درباره شخصیت علمی امام خمینی (ره) درست است؟

۱) حلقه تدریس فلسفه صدرایی توسط ایشان با همراهی بزرگان فلسفه همراه شد.

۲) تألیف کتبی مانند اسفار، حاکی از قدرت علمی و فلسفی امام خمینی (ره) بود.

۳) در عرفان تألیفاتی داشتند؛ مثلاً بر «شرح مصباح الانس» تعلیقاتی اضافه کردند.

۴) آیت‌الله محمدعلی شاه‌آبادی، از شاگردان ممتاز امام خمینی (ره) می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - خط به خط - ۱۳۱۲)

قدرت علمی امام خمینی (ره)

تدریس فلسفه در جوانی ← تدریس کتاب اسفار از همان سنین جوانی

نبوغ در تفکر فلسفی و تفسیر عرفانی مباحث ملاصدرا ← بیان مباحث حکمت متعالیه با بیانی بی‌نظیر

تألیف کتب عرفانی در جوانی ← «تعلیقات بر شرح فصوص الحکم و مصباح الانس»، «مصباح الهدایه»، «اراده و طلب»، «شرح دعای سحر»، «سرالصلوة» و «آداب الصلوة»

پاسخ تشریحی:

کتاب‌های امام خمینی در زمینه عرفان که در سنین جوانی تألیف کرده‌اند، عبارت‌اند از: «تعلیقات بر شرح فصوص الحکم و مصباح الانس»، «مصباح الهدایه»، «اراده و طلب»، «شرح دعای سحر»، «سرالصلوة» و «آداب الصلوة».

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ بزرگان با تدریس فلسفه صدرایی مخالف بودند و به همین دلیل، حلقه‌های تدریس امام خمینی (ره) کمتر علنی می‌شد.

نکته: علت مخالفت بزرگان با فلسفه صدرایی این بود که در آن دوره، حکمت متعالیه، ضد دین شمرده می‌شد.

۲ کتاب اسفار، اثر ملاصدرا است؛ نه امام خمینی (ره).

دام تستی: امام خمینی (ره)، کتاب اسفار را تدریس کردند؛ نه تألیف.

۴ آیت‌الله محمدعلی شاه‌آبادی، استاد امام خمینی بوده؛ نه شاگرد او.

گروه آموزشی ماز

۱۱۸- کتاب «رسالت تشیع» نتیجه کدام اقدام علامه طباطبائی بود؟

۱) تدریس فلسفه، ناظر بر مسائل روز فلسفی

۲) احیای تدریس و تفسیر قرآن کریم

۳) ارتباط با مراکز دانشگاهی و فرهنگی

۴) تشکیل حلقه‌های فکری و جلسات تدریس

(آسان - خط به خط - ۱۲۱۲)

پاسخ: گزینه ۳

یکی از اقدامات مهم علامه ارتباط با مراکز دانشگاهی و فرهنگی بود:

محدود نکردن فعالیت‌های علمی و فرهنگی در حوزه و گسترش آن‌ها به دانشگاه‌ها و مراکز فرهنگی جهان

ملاقات با استادان دانشگاه و تشکیل جلسه برای آن‌ها

حضور در تهران علی‌رغم دشواری و فقر برای دیدار با خاورشناسان و فیلسوفان خارجی که به ایران آمده بودند

معرفی «روح تفکر» و «فلسفه و تفکر اسلامی» به خاورشناسان و در نتیجه آن ترجمه آثار علامه به زبان‌های خارجی

ارتباط با مراکز دانشگاهی و فرهنگی

پاسخ تشریحی:

هانری کربن فیلسوف برجسته فرانسوی که حدود ۲۰ سال با دانشگاه تهران همکاری می‌کرد؛ در ملاقات‌های متعددی با علامه طباطبایی، از نظرات ایشان درباره فلسفه، عرفان و مکتب شیعه استفاده کرد. حاصل مذاکرات کربن با علامه، دو جلد کتاب تحت عنوان «شیعه» و «رسالت تشیع» در دنیای امروز است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۹- درباره کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» کدام توصیف به‌درستی بیان نشده است؟

- ۱) در این کتاب برای اولین بار در ایران، از روش تطبیقی برای مباحث فلسفی استفاده شده است.
- ۲) در این کتاب، مکاتب فلسفی و به‌خصوص مکتب مارکسیسم مورد نقد و ارزیابی قرار گرفت.
- ۳) از ذخایر فلسفی مکتب اشراق و متعالیه برای پاسخ به نیازهای روز جامعه استفاده شده است.
- ۴) تدریس فلسفه برای طلاب به‌عنوان یکی از اقدامات مهم و موردنیاز جامعه صورت گرفت.

(متوسط - خط به خط - ۱۲۱۲)

پاسخ: گزینه ۳

درباره کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» به نکات زیر توجه کنید:

برای نخستین بار در ایران در تألیف کتب فلسفی، از روش تطبیقی استفاده شد.

این کتاب در روشن کردن افکار طلاب و دانشجویان نقشی تعیین‌کننده در تاریخ معاصر ایران داشته است.

در این کتاب مکتب‌های فلسفی و به‌خصوص مارکسیسم مورد نقد و بررسی قرار گرفت.

متن این کتاب را علامه طباطبایی نوشته و پاورقی‌ها را استاد شهید مطهری، به اصل کتاب افزوده است.

اصول فلسفه و روش رئالیسم

پاسخ تشریحی:

علامه طباطبایی و مطهری در این کتاب نشان دادند که می‌توان از ذخیره فلسفی صدرایی بهره گرفت و متناسب با مهم‌ترین مسئله‌های فلسفی روز، مجموعه‌ای تألیف کرد که پاسخگوی نیازهای ما در همین عصر باشد.

دام تستی: در این کتاب، از ذخایر حکمت اشراق استفاده نشده است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۰- درخت اندیشه کسانی که در حال رشد و پیشرفت هستند، چگونه قابل تبیین است؟

- ۱) در ریشه‌های درخت و پایه نظام فکری خود دچار خطا و اشتباه شده و ریشه‌ای ناکارآمد و ناسالم در زمین زندگی قرار داده‌اند.
- ۲) افکار فلسفی به‌خوبی در آن‌ها شکل نگرفته و هنوز نمی‌توانند میان آن افکار و مسائل مختلف در زندگی ارتباط برقرار کنند.
- ۳) وارد عرصه تفکر شده‌اند، اما سبک زندگی معیوب و ناسالم دارند؛ هرچند پایه‌های استواری برای نظام فکری خود ساخته‌اند.
- ۴) کمتر اهل اندیشه‌ورزی هستند و اصولاً یک نظام فکری مشخص شده برای خود ندارند و زندگی‌شان به تقلید از دیگران می‌گذرد.

افراد جامعه را از نظر درخت اندیشه شان، می توان به چهار دسته تقسیم کرد:

پاسخ تشریحی:

گروه دوم، افرادی هستند که وارد عرصه تفکر شده و دارای افکار فلسفی هستند و در حال رشد و پیشرفت می باشند؛ اما هنوز در آن ها، افکار فلسفی به خوبی شکل نگرفته و هنوز نمی توانند میان آن افکار و مسائل زندگی ارتباط برقرار کنند. اینان، گاهی بر اساس افکار خود تصمیم می گیرند و گاهی بیرون از آن تصمیم می گیرند.

بررسی سایر گزینه ها:

۱ و ۳ این عبارات، مربوط به گروه سوم است.

۴ این عبارت، مربوط به گروه اول است.

گروه آموزشی ماز

۴ دلیل که در آزمون‌ها کم تست می‌زنید!

بسیاری از دانش‌آموزان بعد از آزمون با این سوال روبه‌رو می‌شوند. در ادامه علل و راه‌حل‌های این موضوع را بررسی می‌کنیم.

۱ اعتماد به نفس پایین!

ممکن است شما حین آزمون دادن به آموخته‌های خود اعتماد نداشته باشید و سوالات را نصفه و نیمه رها کنید.

در نظر داشته باشید آزمون دادن برای یادگیری شماسست، در نتیجه از آن بهترین استفاده را ببرید. برای تقویت این مورد کافی است سطح تسلط خودتان را بالا ببرید. این عمل با تست و آزمون دادن بسیار میسر می‌شود.

۲ مطالبی که مطالعه کرده‌اید اندک است!

زمانی که شما تمام مباحث را به خوبی مطالعه نکرده باشید به خوبی نمی‌توانید از پس سوالات آن مبحث بر بیایید.

علل: عدم برنامه‌ریزی درست، ساعت مطالعه پایین. می‌توانید به وبلاگ ماز سر بزنید و مقاله (به برنامه آزمون‌هایم نمی‌رسم! چکار کنم؟) را مطالعه کنید.

۳ شبیه‌سازی نکردن!

قبل آزمون بهتر است، شبیه‌سازی آزمون انجام بدهید.

به کمک آزمون‌های سال‌های قبل ماز که در اپلیکیشن دیجی‌ماز قرار دارد، قبل از آزمون از خودتان آزمون بگیرید. به کمک این آزمون مشکلات مطالعاتی خودتان را پیدا و نکات مهم را یاد بگیرید.

۴ تسلط کم!

حتما برای شما هم پیش آمده که سوالی را تا نیمه حل می‌کنید ولی نمی‌توانید آن را تمام کنید و به جواب نهایی برسید.

علل: آموزش ناقص، حل تعداد کمی تست، راه‌حل‌های تست‌ها و نکات مهم را به خوبی یاد نگرفته‌اید. برای رفع این مورد علل آن را پیدا کنید و رفعش کنید.

۵ مواجه نشدن با ایده جدید!

بعضی سوالات در آزمون ایده جدیدی دارند. شما نمی‌توانید ایده تمام سوالات را بدانید. اما می‌توانید قبل از آزمون با حل سوالات مختلف ذهن خودتان را آموزش بدهید چطور در مواجهه با سوال جدید از آن اطلاعات استفاده کنید.

۶ تمرکز زیاد روی آموزش و مطالعه و تست زنی کم!

بسیاری از دانش‌آموزان بیشتر وقت خود را صرف مطالعه و ویدیو دیدن و.. می‌کنند. در صورتی شما باید حداکثر نصف زمان را برای مطالعه و نصف دیگر را به تست زنی اختصاص بدهید.

۳ تا اصل مهم برای داشتن مطالعه با کیفیت!

ساعت مطالعه یا کیفیت مطالعه؟! حقیقتاً کیفیت و ساعت مطالعه مکمل یکدیگر هستند اما کیفیت مهم تر است.

چه دلایلی باعث می شود کیفیت مطالعه ما پایین باشد؟

✓ مطالعه در شرایط خستگی ✓ عدم آگاهی از روش صحیح مطالعه دروس مختلف

✓ ناامیدی ✓ نداشتن برنامه درسی مناسب و اصولی یکنواخت

✓ تغذیه و خواب نامناسب ✓ استرس روزهای باقی مانده

و هزاران دلیل دیگر...

بعد از تشخیص علل کاهش کیفیت باید به سراغ راهکار برای حل این موضوع برویم. ۳ بخش اصلی وجود دارد که در ادامه آن ها را معرفی می کنیم.

بخش اول: آماده سازی شرایط اولیه

در اولین مرحله لازم است نور، دما و مرتب بودن اتاق را تنظیم کنید. تمام مواردی که زمان مطالعه ممکن است به آن نیاز داشته باشید را در کنار خودتان قرار دهید، مانند: خودکار، کاغذ، کتاب تست، آب آشامیدنی و...

بخش دوم: آمادگی پیش از مطالعه

لازم است شما قبل از شروع به مطالعه بدانید که قرار است امروز چند صفحه مطالعه کنید. از چه کتابی و چه مبحثی و چه میزان تست بزنید. زمانی که شما برنامه درسی داشته باشید تکلیف روزانه خودتان را می دانید و یک برنامه هدفمند برای رسیدن به هدفتان دارید. نداشتن برنامه خود باعث بهم ریختن ذهن شما و نداشتن نظم می شود.

بخش سوم: شروع مطالعه

این قسمت ۳ گام دارد که باید به ترتیب آن را اجرا کنید و سپس به سراغ مطالعه بروید.

گام اول: آماده سازی ذهن

قبل از اینکه مطالعه را آغاز کنید ذهن خود را از تفکرات اضافی خالی کنید. یک کاغذ در کنار خود قرار دهید و آنچه را که ذهنتان را درگیر کرده است تمام و کمال بنویسید. بعد از تمام شدن کاغذ را در گوشه ای خارج از دامنه دید خودتان قرار دهید.

گام دوم: مطالعه فعال

مباحث را به قسمت های کوچک تری تبدیل کنید و برای هر قسمت مدت زمانی را مشخص کنید. سر زمان مطالعه را تمام کنید و درگیر وسواس مطالعاتی نشوید.

شروع به مطالعه کنید و مطالب را روزنامه وار مطالعه نکنید، سعی کنید مطالعه فعالی داشته باشید و نکات مهم را علامت بزنید. ارتباطی بین مباحث جدید و مباحث قبلی مطالعه شده را پیدا کنید. مطالب را دسته بندی کرده، نمودار رسم کنید. اگر در مطالعه قسمتی مشکل دارید از دوستان، معلم و کلاس های کمک آموزشی ماز بهره ببرید. در نظر داشته باشید یاد دادن مباحث به دیگران باعث تثبیت آن در ذهنتان خواهد شد.

درس خواندن به تنهایی کافی نیست، باید دست به قلم شوید نمونه سوال و تست های زیادی را حل کنید. برای شروع بهتر است به سراغ تمرین های ساده تر بروید بعد که مفهوم اصلی را درک کردید به سراغ سوالات تست های سخت تر بروید. از هر تست به سادگی نگذرید. نکات مهم را استخراج و نقاط ضعف خودتان را پیدا کرده و رفع کنید. بعد از چند روز مطالعه در آزمون شرکت کنید.

قدم سوم: تنوع در مطالعه

در برنامه ریزی درسیتان دروس متنوعی قرار دهید، حتی تنوع در نوع مطالعه هم داشته باشید. مثلاً: مطالعه درس زیست و تست زنی درس شیمی.

در محیط مطالعه و حالت مطالعه خودتان نیز تنوع ایجاد کنید. سعی کنید به صورت یکنواخت در شرایطی قرار نگیرید. به مدت زمان مطالعه و استراحتتان پایبند باشید.

با تکرار و رعایت این نکات می توانید پیشرفت را در نتیجه آزمون های خودتان ببینید.

آموزش کامل برنامه ریزی برای عید نوروز!

اگر کنکوری هستید که باید این بازه را جدی بگیرید و از آن بهترین استفاده را بکنید. حتی اگر کنکوری نیستید باید برای ایام عید برنامه ریزی کنید!

ایام عید بهترین فرصت جبران کم کاری های گذشته و قوی کردن خودتان است. در نتیجه لازم است برنامه ریزی درسی مجزایی ویژه ایام نوروز داشته باشید. هرآنچه برای برنامه ریزی عید نوروز لازم دارید را در ادامه برایتان توضیح می دهیم.

برنامه ریزی برای عید را از چه زمانی آغاز کنیم؟

مدارس حدوداً یک هفته قبل از عید تعطیل می شوند و بازه نوروز را از ۲۵ اسفند ماه تا ۱۵ فروردین ماه در نظر بگیرید.

فهرستی از کارهایی که لازم است در ایام نوروز انجام بدهید را دریاورید!

این فهرست به شما کمک می کند بدانید قرار است در بازه طلایی نوروز چه کارهایی را انجام بدهید.

اما این فهرست شامل چه مواردی می شود؟

- ✓ درس و مباحثی که در سال تحصیلی فرصت مطالعه آن را نکردید یا از بودجه بندی آزمون عقب ماندید
- ✓ مطالعه برای امتحانات نهایی ✓ مرور همراه با تست ✓ حل تست های جامع
- ✓ تست های هایلایت شده ✓ مرور خلاصه نویسی و نکات یادداشتی ... و

ساعت مطالعه مناسب در بازه ایام نوروز

داوطلبان کنکوری بهتر است بالای ۱۰ ساعت در روز مطالعه داشته باشند.

داوطلبان دهم و یازدهم بهتر است ساعت مطالعاتشان را بیشتر از ایام معمولی در نظر بگیرند.

استراحت کنکوری ها در ایام نوروز

پیشنهاد تمام مشاوران به داوطلبان ۲ الی ۳ روز استراحت است. اما نه بصورت پشت سرهم! بهتر است استراحت هایتان با فاصله باشد. مثلاً روز اول فروردین که به دید و بازدید بزرگان فامیل می روید. در نهایت روز ۱۳ فروردین که ممکن است به تفریح دست جمعی به همراه خانواده بروید.

برنامه ریزی درسی برای عید نوروز

با توجه به لیستی که تهیه کردید برنامه ریزی را شروع کنید. با انجام دادن لیست و تیک زدن کنار هر کدام به خودتان انگیزه بدهید. در برنامه ریزی درسیتان روزهایی را برای جبران در نظر بگیرید، تا اگر نتوانستید یک روز برنامه را اجرا کنید فرصت جبران آن را داشته باشید. یک برنامه قابل اجرا برای خودتان بنویسید نه ایده آل!

برنامه درسیتان به گونه ای باشد که تنوع دروس در آن رعایت شده باشد. زمان استراحت ها به اندازه معقول باشد. در این بازه فرصت دارید تا برای امتحانات نهایی نیز خودتان را آماده کنید. مطالعه برای امتحانات نهایی را در برنامه قرار دهید. برای دروس امتحان نهایی بهتر است از آزمون های سال های اخیر و شبه نهایی های برگزار شده در سال های قبل استفاده کنید. برای دروس کنکور بهترین کار مرور و حل تست است. بهترین منبع حل تست های آزمون های سال های قبل و آزمون های جامع ماز است. می توانید از طریق اپلیکیشن دیجی ماز از آن ها استفاده کنید.

اگر در آزمون دوپینگ ماز ویژه جمع بندی شرکت می کنید مطابق با برنامه پیش بروید. در روزهایی که فرصت بیشتری دارید کارهایی که می خواهید انجام بدهید را در برنامه قرار دهید.

در ادامه شرایط مناسب برای مطالعه خودتان را ایجاد کنید. با توجه به همزمان شدن ایام نوروز و ماه مبارک رمضان بسیاری از دید و بازدیدها کم می شود. اما اگر می بینید ممکن است در فضای خانه درگیر حواشی شوید و فضای مناسبی برای مطالعه ندارید. حتماً با مشورت خانواده در کمپ های مطالعاتی و کتابخانه ها ثبت نام کنید. تا بتوانید بهترین بهره را از این زمان ببرید.

چرا مارکوپولو؟

- ✓ تنها کتاب موجود در ایران که شامل سوالات شبیه ساز نهایی و پیش بینی کنکور ۱۴۰۳ است.
- ✓ تنها کتاب موجود در ایران که تخمین رتبه شما را براساس کنکور و نمره نهایی انجام می دهد.
- ✓ تنها کتاب موجود در ایران که پاسخنامه فوق تشریحی به علاوه کادر آموزشی و جدول جمع بندی دارد.
- ✓ تنها کتاب موجود در ایران که شامل سوالات نهایی ۱۴۰۲ و راهنمای تصحیح مصححان آموزش و پرورش است.

بیشترین کیفیت + مناسب ترین قیمت

برای اطلاعات بیشتر کلیک کنید